

FEJÉR MEGYEI

KÖNYVTÁROS

XXXII. ÉVFOLYAM
1992/2

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

FEJÉR MEGYEI

KÖNYVTÁROS

XXXII. évfolyam

1992. 2. szám

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

TARTALOM

- HEGEDŰS ÉVA "Ha egy-egy reményünk beteljesül,
már nem tettük hiába!" 3
- GAZSINÉ
ESTÉLYI KATALIN 40 éves a bicskei városi könyvtár 11
- KEMENESI ZOLTÁNNÉ Megújulni a könyvek által
(Fülei tapasztalatok) 17
- Csatlakozási felhívás a Magyar Könyvtárügyért alapítványhoz 19
- Fejér megye **településeinek** közművelődési könyvtári
ellátása 1992-ben 20
- Fejér megye **munkahelyi** közművelődési könyvtárai
1992-ben 26
- L á t t u k , o l v a s t u k 29
- Fejér megyei könyvtárosok Ausztriában
(Erdélyi Józsefné)
- Zenei könyvtárosok szakmai találkozója
(Dr. Kisteleki Győzőné)
- Új könyvtár Baracson
Ercsi Eötvös Napok
Egy könyvtár sorsa
Wekerle emléknapi Mórton
(Hegedűs Éva)
- K ö n y v j e l z ő (Kömlósi József) 37
- T á j é k o z ó d á s (Magony Imre - Tománé Bán Katalin) 43
- K ö v e k , s z í n e k , e m b e r e k 45
- VARGÁNÉ A Radó Antal Városi Könyvtár
KOCISIS MÁRIA Wekerle gyűjteményének születése
- MURÁNYI LAJOS Adalékok Szammer Mihály nyomdász 1804. évi
székesfehérvári tevékenységéhez
- H u m o r (Tóthné Szemes Erzsébet) 61
- K r ó n i k a 1992. június 16 - december 16. 62
Nyugdíjazás
Tóth György István (Escher Ilona)
Volein Józsefné (Tóthné Szemes Erzsébet)
Egyesületi hírek
Mehalt Tanka János (Bor Józsefné)

Fejér Megyei
Könyvtáros

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság

Felelős szerkesztő:

Hegedűs Éva

KIADJA

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár,
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 312-684
Telefax: 311-634
Felelős kiadó:
Escher Ilona

KÉSZÜLT

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
szedésével
ALBA REGIA RT
nyomdaüzemében
250 példányban
Székesfehérvár

I S S N 0139-2115

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

BOR JÓZSEFNÉ, az abai községi könyvtár könyvtárosa;
ERDÉLYI JÓZSEFNÉ, a mezőfalvai Móricz Zsigmond Nagyközségi Könyvtár munkatársa; GAZSINÉ ESTÉLYI KATALIN, a bicskei Vajda János Városi Könyvtár igazgatója; HEGEDŰS ÉVA, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese; KEMENESI ZOLTÁNNÉ, a füleki községi könyvtár könyvtárosa, pedagógus; DR. KISTELEKI GYŐZÓNÉ, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár csoportvezetője; KOMLÓSI JÓZSEF, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetője; MAGONY IMRE, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; MURÁNYI LAJOS, a Magyar Tudományos Akadémia Központi Könyvtárának osztályvezetője; TOMÁNÉ BÁN KATALIN, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetőhelyettese; TÓTHNÉ SZEMES ERZSÉBET, a Szakszervezetek Megyei Könyvtárának munkatársa; VARGÁNÉ KOCSIS MÁRIA, a móri Radó Antal Városi Könyvtár munkatársa.

E számunkban közölt fotókat készítette: Hegedűs Éva (29., 32., 44., 69. oldal) és Soltész József (16. oldal).
Grafika: Szánthó Éva, T. (70. oldal.)

A borítón Dési Huber István Olvasó lány című művének reprodukciója

"Ha egy-egy reményünk beteljesül, már nem tettük hiába!"

Az 1992-es pályázatokkal kapcsolatban összesen 40 könyvtártól kértem konkrét adatokat. Elsősorban azokkal az intézményekkel számoltam, ahol főfoglalkozású könyvtárosok dolgoznak, akik a legjobban tájékozottak lehetnek a kiírt pályázatokról. Ezt a tájékozottságot segítettük az 1992-es továbbképzések alkalmával is, amikor a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezetének vezetősége - programja szerint - minden alkalommal rövid "pályázati figyelőt" tartott.

A megszólított 40 könyvtár - 37 önkormányzati, 3 szakszervezeti működtetésű - közül tíz nem válaszolt (Adony, Bodajk, Előszállás, Lajoskomárom, Martonvásár, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Seregélyes, Velence, Vértesacsca); 15 kolléga válasza pedig nemleges volt. (Aba, Bakonycsérnye, Baracs, Cece, Etyek, Gárdony, Iváncsa, Káloz, Kápolnásnyék, Kincsesbánya, Kisláng, Lepsény, Nagyvenyim, Rácalmás, Sárosd.) Ez utóbbiak többsége sajnálkozását fejezte ki, hogy nem volt alkalma vagy nem tudott pályázni, illetve, hogy válaszával nem tud segítségemre lenni a cikk megírásában:

- "Sajnos semmiféle pályázaton nem vettünk részt. Nem tudtunk róla. A jövőben rendelkezésünkre bocsájtja az önkormányzat a pályázati meghirdetéseket". (Bor Józsefné, Aba)
- "Nem pályáztam meg a felhívást, mert a nyitás után rengeteg gondom, bajom volt. Remélem, hogy legközelebb nyugodtabb körülmények között erre is sor kerül". (Nyuliné Kocsis Éva, Baracs)
- "Sajnálattal kell közölnöm (amit bizonyára tudsz is), hogy könyvtárunk nem pályázott... A helyi pályázatok sem közvetlen a könyvtári munkához kapcsolódnak. Vizsgálódásaid eredményét kíváncsian várom". (Klausz Gábor, Gárdony)
- "Sajnálattal közlöm, hogy a kápolnásnyéki könyvtár máig nem jutott el arra a szintre, hogy pályázatot írjon... Talán majd az elkövetkező évek hoznak újat, változatosat". (Csapó Jánosné, Kápolnásnyék)
- "A művelődési ház nevében küldtünk be három pályázatot, ... az egyiket nyertünk 60 ezer Ft-ot, de nem könyvtári témában." (Zsobrákné Balogh Mária, Kincsesbánya)
- "... sem a lepsényi, sem a mezőszentgyörgyi könyvtár az idei évben semmilyen pályázaton nem vett részt... Korábban a mezőszentgyörgyi könyvtár egy országos pályázaton nyert..." (Borsos György, Lepsény)
- "Az idén nem pályáztam semmire, de az anyagi helyzetem alakulása előreláthatóan rá fog kényszeríteni." (Kovács Judit, Rácalmás)
- "... még csak két éve vagyok itt, s pályázatot még egyáltalán nem írtam. Nálunk a pályázatok a főnököm szokta megírni, s ő is csak a klub számára pályázik többnyire. ... Ő mondta, hogy olyan pályázatot lehetne meghirdetni,

amelynek keretében be lehetne szerezni az összes kötelező olvasmányt videokazettán." (Gál Gyöngyi, Sárosd)

Ez a néhány idézet a kollégák válaszaiból azt sugallja, hogyha nem is vettek részt az idén könyvtári pályázatokon érzik, sőt tudják, hogy e megváltozott helyzetben **pályázni muszáj!**

Az alábbiakban sorra vesszük a sikeresen pályázó intézményeket, de megemlítjük azokat is, akik pályázatát elutasították. Úgy vélem, hogy mind az eredményes, mind az eredménytelen pályázatok tanulságosak lehetnek. Ötletet adhatnak arra, hogy mi mindenre lehetne pályázatot benyújtani, s arra is jó példák, hogy hány helyre.

A **székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár** két önállóan benyújtott helyi pályázatot elnyert. Álmos István: Föltámadt csakák című verseskötetének kiadásához kért 76 500 Ft-ból 40 000 Ft-ot megadott a Székesfehérvár Megyei Jogú Városi Önkormányzat. A másik pályázat a városi könyvtár egységes számítógépes információs rendszere hardveralapjának megteremtéséhez kért és kapott 445 000 Ft volt. Ebből az összegből 1 db IBM PC/AT 386 típusú személyi számítógép teljes konfigurációját beszerezte a könyvtár. Két országos pályázaton sikertelenül szerepeltek 1992-ben. A József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány Szociális Szakkuratóriumának pályázatán 793 pályázó 1 milliárd 140 millió forintot igényelt, de a kuratórium csak 50 millió forint szétosztásáról dönthetett. Így a székesfehérvári városi könyvtár a "Helykeresők Városi Klubja" kialakítására és működtetésének egyéves támogatására kért közel háromszázezer forintot nem nyerte el. Nem járt sikerrel a megyei könyvtárral és másokkal közösen benyújtott pályázat sem. (Erről később.)

A **bicskei Vajda János Városi Könyvtár** a már hagyományos nyári Cimborá táborhoz kért és kapott támogatást. A Családsegítő Központtal közösen pályáztak a Bicske Város Önkormányzatának Kulturális Bizottságánál. Innen 30 ezer forintot kértek és kaptak. A Nemzeti Gyermekek- és Ifjúsági Alapítvány pályázatán 60 ezer forintot igényeltek és szintén megkapták. Ez utóbbinál szigorú elszámolásra kötelezett az igénylő, s szerződés kötelezi a pályázót bizonyos feltételek betartására.

A **dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtára** több címen is pályázott a Dunaújvárosi Polgármesteri Hivatal Kulturális titkárságánál: Kossuth Lajos születésének 190. évfordulójának őszi rendezvényére 8 000 Ft-ot; ifjúsági ismeretterjesztő könyvek példányszámbővítésére 23 000 Ft-ot; városi mesemondó verseny megrendezésére 25 000 Ft-ot; Móricz Zsigmond halálának 50. évfordulójának emlékeztetésére 15 000 Ft-ot; a helyismereti különgyűjtemény szakdolgozatokkal való bővítésére (felhívások, önköltséges másolás, kötés) 5 000 Ft-ot; gyermekfoglalkozásokhoz szemléltető bábokra 8 000 Ft-ot adott a helyi önkormányzat. Nem kaptak támogatást számítógépre, cédula sokszorosításra, költséges napi irodalmi rendezvényre, könyvbeszerzési keret kiegészítésére. Ugyancsak sikertelen volt a Lakitelek Alapítványra beadott pályázatuk, ami mögött adminisztrációs hibát vélnek. Ugyanis azt ígérték, hogy mindenki nyer, aki határidőre beadja a pályázatát. Telefonos érdeklődésükre eléggé elutasító választ kaptak a kollégák.

Az Országos Közművelődési Pályázaton 20 000 Ft-ot nyertek a História előadássorozatra. De nem nyertek a számítógép + nyomtató és a fénymásolóra beadott pályázatukkal.

A **móri Radó Antal Városi Könyvtár** nagy tapasztalatokkal rendelkezik a pályázatok terén. Igazgatójának fáradhatatlanságát és optimizmusát igazolja a számos intézményi és egyéni pályázatuk.

A Lakitelek Alapítványhoz előadásokra, kiállításokra nyújtottak be igényt 40 000 Ft-ra, amiből 25 000 Ft-ot megkaptak. A művelődési központtal közösen pályázták meg ugyanitt a határainkon túl élő magyar írók megismertetésére tervezett előadássorozat költségét, ugyancsak 40 000 Ft megjelölésével, amiből 35 000 Ft-ot megkaptak.

"A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekért" Alapítvány országos pályázatán a gyermekkönyvtárban működtetett Német Könyvtári Klub számára kért 50 000 Ft-ból 20 000 Ft-ot nyertek el az 1992/93-as tanévre.

Az országos Közművelődési Pályázaton a könyvtári számítógépes szoftverek vásárlására 25 000 Ft-ot nyertek a kért 60 000 Ft-tal szemben, s nem kapták meg a helyismereti dokumentumok gyűjtésére kért 50 000 Ft-ot. Ugyancsak nem volt eredményes a Budapest Bank az Oktatásért Alapítvány regionális pályázatuk sem, ahol könyvtári számítógépes programokra szerettek volna 100 ezer forintot elnyerni.

Még értékelés alatt van egy másik regionális pályázat, amit a Tehetségkutató és -Gondozó Alapítvány (Szeged) hirdetett meg. Az ide benyújtott pályázaton 50 000 Ft-ot kérnek szakemberek elismerésére.

A felsorolt 8 pályázat mellett 6 egyéni pályázatot is beadtak a móri kolégák. (Részletezését ld. később)

A **sárbogárdi Madarász József Városi Könyvtár** egy országos pályázaton vett részt, sajnos sikertelenül. Humán és közhasznú információs szolgálat kiépítésére, a szükséges adatbázis és háttérének megvalósítására a Közművelődési pályázaton - jelentős saját bevétel [?] mellett - 300 000 Ft-ot kért. A pályázatokat elbíráló kuratórium szerint "megfelelt a kiírásban megjelölt kategóriáknak. Azonban a korlátozott pénzügyi keretek és a pályázatok nagy száma miatt .. nem lehetett kielégíteni." A könyvtárigazgató lakonikus megjegyzése: "Megvan a véleményem!" (Sárbogárdon ugyanakkor 6 kisebb szervezet nyert 20-30 ezer forintot.)

Az **enyingi Vas Gereben Városi Könyvtár** - mint intézmény - nem foglalkozott a pályázatok adta lehetőségekkel. Azonban egyéni pályázatot nyújtott be a könyvtár vezetője. (Ld. később.)

A "megszólított" községi könyvtárak közül - mint a bevezetőben jeleztem - kevesen pályáztak. Akik viszont már korábban is felfedezték a pénzhez jutás e lehetőségét, újra és újra próbálkoznak. Így tették ezt azok a tiszteletdíjas könyvtárosok is, akik rendezvényekre, kisebb közösségek működéséhez, egy-egy helyi akció megvalósításához kértek és kaptak pályázat útján pénzt. Róluk e tájékoztatóban nem tudok részletesen számot adni, de beszélgetéseink során az a benyomásom, hogy sokszor bátrabban éltek a lehetőségekkel, mint a főfoglalkozású könyvtárosok. Talán nem is véletlenül. Nekik sokat jelent 20-30-50 ezer forint, míg a nagyközségekből, városokból például a szolgáltatás bővítése nyenyiből el sem kezdhető.

Tekintsük át a beérkezett válaszok alapján, hogy a községi könyvtárak közül ki, mire és milyen sikerrel pályázott.

A **csákvári nagyközségi könyvtár** 1992-ben 5 alkalommal élt a pályázat lehetőségével, amiből 2 volt eredménytelen. Eredményes volt a Közművelődési Pályázatra benyújtott két kérelem. Információtár bővítésére, fénymásolóra kért

250 ezer forint helyett 150 ezer forintot kaptak; a könyvtári szakköri tevékenységre 22 ezer forintot nyertek a kért 50 ezer forinttal szemben. A Lakitelek Alapítvány pályázaton honismereti tevékenységre, a szakköri munkára 12 ezer forintot nyertek. A kért összeg 50 ezer forint volt.

Nem volt sikeres a Környezetvédelmi Minisztériumhoz benyújtott pályázatuk, ahonnan a Vértes irodalmának gyűjtésére kértek 20 ezer forintot. Sikertelen volt a Nemzeti Gyermekek- és Ifjúsági Alapítványhoz benyújtott pályázatuk is, ahonnan a nyári gyermekfoglalkozásokhoz, a szünidő tartalmas eltöltéséhez igényeltek 61 ezer forintot.

A könyvtárvezető tapasztalata az, ha a pályázathoz saját erőforrást (akár milyen csekély) igazolni tudnak, biztosabb, hogy kapnak támogatást. Bár a sikertelen pályázatok is szabályszerűek voltak, s csak a nagyszámú pályázat miatt utasították el, mégis úgy vélekedik, hogy "ügyesebben kellene eladni a dolgainkat!"

Ercsi Nagyközség Könyvtára két pályázatot nyert ebben az évben. A Közművelődési Pályázaton 450 ezer forintot igényeltek egy TOSHIBA fénymásológép vásárlására. Ebből 120 000 Ft-ot kaptak meg, a hiányzó összeget a helyi önkormányzat kiegészítette. A Lakitelek Alapítványnál 12 ezer forintot nyertek a könyvtári rendezvények támogatására.

A **mezőfalvi MórícZ Zsigmond Nagyközségi Könyvtár** ugyancsak 2 pályázaton vett részt 1992-ben. Ők nem jártak sikerrel a Közművelődési Pályázaton, ahol a "humán és közhasznú információs szolgáltatásokra"-ra kértek támogatást. Egy TOSHIBA 1710-es fénymásoló /tartozékokkal/ megvételéhez igényeltek 250 ezer forintot, amit a pályázók nagy száma miatt elutasítottak. A Lakitelek Alapítványtól könyvtári rendezvényekre (rendhagyó irodalmi órák, író-olvasó találkozók, zenei rendezvények, irodalmi estek stb.) kértek 60 ezer, s kaptak 30 ezer forintot.

Véleményük: a pályázati lehetőségeket minden könyvtárnak ki kell használni. Komoly gond azonban, hogy a pályázatok többségénél saját erőt, bizonyos feltételek biztosítását is meg kell jelölni, amit a legtöbb esetben nem tud előteremteni a könyvtár.

A **mezőszilasi Németh László Klubkönyvtár** már 1990-ben és a következő évben is sikerrel nyújtotta be egy-egy pályázatát. 1992-ben kapott a Pro Kultura Hungarie Alapítványtól 90 ezer forintot, mely pályázatot technikai felszerelésekre nyújtott be 1991-ben 145 ezer forintos kérelemmel. Sikertelen volt viszont a Közművelődési Pályázata a nagyszámú pályázó miatt, így a kért 150 ezer forintot nem kapta meg.

A Lakitelek Alapítványtól Németh László születésnapjára rendezvényére megnyerte a kért 20 ezer forintot. A Könyvtár az iskolában pályázat 50 ezer forintos kérelmének elbírálásáról még nem tudunk.

A Pro Kultura Hungarie Alapítvány és a Lakitelek Alapítvány pályázatához Németh Magdát - Németh László lányát - kérte fel ajánlónak a könyvtáros. E pályázatok eredménnyel zárultak.

A **perkátai József Attila Könyvtár** - több eddig felsorolt intézményhez hasonlóan - részt vett a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Közművelődési Főosztálya által kiírt pályázaton. A Közművelődési Pályázat 3. témakörében "Humán és közhasznú információs szolgáltatások, valamint a helyi társadalom környezetét és életmódját formáló új típusú közművelődési kezdeményezések"-re pályázott. Bevallottan úgy indokolták, hogy semmi újat nem találtak ki, de a "Lakossági szolgáltatások bővítését" a településen a könyvtár is feladatának érzi. Ezért 360 ezer forintot kértek egy TOSHIBA 1710 típusú fénymásoló és kellékanyag megvásárlására. A pályázaton 120 ezer forintot nyertek. Ezért egy kedvezményes akción bonyolították le a beszerzést: SHARP fénymásolót, írógépet stb. vásároltak.

A **szabadbattyáni községi könyvtár** a Lakitelek Alapítvány pályázatán 20 ezer forintot nyert a határainkon kívül élő magyarság jeles képviselőivel való találkozásokra. E területtel lelkesen foglalkozó könyvtáros jól hasznosítja a kapott összeget tervei megvalósításában.

A megye legnagyobb közművelődési könyvtára - a **Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár** - 2 országos, egy megyei és 4 helyi pályázaton indult, sajnos kevés sikerrel.

Az országos Közművelődési Pályázaton a többfelhasználós telefonvonalas humán és közhasznú információs nyitott hálózat kiépítésére 504 000 Ft támogatást igényelt a könyvtár 400 000 Ft saját forrás felajánlása mellett. Ennek létrejöttével a számítógépes felhasználók számítógéppel, telefonos modem segítségével létesíthettek volna kapcsolatot az információs központtal. A kapcsolódó három szfvári könyvtár - Velinszky László Városi Könyvtár, Fejér Megyei Pedagógiai Intézet Könyvtára, József Attila Művelődési Ház és Könyvtár (VOK) - meglévő készinformációs adatbázisával is kapcsolódott volna a rendszerhez; kölcsönösen használhatták volna egymás információs adatbázisait. Az intézmény csak az elutasító - "korlátozott pénzügyi keretek, ...pályázatok nagy száma" stb. - szabványlevelet kapta, azzal, hogy "jövő évben várható pályázatunkon ismét jelezze igényét".

Ugyanezen a pályázaton vett részt az intézmény a Megyei Könyvtárak Egyesülésén keresztül, ahol 20 tagkönyvtár a megyei könyvtárak egységes számítógépesítésére 10 milliót meghaladó összeget igényeltek. A pályázaton az Egyesülés 2,5 milliót nyert, ami azt jelenti, hogy egy-egy tagkönyvtár 120 ezer forintot kap. A döntés 1992-ben született, a pénz 1993-ban várható.

Székesfehérvár Megyei Jogú Városhoz benyújtott Kulturális pályázaton Kégli Ferenc: A székesfehérvári városi könyvtár története 1893-1952 ideiglenes című tanulmánya kiegészítő munkáinak elvégzéséhez kért az intézmény támogatást. Az igényelt 60 ezer forint a könyvtár kronológikus történetének (1952-től napjainkig) elkészítéséhez segített volna hozzá. Sem válasz, sem pénz a pályázatra nem érkezett.

Ugyancsak kiadvány előkészítéséhez kért támogatást az intézmény a városhoz benyújtott Kulturális pályázaton. Murányi Lajos: A székesfehérvári olvasóegyletek története 1838-1848 című kéziratos tanulmány szerzői díjához igényelt 80 ezer forintból 40 ezer forintot sikerült elnyerni. Mindkét tanulmánykötet kiadását további szponzorok bevonásával 1993-ra tervezi a megyei könyvtár.

CD lemezjátszók beszerzésére és üzembehelyezésére 70 000 Ft-ot kért a megyei könyvtár, hogy a saját forrásból 100 ezer forintban biztosított CD lemez vásárlás megkezdésével a zenei részleg szolgáltatását bővíthesse. A városi önkormányzat kulturális bizottsága a pályázatra nem reagált.

Eredménytelen volt az első félévben a társintézményekkel közösen beadott pályázat is, mellyel Székesfehérvár egységes könyvtári számítógépes információs rendszerének alapjait kívánták megteremteni. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár és a Velinszky László Városi Könyvtár 400-400 ezer forintot, a József Attila Művelődési Ház és Könyvtár (VOK) 200 ezer forintot és a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet könyvtára 170 ezer forintot igényelt a tervezett rendszer kiépítéséhez. A pályázatra sem pénz, sem válasz nem érkezett.

A Fejér Megyei Önkormányzat Művelődési és Sport Bizottságához benyújtott 150 ezer forintos kérelmet teljesítette az önkormányzat. (60 ezer forintot a polgármestereknek kiküldött havi tájékoztatóra, 40 ezer forintot Kégli Ferenc könyvének a szerzői és szerkesztői díjához, 50 ezer forintot a követke-

zó Fejér Megyei Irodalmi füzetek nyomdaköltségéhez adtak.)

A Megyei Önkormányzaton keresztül "A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekért Alapítványhoz 280 000 Ft saját forrás megjelölésével 230 000 Ft-ra nyújtott be pályázatot a megyei könyvtár a megyében élő nemzeti és etnikai kisebbség szép és szakirodalmának teljeskörű gyűjtésére, valamint a határainkon túl élő magyarság folyóiratainak teljessé tétele érdekében. E pályázat sem járt eredménnyel.

A három szakszervezeti működtetésű könyvtár közül, amelyet e tájékoztató bevezetőjében jeleztem, a dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtára a városi könyvtárak között már szerepelt.

A **Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára**, amely Székesfehérváron közvetlen olvasószolgálatot is működtet, s a megye munkahelyi ellátóközpontja, szintén próbálkozott pályázattal - sikertelenül.

Az országos Közművelődési Pályázatra közösen nyújtotta be igényét a "Humán és közhasznú információszolgáltatás megteremtése a munkanélküliségtől fenyegetett és más munkanélkülivé vált emberek részére" témában a Szakszervezeti és Munkahelyi Művelődési Intézmények Egyesülete Könyvtári Tagozat 26 könyvtárával. A 26 milliót meghaladó kérelemből egy fillért sem nyert el a tagozat.

A könyvtár vezetője a pályázatokkal kapcsolatban megjegyzi, hogy nekik - szakszervezeti intézményeknek - szűkebb a lehetőségük. Egyrészt nem minden pályázaton indulhatnak, tehát eleve kizárt részükre, másrészt ha mégis, akkor elutasítják a kérelmüket.

A **székesfehérvári József Attila Művelődési Ház és Könyvtár (VOK)** évek óta pályázik. Különösen az utóbbi években próbálták csökkenő anyagi lehetőségeiket pályázati bevételekkel kiegészíteni. 1992-ben 11 pályázatot adtak be. Ebből 10 pályázatra kaptak választ, egy pályázat nyert. Igazolni látszik az ő helyzetük is, hogy a szakszervezeti intézmények kisebb eséllyel indulnak.

Három pályázatot nyújtottak be az országos Közművelődési Pályázatra: 1. Idegennyelvű társalgási klubok, beszédképesség fejlesztő tanfolyamok szervezésére, dokumentumbeszerzésre 100 ezer forintot kértek. 2. História klub működtetése, História klub füzetek sorozat 9-10. füzetének megjelentetésére 120 ezer forint támogatást igényeltek. 3. Közös pályázat a társintézményekkel a többfelhasználós telefonvonalas nyitott hálózat kiépítésére. (ld. a megyei könyvtárnál.) Egyik pályázat sem nyert.

Ugyancsak eredménytelen volt 4 másik országos pályázatuk: 1. A József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány szociális alapjához a hallássérültekkel és az értelmi fogyatékosokkal kapcsolatos pályázat; 2. a Szerencsejáték Alap kezelő Szervezethez benyújtott számítógépes fejlesztési pályázat, 3. a Magyar Könyv Alapítványtól a História klub füzetek sorozat 10. füzetére kért összeg, s a 4., a Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Alapítványhoz benyújtott pályázat az alsótagozatos gyerekek nyári szabadidős programjának szervezéséhez. (A kért összeg sorrendben: 280, 320, 30 és 20 ezer forint volt.)

Székesfehérvár Megyei Jogú Városhoz benyújtható kulturális pályázaton is indultak négy témában.

1. Idegennyelvű dokumentumok beszerzése, társalgási klubok. 2. "Vakáció a könyvtárban" nyelvi olvasó és sporttábor gyerekeknek. 3. História klub füzetek sorozat 9-10. füzetének kiadása. 4. Székesfehérvár egységes könyvtári számítógépes rendszere. (ld. megyei könyvtárnál.)

A História klub füzetek megjelentetésére kaptak a városi önkormányzattól 60 ezer forintot.

A megyei önkormányzat 40 ezer forinttal segítette az intézményt.

A bevezetőben jeleztem, hogy a **Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezet** mozgatója volt a pályázatokról szóló tájékoztatásnak, elsősorban továbbképzések alkalmával. Mi sem volt tehát természetesebb, mint hogy a szervezet is - saját szakmai programjának megvalósítása érdekében - pályázott. Az országos Közművelődési Pályázaton 122 400 Ft támogatást kért a Fejér megyei könyvtárosok, egyesületi tagok képzésének, továbbképzésének segítésére. A benyújtott pályázat, amin saját forrást is megjelöltünk, nem nyert.

Pályáztunk a székesfehérvári kulturális céltámogatás elnyerésére is az önkormányzatnál. Itt szakmai tanfolyamok és külföldi tapasztalatcserén való részvételhez kértünk - ugyancsak a saját bevételen kívül - 165 000 Ft támogatást. Indoklás nélkül 20 000 Ft-ot szavaztak meg számunkra.

Egyéni pályázók. Róluk feltétlenül a dicséret hangján kell szólni. Jó tudni azokról a kollégákról, akik veszik a fáradságot, hogy saját munkájuk mellett, megírjanak egy dolgozatot, pályázzanak tanulmánnyal vagy akár szépirodalmi munkával, de feltétlenül bővítve ezzel ismereteiket, közvetlenül vagy közvetve "hasznára" vannak e tevékenységükkel az intézményüknek is. **Enyingen Csizmazia Istvánné** - a könyvtár vezetője - a Lakitelek Alapítvány helytörténeti pályázatára: Enying XX. századi krónikája, különös tekintettel a társaskörökre, ezen belül az olvasókörök életére, művelődésére címmel nyújtotta be pályamunkáját. Az eredményhirdetés 1993. március 15-én lesz.

Móron három pályázatot a könyvtár igazgatója **Kleinné dr. Horváth Magda** nyújtott be: a Kossuth Alapítványhoz Kossuth Lajosról történelmi színdarabbal pályázott, amiért Kossuth érmet és oklevelet kapott; a Magyar Alkotók Független Egyesületéhez (Eger) Zrínyi Ilonáról és Thököly Imréről írt színművel pályázott, amiért irodalmi különdíjat kapott; a Pro Lingua Hungariae Alapítvány pályázatára Arany János egyik balladájából írt hangjátékot, aminek eredményéről 1993. januárjában döntenek. **Benczik Jánosné** ugyancsak a Kossuth Alapítványnál pályázott Kossuth Lajos történelmi személyiségének elemzésével - ő is Kossuth érmet és oklevelet kapott. Szakmai pályázatra írt dolgozatot egy gyeden lévő kolléga - **Sebőkne Nagy Olga** -, aki a MKE elnöksége által meghirdetett Pályakezdő könyvtárosok beilleszkedési konfliktusának feltárása témában dicséretben részesült. **Vargáné Kocsis Mária** a Lakitelek Alapítvány helytörténeti pályázatára nyújtotta be Wekerle Sándor, avagy a móri könyvtár Wekerle-gyűjteményének születése című dolgozatot. Elbírálása 1993. márciusában várható. (A pályázat rövidített szövegét ld. e számunkban.) **Székesfehérváron**, a megyei könyvtár egyik olvasószolgálatos könyvtárosa, **Magony Imre** nyújtott be helytörténeti pályamunkát a Kossuth Alapítványhoz. A székesfehérvári nemzetőrség 1848-ban című tanulmányával I. díjat nyert.

Minden kollégának, akinek a pályázatát már elbírálták és nyert, gratulálunk! A többieknek pedig hasonló sikereket kívánunk!

Amikor az érdeklődő leveleket kiküldtem a kollégáknak, véleményt is kértem a pályázatokról. Ezekből a válaszokból idézek befejezésüképpen:

- "... véleményem a pályázati rendszerről az, hogy akkor kellene igazából pályázatokat meghirdetni, amikor a könyvtárak alapvető működési feltételei biztosítottak. Nem szabad az alapfeladatokat pályázati formában támogatni. Csakis új tevékenységi formák kialakításának, fejlesztésének ösztönzésekor kellene alkalmazni ezt a módszert." (Fülöp Lászlóné)
- "Jó, hogy vannak, de folyamatos, tervszerű intézményi munkát nem lehet rá-

építeni. Segítenek egyes egyedi feladatok megvalósításában, de nem biztositják a folyamatos munkát. Nagyobb sikere volt az egyedi, kisebb összegeket igénylő pályázatoknak, mint a könyvtárak szakmai összefogásából hosszú távú tervekben, szolgáltatások bővítésére született jelentősebb összeget igénylő pályázatoknak. Véleményem szerint az ilyen jellegű befektetések busásan hasznosulnának a könyvtárak előtt álló információs feladatok megvalósításában." (Escher Ilona)

- "Pályázni biztosan tudni kell. Korábbi tapasztalataink azt bizonyítják, hogy gyakrabban nyertünk helyi pályázatokon, mint országosan, valószínű azért, mert ismerték a tevékenységet. Feltűnő az is, hogy az országos pályázatok bírálói között elenyésző számban vannak könyvtáros szakemberek. ... Nagyon jó lenne egyszer azt is elolvasni, hogy a pályázók milyen tárgyú pályaművekkel nyertek." (Beniczky Péterné)
- "Véleményem? Csak egy lehet, ami - gondolom - valamennyi felelős könyvtárvezetőé, a mindannyiunk által jól ismert finanszírozási viszonyok között: **"Navigere necesse est! Vagyis: Pályázni kell!** minden lehetőséget meg kell próbálnunk, s ha egy-egy reményünk beteljesül, már nem tettük hiába! A szkeptikusoknak, a legyintőknek üzenem: arra kellene gondolniuk, hogy egy-egy pályázat benyújtása soha nem jelent kockázatot, s emiatt az elutasításokat sem szabad - hiszen ésszerűtlen lenne - valós kudarcként megélniük. Ez "lefegyverezne", holott szükségünk van épp a folyamatos "harckészültségre", hogy az intézményünk szakmai fejlesztéséhez, vagy akár csak szintentartásához nélkülözhetetlen anyagiakat (is) előteremtsük.

Am az sem kevésbé fontos, hogy a pályázatok világát, napi gyakorlatát nem lehet ebből a szűken pragmatikus, csupán financiaális szempontból megítélnünk, hiszen ez a dolognak csak az egyik oldala. Érdemes számításba vennünk, hogy a széleskörű pályázati kínálatnak - céljának megfelelően - sok esetben számunkra is olyan figyelemfelhívó, szakmai vállalkozásokra készítő funkciója van, ami akkor is működésbe lép (mert időszerű, objektív szükségyszerűséget tudatosít, ennek kielégítésére hív fel, ösztönöz), ha azonnali megvalósulásuk feltételei nem is teljesülnek. Ha ugyanis nem nyerte el egy pályázatot, többé nem élhetnek a "nincs rá költségvetési keretem" tétlen nyugalomban, s bizonyos, hogy szívósan keresni fogom a megoldás másik, következő lehetőségét...!

Gondolom, erről sok kollégám sem vélekedik másképp." (Neményi László)

Mit tehet mindehhez hozzá a szerkesztő, az információk és a vélemények összegyűjtője? Azt, hogy az optimizmus talán a siker záloga is!

Figyeljük és figyeltessünk minden lehetőséget, pályázati kiírást, s ha lehet nézzük át hónapról-hónapra a Pályázatfigyelőt (Megrendelhető: Kulturális Informatikai és Innovációs Kft. 1251. Bp. Pf.: 88. Előfizetési díj egy évre 1272,- Ft) és a Sansz című kiadványt, az alapítványok lapját, amely ugyancsak sok pályázatot közöl. (Megrendelhető a szerkesztőség címén: 1385. Bp. Pf.: 866. Előfizetési díj egy évre: 462,- Ft.)

H e g e d ű s   É v a

40 éves a bicskei városi könyvtár

Tisztelt Egybegyűltek, Kedves Barátaink!

40 éves könyvtárunk, a bicskei **Vajda János Városi Könyvtár**, melynek jogelődjét a bicskei járási könyvtárat 1952-ben állami határozat alapján hozták létre. Járási könyvtárakat, járási művelődési házakat hoztak létre mindenütt az országban, s évtizedekig ezt az időszakot tekintették vízváltásnak a művelődésügy újabbkori történelmében.

Kétségtelen, hogy negyven év távlatából szemügyre véve mostani intézményeinket elmondhatjuk, hogy jól szervezett könyvtárak alakultak ki, tanácsi, állami, szakszervezeti fenntartással, támogatással, egységes szakmai koncepciót követve, mégis településenként más-más arculatot öltve. Ez a másság rengeteg objektív és szubjektív elemtől függött, függ ma is. Leginkább az intézmény mindenkori vezetőjétől, az intézményben dolgozó mindenkori munkatársaktól. De függ az adott település hagyományaitól, tradíciójától, az előzményektől. Mai tennivalóink a múltból fakadnak, s a jövőt szolgálni csak ennek ismeretében tudjuk igazán.

Milyenek is voltak Bicskén az előzmények? Volt-e hagyománya az olvasásnak, a könyvtári munkának?

A dolgozatok többsége, amelyeket Bicske történetéről olvastam, a II. világháború előtti kulturális életről lekicsinylően szól, amit én helytelenítetek, mert hiszen az itt élő emberek kezdeményezéséből, az itt élő emberek épülésére szolgált minden, amit létrehoztak. Nem történtek világrengető dolgok, de itt történtek, s nekünk bicskeieknek az fontos kell hogy legyen.

Lépünk hát vissza az időben, s kezdjük olvasni a **Bicskei Iparosok Olvasókörének** alapszabályát, amelynek első paragrafusá így szól:

"A bicskei iparosok olvasóköre, székhelye Bicske, pecsétje és bélyegzője van, amely kerekded a fenti közirattal alakult 1892. évi május hó 1-én." **100 éve!** A Magyar Minerva, a magyarországi múzeumok és könyvtárak évkönyve 1904-ben a következőképpen számol be az olvasókör könyvtáráról: "Az egyesülettel egyidejűleg keletkezett. Nagyobb adományokkal a bicskei takarékpénztár gyarapította.

Állománya 1700 kötet, három szekrényben elhelyezve, külön olvasóteremmel. Leltára és külön katalógusa van.

Az olvasóterem minden délután 4-től 7 óráig használható. Kikölcsönzés céljából hetenként kétszer délután fél 5-től fél 7-ig nyitva áll. Használati díj egy héten túl kötetenként 2 fillér.

Az 1902. évben 2866 kötet kölcsönöztetett ki belőle. 1902-ben 180 kor. for-

---

* A beszéd elhangzott az 1992. december 7-i ünnepségen.

díttatott gyarapítására. 1903. évi költségvetése 270 kor. hírlapokra, s 300 kor. könyvekre."

A Magyar Minerva beszámol egy másik bicskei könyvtárról, ez a **Községi Népkönyvtár**, amelyet 1902 decemberében, pontosan **90 éve!**, alapított a Múzeum és Könyvtárak Országos Tanácsa. "Állománya 335 kötet, két szekrényben elhelyezve. Nyomtatott katalógusa van. Kikölcsönzés céljából minden szombaton délután 4-től 7 óráig nyitva áll. A kikölcsönzés tartama 14 nap, azontúl napi 1 fillér büntetéspénz fizetendő. 1903. április 7-ikéig 150 egyén 210 kötetet kölcsönzött ki.

1903. évi költségvetése 50 korona kezelési díj a község pénztárából. Könyvtárnok: Hollósy Mihály segédjegyző." Ez volt az állami könyvtár. A költségvetésből kiderül, hogy csak a könyvtárnokot fizették, állománygyarapításra már nem futotta, legalábbis abban az évben. Jóval szerényebb, szegényesebb mint rangos társa, de "A könyvtárat a község minden megbízható lakója használhatja ..." - mégpedig ingyen, csak a késedelmes olvasóknak kell büntetést fizetni. Az olvasókör használati díjat szedett (no meg szponzora is volt!) - így tudott több pénzt fordítani könyvek és újságok vásárlására.

Bicskén két könyvtár működéséről tudunk a századforduló tájáról. Az első világháború után továbbra is működött az iparos olvasókör, majd megalakult az **Úri Kaszinó** - itt szintén volt könyvtári szolgáltatás. Felépült és megkezdte működését az 1930-as években a **Református Egyház Olvasóköre** is. A II. világháború után ez maradt az egyetlen működőképes könyvtár, de mivel az állományt fejleszteni nem tudták, be kellett szüntetni rövid idő után a működését.

1949-ben a székesfehérvári Körzeti Könyvtár telepített letéti könyvtárat Bicskén, amely 1952-ig, a Járási Könyvtár megalakulásáig működött a bicskei Járási Kultúrotthonban. Az újonnan alakult Járási Könyvtár részére egy volt cipőkereskedés helyén, a Lenin út (ma Szent István út) 18. sz. alatt, utaltak ki önálló helyiséget. Szelle Béla, a Járási Könyvtár első igazgatója, így emlékezik a Fejér Megyei Könyvtáros 1977. évi 2. számában erre az időre: "Könnyű volt akkor könyvtárat csinálni. A Népkönyvtári Központ készen szállította jóformán az egész berendezést. A sötétbarnára pácolt fenyőfa könyvvállványok, az akkori esztendőök szabványos íróasztalai (munkahelyemen ma is olyan mögött ülök - mindent kibírnak), székek, olvasótermi asztalok és a jobb minőségű, több helyütt még ma is szolgáló kölcsönző-asztal, valamint több mázsa könyv vaskos faládákban - már mind a helyszínen vártak bennünket. (Ezt a csodát különben később Enyingen is átéltem!) A kolléga két napig maradt ott. Ezalatt nagyjából elhelyeztük a bútorokat, kibontottunk pár láda könyvet (a fogásokat akkor sajátítottam el), eljártunk néhány hivatalos helyen, és ami a legfőbb: megtanultam az ágyvetés művészetét csomagolópapírból az íróasztalon. Hetekig áldottam érte az öreg cimborát.

B e r e n d e z k e d é s

A birodalom, amelyben másnap délután magamra maradtam, egy üzlethelyiségből és a hozzá csatlakozó lakásból állott. Az épületet a járási tanács jóvoltából kifogástalan állapotba hozták, és eredeti céljainak kiválóan meg is felelt volna, alaprajza azonban minden lehetséges könyvtári kívánalomnak ellentmondott. Az utca felől az egyébként vidéki mércével mérve modern boltba lépett be az olvasó. A kölcsönző asztalt balkéz felől helyeztük el, mögötte csak egy sor polcnak jutott hely, a többi a bejárattól jobbra kellett fölállítani, s középtűt tartózkodtak az olvasók! Ráadásul a kölcsönzőben télen megveszekedett hideg uralkodott. Szerencsére a további két helyiség barátságosan meleg és világos volt. Az egyiket olvasóteremnek neveztük ki, a másikat iro-

dának, ahol hármásban békésen eldolgoztunk."

1955-ben a volt Református Olvasókör helyiségének egy részét kiutalták a könyvtárnak. Sajnos több vállalat és intézmény működött ugyanitt ebben az időben (Sütőipari Vállalat irodája, Nőtanács, Vöröskereszt, Ifjúsági Szervezet). Később, átszervezés után idekerült az általános iskola politechnikai műhelye. Először egyetlen közös helyiségben volt a felnőtt és gyermek kölcsönzés - természetesen még nem szabadpolcos rendszerrel. 1957-ben a tömegszervezetek előszobájába 2 db 2 m-es polcra kiválogatták a gyermekkönyveket, és itt kezdődött meg a kölcsönzés külön a gyermekek részére. 1962-ben a tömegszervezetek kiköltözése után a járási tanács, a megyei könyvtár és a megyei tanács pénzügyi támogatásával külső és belső tatarozásra, átalakításra került sor; az akkori viszonyoknak megfelelő, korszerűnek mondható gyermekkönyvtár kezdte meg működését. 1970-ben végre eltávozott az utolsó "társbérlő", az általános iskola politechnika műhelye is, így lehetőség nyílt arra, hogy a máig ugyanitt működő felnőttkönyvtárat ki tudják alakítani. Ebben az évben sikerült a régi barna, korszerűtlen, szedett-vedett bútorokat modern, világos színű, a mai igényeknek is megfelelő polcokra kicserélni.

Az 1974. évben a nagyközségi és a megyei tanács 100-100 ezer Ft-os támogatásával újabb átalakításra és bővítésre került sor. Önálló, nagyobb alapterületű gyermekkönyvtár, irodahelyiségek épültek és végre megoldódott az egészségügyi és szociális helyiségek kialakítása is.

(Ez idő tájt kerültem én is a könyvtárba, akkor még úgy gondoltam átmenetileg, mert dehogy akartam én poros könyvek között, cédulák katagolizálásával tölteni az időmet.) A gyermekrészleget elköltöztettük az Ady Endre utca sarkán levő épületbe. Így gyarapodott a könyvtári alapterület 60 m²-rel. A felszabadult helyen kényelmes, tágas olvasótermet tudtunk kialakítani a központi épületben. Majd az olajkályhákat felváltották a villanykályhák - így nemcsak az állandó olajbűztől szabadultunk meg, hanem melegebb, barátságosabb lett a könyvtár egésze, és megint nyertünk néhány négyzetméter hasznos alapterületet, ahová polcot tudtunk állítani. Mert szerencsére könyvállományunk rohamosan gyarapodott. A polcok tetejéről lassan lekerültek a cserepes virágok.

Hét év után ismét költöztettük a gyermekrészleget, 1986-ban a volt tanácsház földszinti részén - ahol jelenleg is működik - kaptunk 130 m²-es területet. Úgy tűnik a gyermekrészleg elhelyezése méltóképpen megoldódott, de az lenne a szép és jó, ha a felnőtt részleggel egy épületben lehetne.

A könyvtár komfortosításával kapcsolatban nagyobb beruházásra utoljára 1990-ben került sor - a világítás korszerűsítésére kaptunk a városi önkormányzat fejlesztési alapjából 100.000 Ft-ot.

A bicskei Járási Könyvtárnak megnyitásakor mintegy 2500-3000 kötete volt, jelenleg 62.000 db dokumentum van, amelyből 58.000 db a könyv. Az állomány összetétele, minősége - hála a mindenkori gondos, tervszerű fejlesztésnek, a körültekintő gyarapításnak, apasztásnak - megfelelő. **Még megfelelő!** Ez évben még meg tudunk venni talán minden fontos könyvet, egy-egy példányban.

A szükséges újságoknak, folyóiratoknak viszont csak kb. a felét tudjuk előfizetni. Hanglemezt, hangkazettát évekig nem vásároltunk, az idén ősszel a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat raktárkészletének felszámolásakor jutottunk hozzá 300 darabhoz 80 %-os engedménnyel. A videotékáról, amely szerves része lehetne állományunknak, csak ábrázolhatunk.

1974-ben 6 fiókkönyvtára volt a Nagyközségi-Járási Könyvtárnak, amiből igazán csak az 1973-ban létrehozott telepi Petőfi Emlékkönyvtár volt fiókkönyv-

tárnak nevezhető.

Majd 1976-ban Óbarkon hoztunk létre fiókkönyvtárat, 1986-ban pedig Bicske Kertvárosában.

Jelenleg a Petőfi Emlékkönyvtár és az óbarki fiókkönyvtár működik, a kertvárosit elsöpörte a rendszerváltás sodra. (Az MSZMP épületében működött, amelyet visszakerülve az önkormányzat tulajdonába, szolgálati lakássá alakítottak vissza.) A polcok és a könyvek összekötözve hevernek egy raktárban - egyre kevesebb remény van arra, hogy a Kertvárosban ismét fiókkönyvtár lesz.

A beiratkozott olvasókról az első adat 1954-ből való, ekkor a Járási Könyvtárban 862 olvasót tartottak nyilván. 1992-ben december 5-ig 1738 olvasót regisztráltunk. Ennél jóval több a könyvtárhasználó, hiszen beiratkozni csak akkor kell, ha kölcsönözni akar valaki. Látogatóink száma ebben az évben 17300, akik 26.000 könyvet kölcsönöztek.

A könyvtár hivatalos megnevezése sokszor megváltozott. 1957-ben Kato-
na Tamás, az akkori igazgató kezdeményezte, hogy a könyvtár Vajda János ne-
vét vegye fel. Vajda János neve és a Könyvtár elemek közé befért mindaz, ami
a könyvtár mindenkori funkcióját jelezte: Járási, Nagyközségi, Nagyközségi-
Járási, Városi.

Könyvtárunk a járás, majd körzet központi könyvtáraként a közművelődési könyv-
tárak hálózati alközpontja volt, s mint B típusú könyvtár módszertanilag se-
gítettük a járásban, majd a körzetben működő 12 községi könyvtár munkáját,
egészen az önkormányzati választásokig, meg még azon is túl egy picit.

Belső szakmai munkánkról is essék néhány szó:
könyvállományunk 95 %-a feldolgozott, ami annyit jelent, hogy a betűrendes
és szakkatalógusban visszakereshető.

A **feldolgozó** munka az, amely a legkevésbé látványos és általában nem ör-
vend népszerűségnek a könyvtári munkaterületek között. De egyike a legfonto-
sabbaknak, mert katalógusok nélkül a könyvtár csak könyvek halmaza lenne.
Türelem, precizitás és nagyfokú hivatástudat kell hozzá.

Olvasószolgálati munkánk hétköznapijait nem kell bemutatni: kölcsönzés,
előjegyzés, könyvtárközi kölcsönzés, reprográfiai szolgáltatás, irodalomku-
tatás, tájékoztatás, stb. 1983-ban kezdtünk el egy új szolgáltatást:
idős, mozgáskorlátozott olvasók házi, otthoni könyvtári ellátását. Két kosár-
nyi jó könyv, egy kedves könyvtáros és egy gépjármű csupán a kellék, és 15-
20 otthonról nehezen kimozdulni tudó embernek van állandóan olvasnivalója.

A **Gyermekrészleg** színvonalas működése mindig is szívügye volt könyvtá-
runk mindenkori vezetőinek. Börcs János kezelte különösen kiemelten ezt az
ügyet, az ő ideje alatt háromszor költöztettük is a gyermekrészleget, míg a
mostani helyére került.

Rengeteg gyermek fordul meg a gyermekkönyvtárban ma is, akár csoportosan, a-
kár egyénileg. Foglalkozásokat is szervezünk számukra, különböző közös prog-
ramokon vehetnek részt olvasóink. 1987-ben a könyvtár elhelyezése (a tágas,
füves udvar) adta az ötletet egy napközis tábor létrehozására a nyári szünet-
ben. Így jött létre a Mesetábor ez évben, s a szülők és gyerekek kérésére még
további két évben. 1990-ben személyi és anyagi feltételek hiánya miatt nem
tudtuk megismételni ezt a programot, de a sürgető igényt érezve tovább ke-
restük a megoldást. Végül, szövetkezve a Családsegítő Szolgálattal, 1991-ben
meghirdettük a Cimborá táborát, 2x10 napos váltásban, 120 gyermek nyári fog-
lalkoztatásáról, szórakoztatásáról gondoskodtunk. A szülők anyagi hozzájá-
rulása, pályázati pénzek és szponzorok támogatása tette lehetővé a színvona-
las programok szervezését. 1992-ben még több szponzort megnyerve elértük,
hogy a szülőknek alig kellett több részvételi díjat fizetni, mint 1991-ben,

és a programok ugyanolyan megnyerőek voltak: író-olvasó találkozók, irodalmi műsorok, gyermekujszágok szerkesztőivel való találkozások, úszás, rengeteg játék az udvaron, stb.

Az író-olvasó találkozókról szólva órákig lehetne sorolni a nagyszerűbbnél nagyszerűbb írókat, költőket, újságírókat, akikkel könyvtárunk találkozót szervezett. Bizonyára sokan emlékeznek a 70-es 80-as évek vetélkedőire, amelyek Bicske fiatalságának jelentős részét megmozgatták, a könyvtár és munkatársai jelentős szerepet vállaltak az előkészítésben és lebonyolításban. 1982-ben két lelkes munkatársnak köszönhetően könyvtárunk az Olvasó Ifjúságért országos pályázaton külön díjat kapott.

Körülbelül a 70-es évek közepére tehető az a maig ható tendencia, amikor a könyvtár - képletesen érve - kilépett saját szűkkörű tevékenységének köréből és aktív résztvevője, mozgatója, szervezője lett olyan programoknak, amelyek nem szorosan vett könyvtári tevékenységek.

Igazi közművelődési könyvtárat hoztak létre az elődök: **Szelle Béla** a "könyvtáralapító", **Katona Tamás** a "névadó", **Rohács Ervin**, aki "szakmászított", **Börcs János** a "fejlesztő és társadalmassító" vezető, s az ő irányításukkal az itt dolgozó könyvtárosok.

A rendszerváltás kezdetén úgy tűnt, veszélybe kerülnek a könyvtárak. A nagy-alföldi könyvtárosok felhívásához csatlakozva mi bicskei könyvtárosok is **könyvtári védegyleti** felhívással fordultunk Bicske lakosaihoz. Több száz ember csatlakozott - aláírásával erkölcsi támogatást nyújtva - védegyleti felhívásunkhoz, de ebből még nem tudtuk az állományt fejleszteni. Így 1991-ben **közérdekű kötelezettségvállalási** felhívást tettünk közzé a Vajda János Városi Könyvtár állományának gyarapítása és szolgáltatásai színvonalának emelése érdekében. Legfőbb támogatónk a Friss-Ropogós Kft. volt, elsőként ők csatlakoztak ehhez úgy, hogy a nyári táborban részt vevő gyerekek tízóráival és uzsonnával való ellátását vállalták. Azóta a számlán magánszemélyek és vállalkozások befizetéséből 34.000 Ft gyűlt össze. Volt, aki kikötötte, hogy az általa adott pénzt mire használhatjuk, ezt természetesen arra fordítottuk, amire szánta az adományozó. Közérdekű kötelezettségvállalási felhívásunk rendelkezik az adóhatóság engedélyével, miszerint az ide befizetett összeg az adóalapból levonható, s így honorálni tudjuk az adakozó nagylelkűségét, amelyre bizony egyre nagyobb szüksége van a könyvtárnak. Támogatást kap könyvtárunk oly módon is, hogy pl. az MDF bicskei szervezete előfizeti a könyvtár számára a Magyar Fórumot, kaptunk Freud Józseftől, Forgács Antal Londonban élő bátyjától, 500 db angol és francia nyelvű könyvet. Segítenek fuvarral, térítésmentes gépkocsihasználattal intézmények és vállalkozók. A Szuperinfó hirdetéseinket térítésmentesen közli.

Elnézést kérek, hogy hosszabbra sikerült korreferátumom, mint gondoltam, de szerettem volna áttekintést adni könyvtárunk múltjáról, annak előzményeiről, jelenlegi tevékenységéről. Tudom - s ezt bizonyítják a közérdekű kötelezettségvállalási számlára befizetett összegek is -, hogy a bicskeiek fontosnak tartják a könyvtárat és ezért tenni is hajlandók.

Végül engedjék meg, hogy - elődeim és irányításuk alatt a bicskei könyvtárban dolgozó könyvtárosok munkájára gondolva - ajánljam a jelenlegi és jövőbeni könyvtárosoknak Ancsel Éva sorait: "Harangot nem lehet önteni apáink tapasztalata nélkül, de az örökölt tudás nem elég hozzá."

"Harangot akkor is ... türelmes szenvedéllyel lehet csak önteni, ha tudja az ember, hogy sohasem fogja meghallani a kondulását.

Hiszen úgyse saját használatra önti."

G a z s i n é

E s t é l y i K a t a l i n

Az emlékezők közül a képen fent Börcs János, Katona Tamás (volt könyvtárigazgatók), Szabéni Zsolt polgármester, Csongor Rózsa (a megyei könyvtár ny. igazgatója), Escher Ilona (a megyei könyvtár jelenlegi igazgatója), Csizmadia Ferencné (a városi könyvtár volt munkatársa), Gázsiné Estélyi Katalin (a Vajda János Városi Könyvtár jelenlegi igazgatója).

Megújulni a könyvek által

(Fülei tapasztalatok)

"Megfelelő könyvet a megfelelő gyerekek a megfelelő időben". /Bamberger/
Nap mint nap érzem ezt, mint pedagógus-könyvtáros, hogy a könyv a legfontosabb segédeszközünk.

Már óvodás korban kialakul egy sajátos meséhallgató viselkedésmód. Ezt tudva nálunk minden évben - ősszel és tavasszal - ellátogatnak a könyvtárba az óvodások. Itt játékos foglalkozások keretében hívom fel figyelmüket a könyvre. Találós kérdések, mesék, diavetítés, lemezhallgatás mellett forgathatják a színes leporellókat, a nekik való irodalmat. Az oviban lerajzolhatják a látottakat, hallottakat, beszélgetnek róla. Így, mire az iskolába kerülnek, van némi ismeretük a könyvről, könyvtárról.

Mindig arra törekszem, hogy jó könyvek vegyék körül a gyerekeket. A községi könyvtárból két-háromszáz kötet állandóan rendelkezésükre áll az iskolában. Külön felelőse van a kézikönyveknek, köztük a legfontosabb ismeretterjesztő sorozatoknak. /Bűvár könyvek, Bölcs Bagoly, Colibri, Mit mesél a természet?, Szentanu, Mi micsoda?, stb./

Az osztályban reggel, miután kitették a leckéjüket, elővehetik azt a könyvet, amit éppen olvasnak. Fél nyolctól becsengetésig elmerülhetnek az olvasásban. Ehhez éveken át hozzászoktak. Leköti őket. Itt már észrevehetik, hogy nem lehet hangoskodni, ha a másik olvas. Később a könyvtárban is csendesen viselkednek. Általában kulturáltabban viselkednek egymással is. Gyakran hozzák el otthon kapott könyveiket az iskolába vagy a könyvtárba bemutatni.

Minden szülői értekezleten tartok könyvismertetést, ahol felnőtteknek való könyveket is bemutatok, amit a könyvtárból kölcsönözhetnek. Évente megbeszéljük az oktatási módszereket. Ehhez igyekszem olyan könyveket ajánlani, ami jól megvalósítható egy falusi iskolában is. Így kapták kézbe Gordon könyveit /Gordon, Thomas: P.E.T.: A szülői eredményesség tanulása. Gondolat, 1990.; A tanári tevékenység fejlesztése. A T.E.T.-módszer. Gondolat, 1990./, Freinet és Silva munkáit /Freinet, Celestin: A Modern Iskola technikája. Tankvk., 1982.; Silva, José: Agykontroll Silva módszerével. 1989./ és ismerkedhettek a Waldorf módszerrel. Az ismertetett könyveket továbbadták, s lassanként mindenkihez eljutott.

Amikor elkezdődik a tanítási nap - egy szép népdal eléneklése után - mindenki olvas pár mondatot az éppen soron következő könyvből. Két könyvjelzőt használnak a tanítványaim. Az egyiket oda teszik, ahol előző nap elkezdték az olvasmányt, a másikat a reggeli ellenőrzéskor rakják be a könyvbe. Majd néhá-

nyan beszámolnak a szereplőkről, a helyszínekről, stb. Van egy füzetük is, amelybe feljegyzik az olvasmányok szerzőjét, címét. Az olvasottak több ezer oldalt tesznek ki évente.

A szülők szívesen támogatják a könyvvásárlást, rám bízák a döntést. Kirobbanó öröm volt, amikor a gyerekek kezükbe vehették az így vásárolt első kötetet A zagyvarónai népmeséket. Négyen két hét alatt kiolvasták második korukban. Utána szinte megindult a lavina: Baranyai népmesék, Bambi, Történetek Mátyás királyról, Kökénykisasszony, Micimackó, Képes biblia gyermekeknek, stb. Tudják, érzik, hogy fontosnak tartom azt, amivel gazdagabbak lettek egy-egy könyv elolvasása után. Az ember nem kapja ajándékba azokat az értékeket, amelyekre az élete folyamán szüksége van. Szeretném, ha olyan emberekké formálódnának, akik minden gondjukban a könyvhöz nyúlnak.

A könyvszeretetet kevés gyerek hozza magával otthonról. Mégis szerencsés helyzetben vagyok. Családlátogatáskor látom, hogy a legtöbb gyereknek kis könyvtára van már otthon. Gyűjtik a sorozatkönyveket. Félreteszik a zsebpénzüket, hogy egy-egy szép darabot megvegyenek; másnap nagy diadallal hozzák megmutatni.

Nemcsak az irodalomhoz, hanem minden más tantárgyhoz van ajánlatunk, mert a többfelől érkező hatások felerősítik egymást, és nevelőértékük is maradandóbb, erősebb lesz.

Az ismeretterjesztő munkák olvasásához legvalószínűbb módon az esztétikai élmények visznek el. A kézbevétele után először csak nézegetik, még csak az érzésvilágukat gazdagítja egy szép színharmoniaival készült kép, azután beleolvasnak, és kialakul egy pozitív vagy negatív hatás a könyvről. A művészeti alkotások segítségével felfogják, átérzik, helyesen értelmezik a szépet, a harmonikusot. Ehhez segítséget nyújtanak a képzőművészeti könyvek. Már második osztálytól használtuk a Képek könyve és a Dióhéjban sorozat könyveit az egyiptomi, a görög, a román kor, a gótikus, a reneszánsz, a barokk művészetekről. Ezek igen színvonalas könyvek, s közérthető a kicsiknek is. Azóta folyamatosan hozzák a tanultakhoz kapcsolódó irodalmat, lexikonokat, nagyobb testvérek könyveiben a felismert szobrokat, festményeket, épületeket könyvjelzővel megjelölik. Osztályom minden tagja kapott az általam készített művészettörténeti albumból egy sokszorosított példányt. Ebbe az albumba gyűjtik a gyerekek a felismert műalkotások képét. Nagy öröm, ha színes képet találnak, s a hátlapra felragaszthatják. A "gyűjtögetés" révén jártasságot szerznek a művészeti stílusok felismerésében, a "műelemzésben".

Szívesen hívom, hívjuk segítségül a tanuláshoz Silva Agykontrollját. Ez a módszer elsősorban a helyesírás megtanításában segít. /Ld. 5. fejezet: Az emlékezőképesség javítása./ Tanítványaim novemberre elsajátítják az alapszó-készletet, így sok idő szabadul fel más célra. Alkalmazom még ezt a módszert híres emberek, festmények, más művészeti alkotások nevének megjegyzésére is. Használjuk zenehallgatásnál "képmegjelenítésre", olvasásnál a mese visszaidézésére.

A szülők, mivel látják mennyire segíti a gyerekeket a könyv, szinte erejükön felül vásárolnak könyveket. Tapasztalják, hogy a gyerekek örömmel, tudásvágygal csinálnak mindent. Elképzelhetetlen számomra, hogy ezek a gyerekek ne szerették volna meg egy életre a könyvet. S ha felkeltettük a tudás utáni vágyat, elértük a célt. Az olvasás pedig meg tudja adni a belső rendet, a lélek harmóniáját.

Azt mondják: a szegény ember szórakozása a könyv. Rajtunk múlik, hogy megújuljunk a könyvek által, s jól érezzük magunkat ebben a világban.

K e m e n e s i   Z o l t á n n é

MAGYAR KÖNYVTÁRÜGYÉRT ALAPÍTVÁNY
9021 G Y Ö R, Baross G. u. 4.
Telefon: (96) 28-022, fax: (96) 11-253

Felhívás a
MAGYAR KÖNYVTÁRÜGYÉRT ALAPÍTVÁNYHOZ
csatlakozásra

1993-ban kerül sor az MKE 25. vándorgyűlésére. Az eddig megrendezett 24 vándorgyűlés egyértelműen bizonyítja, hogy a jövőben is szükség van az ilyen találkozókra, továbbképzési programokra.

Ebből az alkalomból került sor a **MAGYAR KÖNYVTÁRÜGYÉRT ALAPÍTVÁNY** létrehozására, amelynek alapító okiratát a bíróság 1992. november 9-én elfogadta és az Alapítványt bejegyezte.

Az alapítvány célja, hogy az alapítók, valamint a később csatlakozók által befizetett összegek (mint *alaptőke*) kamataiból (mint *jövedelemből*) támogatást nyújtson a magyar könyvtárügy fejlesztését szolgáló különböző szakmai programokhoz, hazai és külföldi tapasztalatcserékhez, tanulmányutakhoz és más közérdekű kezdeményezésekhez, köztük az évente megrendezendő vándorgyűlésekhez, az MKE elnöksége, valamint a területi és szakmai szervezetek rendszeres vagy alkalmi továbbképzéseikhez, regionális vagy más területi programjaihoz.

Az alapítvány céljainak eléréséhez pályázatokat írhat ki, ösztöndíjakat is adhat.

Az alapítvány induló tőkéje illetve annak kamata a kitűzött célok eléréséhez maradéktalanul nem elegendő, ezért az alapítók és a kuratórium tagjai várják más szervezetek, intézmények, vállalatok, vállalkozók csatlakozását is, ha elfogadhatónak vélik az alapítvány célját, alapító okiratát. És természetesen számítanak a könyvtáros kollégákra és más magánszemélyekre is.

Az alapítványokra vonatkozó jogszabályok szerint alapítványhoz csatlakozhat minden természetes és jogi személy (pl. vállalat, egyéni és társas vállalkozás, önkormányzat, központi és önkormányzati intézmény), jogi személyiséggel rendelkező szervezet, egyesület stb. és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, egyesület is. (A Számviteli törvény szerint költségvetési intézmény csak felettes - fenntartó - szerv előzetes engedélyével járulhat hozzá az alapítványhoz.)

Az alapítványhoz csatlakozási szándékot bejelenteni és további információt kérni a kuratórium fenti címén a titkártól lehet.

A felajánlott összeg átutalható:

OTP Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóság (9022 Győr, Árpád u. 36.) (pénzforgalmi jelzőszáma: 339-98004)
Magyar Könyvtárügyért Alapítvány 693-53513-5 sz. számla javára.

Készpénzes befizetéshez átutalási postautalvány kérhető, de az összeg feladható rózsaszín postautalványon is a fenti adatok feltüntetésével.

Az alapítvány javára befizetett összeggel a tárgyévi adóalap csökkenthető, az ehhez szükséges igazolást - az adóhatóság engedélye alapján - a kuratórium az adóbevallás készítése előtt, a jogszabályoknak megfelelően kiadja.

Megértő segítségét, támogatását mindenkinek előre köszönjük!

Győr, 1992. november 30.

Az alapítók és a kuratórium tagjai nevében

(Szalai Gáborné)
kuratóriumi titkár

(Dömötör Lajosné dr.)
kuratóriumi elnök

FEJÉR MEGYE TELEPÜLÉSEINEK KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 1992-BEN

S O R S Z Á M	MÉ- PES- SÉG	VÁROS.	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK						FORGALMI ADATOK							VISZONYSZÁMOK									
			A KÖNYV- TÁRELYI- SZEK	FOROG- TÁRSOK SZÁMA	LELTÁR- BA VETI EGYS. SZÁMA	HELYBEN LÉVO ALLOMAN	AZ ALL.GYAR. FORDÍTOTT FT.	BEIRAT- KÖZÖTT OLVASÓK SZÁMA	BEIRAT- LÁTOGA- TOK SZÁMA	KOLC- CSONZOK SZÁMA	KOLCS. ALL. SZÁMA	BIRAT- LÁTOGA- KÖL- CSONZOK SZÁMA	A 14 ÉVES ÉS FIATALABB KÖZÖTT OLVASÓK SZÁMA	OLVASO ELL. ARANY	OLVASO ELL. OLV./ EGYS./ LAKOS	OLVASO ELL. OLV./ EGYS./ LAKOS	OLVASO ELL. OLV./ EGYS./ LAKOS	OLVASO ELL. OLV./ EGYS./ LAKOS	LÁTOG. INTENZ. SÉB.	FORGÁS KÖLCS. LÁTOG./ OLVASO EGYS./ LAKOS	BESEZER KVOTA	BESEZER KING	ÁTLAG- AR	TAROL INDEX	
111096			61	16122	491269	4182422	4895498	19580	247247	130706	424906	5878	73504	34446	98242	4.4	25.1	17.6	21.7	3.8	12.6	0.9	44.1	303.7	139.0
14950			13	3361	81520	472534	834542	2495	22905	12574	48333	954	7727	4877	21028	5.5	32.7	16.7	19.4	3.2	9.2	0.6	55.8	248.3	155.6
12897			5	1365	64796	200000	328882	2200	22147	15935	52205	1163	13362	8960	24103	5.0	29.5	17.1	23.7	4.0	10.1	0.6	25.5	240.9	129.1
11392			7	1645	61598	393162	398998	1964	21645	9463	32713	685	8132	2583	7214	5.4	31.4	17.2	16.7	2.8	11.0	0.5	35.0	242.6	129.1
6262			3	1538	30557	300000	376885	1517	12304	7573	27440	581	5620	2956	7381	3.7	20.1	18.4	16.1	3.3	8.1	0.9	45.6	244.9	71.4
7183			2	958	28763	195152	296744	1052	13109	5101	16946	500	6313	2461	5690	3.7	25.4	14.6	16.1	2.4	12.5	0.6	28.8	241.0	82.1
165786			95	24889	756503	5743320	7941349	28808	339357	181352	602543	9761	114658	56283	163658	4.6	26.3	17.4	20.9	3.6	11.8	0.8	42.5	282.9	130.6
7621			2	777	21048	200000	291468	319	10210	8324	34054	442	6506	4827	16276	2.8	22.9	12.1	37.1	4.5	11.1	1.6	26.4	259.3	138.5
5915			1	777	16876	130000	181839	741	7596	5215	17593	350	3718	2481	6999	2.9	22.8	12.5	23.7	3.0	10.3	1.6	30.7	234.0	118.8
5897			1	645	12394	151534	156029	585	4242	3607	10226	285	2828	2356	5250	2.1	21.2	9.9	16.0	1.8	7.3	0.8	26.5	240.8	140.8
4986			1	435	22857	132891	134898	626	7359	4901	17242	268	3990	2239	7432	4.7	36.5	12.8	27.5	3.5	11.8	0.9	27.6	309.7	114.2
4541			2	723	21225	158453	225154	686	11445	9178	24299	380	4524	3680	9587	4.5	24.7	18.5	26.3	5.2	12.8	1.1	48.5	311.4	163.3
4617			1	652	15005	138442	139442	630	6507	6328	23584	339	4262	4046	14793	3.2	23.8	13.6	37.6	6.1	16.5	1.6	30.2	213.9	81.1
4344			2	675	17632	212799	212799	627	9475	5444	12244	302	5075	2958	6043	3.9	27.2	14.4	19.5	2.6	15.1	0.7	49.0	315.3	148.1
4301			2	513	15800	185202	187452	629	4430	3698	14212	317	2525	1936	6372	3.7	25.1	14.6	22.6	3.3	7.0	0.9	43.6	365.4	77.1
3990			6	250	9938	51091	51091	334	3557	3171	9571	186	2541	2179	5676	2.5	29.8	8.4	23.0	2.4	10.6	1.0	12.8	204.4	100.4
3953			1	410	12916	73232	78378	271	1548	1471	5224	162	857	639	2233	3.2	47.7	6.8	23.0	1.6	6.8	0.5	19.7	191.2	119.4
3897			2	282	19470	88810	86470	927	10503	8498	25854	516	5842	4473	13346	2.7	11.3	22.8	27.7	6.6	11.3	2.5	22.2	306.6	119.0
3787			1	790	13595	150000	158311	531	3535	2264	6841	247	2208	1155	3219	3.6	25.6	14.0	12.9	1.8	7.2	0.5	41.8	200.4	90.6
3764			1	460	15395	153153	165153	652	14756	8320	19020	232	7666	3985	7696	4.1	23.6	17.3	29.2	5.1	22.6	1.2	43.9	359.0	59.2
3634			1	393	14883	84405	84405	455	3528	2826	8376	167	1942	1233	2910	4.1	32.7	12.5	18.4	2.3	8.4	0.6	23.2	214.8	86.0

S C R S Z A M	NÉ- PES- SÉG	M Ű K Ö D É S I F E L T É T E L E K						F O R G A L M I A D A T O K						V I S Z O N Y S Z A M O K											
		A KÖNYV- TARHELYI- SÉGE ALAPTER. M ²	FÜGGE- LŐ KÖNYV- TÁRSOK SZÁMA	LELTAR- BA VÉTT ALL. EGYS. SZÁMA	HELYBEN LEVO ALLOMANV	AZ ALL.GYAR. FORDITOTT FT. EPEDETI KÖLT- SÉGVET.	OSSZE- SEN	BEIRAT- KÖZÖTT OLVASOK SZÁMA	LATOGA- TOK SZÁMA	KÖL- CSONZOK SZÁMA	KOLCS. ALL. EGYS. SZÁMA	BEIRAT- KÖZÖTT OLVASOK SZÁMA	LATOGA- TOK SZÁMA	KÖL- CSONZOK SZÁMA	KOLCS. ALL. EGYS. SZÁMA	A 14 ÉVES ÉS FIATALABB	ELLA- TOTT.	OLVASO ELL. ALL. EGYS./ LAKOS OLVASO %	OLVASO ÉRDEKL ERDEKL EGYS./ LAKOS OLVASO	LAKOS ÉRDEKL KOLCS. ALL. EGYS./ LAKOS	LATOG/ INTENZ	FORGAS SÉB.	BESZER KIVOTA	ATLAG- AR	TAROL INDEX
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
KÖZSÉGEK																									
24.	Adony	102	1	354	12705	54000	88863	352	3729	1741	4794	170	2221	1048	2613	3.7	36.1	10.2	13.6	1.4	10.6	0.4	25.7	251.0	124.6
22.	Nagyvenyim	83	1	390	11954	71997	71997	482	2120	2062	10493	341	1525	1472	7763	3.5	24.8	14.3	21.8	3.1	4.4	0.9	21.4	184.6	144.0
25.	Etyek	158	1	934	15386	109967	113315	543	8309	3998	16337	240	3403	1749	6795	4.8	28.3	17.0	30.1	5.1	15.3	1.1	35.5	121.3	97.4
24.	Bakonycsernye	107	1	363	11111	104751	104751	331	5113	4190	17245	145	3665	2799	8664	3.5	33.6	10.5	52.1	5.5	15.4	1.6	33.4	288.6	103.8
25.	Sárosd	92	1	195	9971	47864	47864	457	5793	4640	15627	201	2794	2225	7310	3.2	21.8	14.8	34.2	5.1	12.7	1.6	15.5	245.5	108.4
26.	Kápolnásnyék	85	0	234	9617	56088	56088	196	1239	1159	3496	66	523	481	1195	3.2	49.1	6.5	17.8	1.2	6.3	0.4	18.7	239.7	113.1
27.	Lepsény	125	1	234	8529	40076	46069	277	3131	1655	5032	137	1193	762	1974	2.9	30.8	9.4	18.2	1.7	11.3	0.6	15.7	196.9	68.2
28.	Cece	78	1	156	9442	40506	40506	326	2668	1436	3157	163	1532	844	1573	3.4	29.0	11.6	9.7	1.1	8.2	0.3	14.4	259.7	121.1
29.	Báckeresztúr	2681	0	0	5169	0	0	91	391	353	1719	53	270	243	938	1.9	63.8	3.0	21.2	0.6	4.8	0.3	0.0	0.0	86.2
30.	Paracs	2663	1	337	15202	65000	88259	395	4592	1848	5306	172	3368	1013	2830	5.7	38.5	14.8	13.4	2.0	11.6	0.3	33.1	261.9	107.8
31.	Kaloz	60	1	147	11486	37514	37514	248	2470	2203	7102	162	1806	1587	4750	4.4	46.3	9.4	28.6	2.7	10.0	0.6	14.3	255.2	191.4
32.	Lovasberény	2602	1	181	7468	47787	47787	200	1149	996	4255	80	727	679	2989	2.9	37.3	7.7	21.3	1.6	5.7	0.6	18.4	264.0	65.5
33.	Baracska	2509	0	421	6074	71208	71583	112	888	669	2657	66	599	454	976	2.4	54.2	4.5	23.7	1.1	7.9	0.4	28.5	170.0	73.2
34.	Ivancsa	2458	1	144	9330	48750	48750	226	2538	2427	5793	132	1400	1289	3479	3.8	41.3	9.2	25.6	2.4	11.2	0.6	19.8	338.5	129.6
35.	Sárszentmihály	2456	0	112	6957	28825	28825	92	338	338	967	61	233	233	610	2.8	75.6	3.7	10.5	0.4	3.7	0.1	11.7	257.4	144.9
36.	Lajoskomárom	2428	1	141	9937	36477	36477	259	4118	3448	10127	113	2302	1921	4739	4.1	38.4	10.7	39.1	4.2	15.9	1.0	15.0	258.7	165.6
37.	Kisliáng	2421	1	368	10976	115930	115930	327	3926	1570	5634	217	3516	1200	4320	4.5	33.6	13.5	17.2	2.3	12.0	0.5	47.9	315.0	120.6
38.	Dég	2378	0	107	11468	28681	28681	139	926	430	1138	93	630	308	675	4.8	82.5	5.8	8.2	0.5	6.7	0.1	12.1	268.0	114.7
39.	Pákoz	2353	0	173	8824	40000	45625	252	2952	2591	8919	101	1802	1568	4705	3.8	35.0	10.7	35.4	3.8	11.7	1.0	19.4	263.7	157.6
40.	Pusztavám	2320	0	701	12727	47099	97770	207	1825	1369	4310	112	1086	792	2173	5.5	61.5	8.9	20.8	1.9	8.8	0.3	42.1	139.5	138.3
44.	Mezőszilas	2209	1	323	12695	70000	89559	669	2864	1898	7165	210	1841	1173	3530	5.7	19.0	30.3	10.7	3.2	4.3	0.6	40.5	277.3	47.4
41.	Sárkeresztúr	2202	0	52	4716	9997	9997	27	532	496	2086	14	283	247	1011	2.1	174.7	1.2	77.3	0.9	19.7	0.4	4.5	192.3	127.5
43.	Soponya	2100	0	39	5924	4798	4798	77	1294	1293	5955	58	902	901	4245	2.8	76.9	3.7	77.3	2.8	16.8	1.0	2.3	123.0	148.1

S O R S Z A M	NÉ- PIS- SÁG	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK										FORGALMI ADATOK										VÍZSZÁMOK																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
		A KÖNYV- TÁRHÉLYI- SÉGK ALAPTEJ.		LELTAR- BA VÉTT ALL. EGYS. SZÁMA		HELYZEN LVÓ ALLOMANÝ		AZ ALL.GYAR. FORDÍTOTT FÉ. EREDETI KÖLT- SÉGVET.		BEIRAT- KÖZÖTT OLVASÓK SZÁMA		LATOGA- TÓK SZÁMA		KÖLCS. CSONVÓZ SZÁMA		KÖLCS. ALL. EGYS. SZÁMA		A 14 ÉVES ÉS FIATALABB BEIRAT- KÖZÖTT OLVASÓK SZÁMA		KÖLCS. KÖLCS. ALL. EGYS. SZÁMA		ELLA- TOTTS.		OLVASÓ ELL. ARANY BRODÉK		OLVASÓ KÖLCS. ALL. EGYS. / OLVASÓ		LÁTÓG. INTENZ. SÉB.		FORGÁS KVÓTA		BESZÉR AR		TAROL INDEX																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
KISZEGEI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
44.	2068	45	0	157	5992	43110	175	1311	790	2866	100	585	1979	2.9	34.2	8.5	16.4	1.4	7.5	0.5	20.8	274.6	135.2	45.	2043	52	0	22	5068	3663	120	410	337	1218	86	324	850	2.5	42.2	5.9	10.2	0.6	3.4	0.2	1.8	166.5	97.5	46.	2028	64	0	216	6842	50000	192	2574	1793	6405	95	1658	4034	3.4	35.6	9.5	33.4	3.2	13.4	0.9	25.0	180.5	106.9	47.	1974	41	0	192	7443	38780	220	2334	1789	6342	113	1221	2784	3.8	33.8	11.1	28.8	3.2	10.6	0.9	19.6	202.0	181.5	48.	1922	40	0	462	8962	83800	196	1565	1504	6405	76	771	734	4.9	45.7	10.8	32.7	3.5	8.0	0.7	47.2	186.2	224.1	49.	1906	76	0	190	6655	31397	145	1059	886	3716	64	551	1896	3.7	45.9	8.0	25.6	2.1	7.5	0.6	17.4	165.2	87.6	50.	1795	102	0	178	7491	28072	132	179	150	380	78	84	77	4.2	58.8	7.4	2.9	0.2	1.4	0.1	16.0	161.1	73.4	51.	1743	25	0	69	4481	27288	105	972	728	2730	23	162	359	2.6	42.7	6.0	26.0	1.6	9.3	0.6	15.7	454.8	179.2	52.	1697	48	0	181	6455	50716	99	445	362	1177	60	242	777	3.8	65.2	5.8	11.9	0.7	4.5	0.2	29.9	280.2	134.5	53.	1699	70	0	175	6474	48412	236	4015	3463	9207	111	2079	1778	5.0	35.9	13.9	39.0	5.4	17.0	1.1	28.5	276.6	121.1	54.	1632	142	0	282	15546	84493	230	2277	1286	4131	100	1297	588	10.1	71.8	14.0	18.0	2.5	12.3	0.3	51.6	299.6	116.2	55.	1630	36	0	171	7639	30446	220	3255	3400	8112	62	1266	1702	4.7	34.7	13.5	36.9	3.0	17.6	1.1	18.7	178.0	212.2	56.	1606	92	0	211	6594	49004	120	1722	1349	5521	72	1113	887	4.1	55.0	7.5	54.3	4.1	14.4	1.0	30.5	232.2	206.1	57.	1591	42	0	5	7508	4060	24	85	75	1300	3	25	15	5.0	315.3	1.6	54.2	0.9	3.5	0.2	2.7	890.0	186.2	58.	1466	46	0	169	9253	42327	142	1693	991	1653	88	1073	616	6.2	65.1	9.6	11.6	1.1	11.9	0.2	29.2	358.9	185.0	59.	1464	28	0	29	5663	5923	265	1338	1068	4598	102	582	3140	3.9	21.4	18.1	17.4	3.1	4.3	0.8	4.0	394.3	202.4	60.	1438	42	0	164	6821	26561	144	1592	1592	6794	60	985	3393	4.8	47.4	10.9	47.2	4.7	11.1	1.0	18.2	159.5	163.4	61.	1409	50	0	50	6075	28425	139	769	688	1337	102	722	667	5.7	56.1	9.9	9.6	0.9	5.5	0.2	18.8	528.5	181.5	62.	1376	25	0	182	6045	35060	165	4448	1014	1587	96	2252	673	4.8	40.7	11.8	9.6	1.1	27.0	0.2	7.6	226.3	64.0	63.	1370	70	0	249	6065	45300	190	1367	1374	2951	97	1012	1008	4.4	6.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30.4	230.2	241.6	64.	1367	106	0	345	5569	50000	177	217	1955	5466	89	1922	915	5.9	43.4	13.9	21.0	2.9	7.3	0.5	33.1	181.9	115.2	65.	1347	190	0	199	6472	10069	193	2965	1319	4392	92	1163	548	4.1	31.5	13.0	30.9	4.0	12.0	1.0	48.3	179.4	50.0	66.	1347	190	0	199	6472	10069	193	2965	1319	4392	92	1163	548	4.6	33.5	14.3	22.8	3.3	15.5	0.7	17.6	120.3	64.7

S O P S A 7 A M	NB- PES- SAG VAROS. EGYSEG	MUKODESI FELTETULEK										FORGALMI ADATOK										VISZONYSZAMOK																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
		A KONV- TARHELYI- SZEGLI ALAPTER.		FUGGL. LEJAR- KONV- TAROSOK ALL.		LELTAR- BA VETI ALLOMANY		HELYBEN LEVO ALLOMANYSZAMA		AZ ALL.GYAR. FORDITOTT FT.		BREDYI KOLT- SEGVEI.		BREDYI USSZE- SEN		BEIRAT- KOZOTT SZAMA		LATOGA- TOK SZAMA		KOLC- CSOMOK SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		A 14 EVES ES FIATALABB BEIRAT- KOZOTT OLVASOK SZAMA		LATOGA- KOL- CSOMOK ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA		KOLCS. ALL. EGYS. SZAMA																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	60.	61.	62.	63.	64.	65.	66.	67.	68.	69.	70.	71.	72.	73.	74.	75.	76.	77.	78.	79.	80.	81.	82.	83.	84.	85.	86.	87.	88.	89.	90.	91.	92.	93.	94.	95.	96.	97.	98.	99.	100.	101.	102.	103.	104.	105.	106.	107.	108.	109.	110.	111.	112.	113.	114.	115.	116.	117.	118.	119.	120.	121.	122.	123.	124.	125.	126.	127.	128.	129.	130.	131.	132.	133.	134.	135.	136.	137.	138.	139.	140.	141.	142.	143.	144.	145.	146.	147.	148.	149.	150.	151.	152.	153.	154.	155.	156.	157.	158.	159.	160.	161.	162.	163.	164.	165.	166.	167.	168.	169.	170.	171.	172.	173.	174.	175.	176.	177.	178.	179.	180.	181.	182.	183.	184.	185.	186.	187.	188.	189.	190.	191.	192.	193.	194.	195.	196.	197.	198.	199.	200.	201.	202.	203.	204.	205.	206.	207.	208.	209.	210.	211.	212.	213.	214.	215.	216.	217.	218.	219.	220.	221.	222.	223.	224.	225.	226.	227.	228.	229.	230.	231.	232.	233.	234.	235.	236.	237.	238.	239.	240.	241.	242.	243.	244.	245.	246.	247.	248.	249.	250.	251.	252.	253.	254.	255.	256.	257.	258.	259.	260.	261.	262.	263.	264.	265.	266.	267.	268.	269.	270.	271.	272.	273.	274.	275.	276.	277.	278.	279.	280.	281.	282.	283.	284.	285.	286.	287.	288.	289.	290.	291.	292.	293.	294.	295.	296.	297.	298.	299.	300.	301.	302.	303.	304.	305.	306.	307.	308.	309.	310.	311.	312.	313.	314.	315.	316.	317.	318.	319.	320.	321.	322.	323.	324.	325.	326.	327.	328.	329.	330.	331.	332.	333.	334.	335.	336.	337.	338.	339.	340.	341.	342.	343.	344.	345.	346.	347.	348.	349.	350.	351.	352.	353.	354.	355.	356.	357.	358.	359.	360.	361.	362.	363.	364.	365.	366.	367.	368.	369.	370.	371.	372.	373.	374.	375.	376.	377.	378.	379.	380.	381.	382.	383.	384.	385.	386.	387.	388.	389.	390.	391.	392.	393.	394.	395.	396.	397.	398.	399.	400.	401.	402.	403.	404.	405.	406.	407.	408.	409.	410.	411.	412.	413.	414.	415.	416.	417.	418.	419.	420.	421.	422.	423.	424.	425.	426.	427.	428.	429.	430.	431.	432.	433.	434.	435.	436.	437.	438.	439.	440.	441.	442.	443.	444.	445.	446.	447.	448.	449.	450.	451.	452.	453.	454.	455.	456.	457.	458.	459.	460.	461.	462.	463.	464.	465.	466.	467.	468.	469.	470.	471.	472.	473.	474.	475.	476.	477.	478.	479.	480.	481.	482.	483.	484.	485.	486.	487.	488.	489.	490.	491.	492.	493.	494.	495.	496.	497.	498.	499.	500.	501.	502.	503.	504.	505.	506.	507.	508.	509.	510.	511.	512.	513.	514.	515.	516.	517.	518.	519.	520.	521.	522.	523.	524.	525.	526.	527.	528.	529.	530.	531.	532.	533.	534.	535.	536.	537.	538.	539.	540.	541.	542.	543.	544.	545.	546.	547.	548.	549.	550.	551.	552.	553.	554.	555.	556.	557.	558.	559.	560.	561.	562.	563.	564.	565.	566.	567.	568.	569.	570.	571.	572.	573.	574.	575.	576.	577.	578.	579.	580.	581.	582.	583.	584.	585.	586.	587.	588.	589.	590.	591.	592.	593.	594.	595.	596.	597.	598.	599.	600.	601.	602.	603.	604.	605.	606.	607.	608.	609.	610.	611.	612.	613.	614.	615.	616.	617.	618.	619.	620.	621.	622.	623.	624.	625.	626.	627.	628.	629.	630.	631.	632.	633.	634.	635.	636.	637.	638.	639.	640.	641.	642.	643.	644.	645.	646.	647.	648.	649.	650.	651.	652.	653.	654.	655.	656.	657.	658.	659.	660.	661.	662.	663.	664.	665.	666.	667.	668.	669.	670.	671.	672.	673.	674.	675.	676.	677.	678.	679.	680.	681.	682.	683.	684.	685.	686.	687.	688.	689.	690.	691.	692.	693.	694.	695.	696.	697.	698.	699.	700.	701.	702.	703.	704.	705.	706.	707.	708.	709.	710.	711.	712.	713.	714.	715.	716.	717.	718.	719.	720.	721.	722.	723.	724.	725.	726.	727.	728.	729.	730.	731.	732.	733.	734.	735.	736.	737.	738.	739.	740.	741.	742.	743.	744.	745.	746.	747.	748.	749.	750.	751.	752.	753.	754.	755.	756.	757.	758.	759.	760.	761.	762.	763.	764.	765.	766.	767.	768.	769.	770.	771.	772.	773.	774.	775.	776.	777.	778.	779.	780.	781.	782.	783.	784.	785.	786.	787.	788.	789.	790.	791.	792.	793.	794.	795.	796.	797.	798.	799.	800.	801.	802.	803.	804.	805.	806.	807.	808.	809.	810.	811.	812.	813.	814.	815.	816.	817.	818.	819.	820.	821.	822.	823.	824.	825.	826.	827.	828.	829.	830.	831.	832.	833.	834.	835.	836.	837.	838.	839.	840.	841.	842.	843.	844.	845.	846.	847.	848.	849.	850.	851.	852.	853.	854.	855.	856.	857.	858.	859.	860.	861.	862.	863.	864.	865.	866.	867.	868.	869.	870.	871.	872.	873.	874.	875.	876.	877.	878.	879.	880.	881.	882.	883.	884.	885.	886.	887.	888.	889.	890.	891.	892.	893.	894.	895.	896.	897.	898.	899.	900.	901.	902.	903.	904.	905.	906.	907.	908.	909.	910.	911.	912.	913.	914.	915.	916.	917.	918.	919.	920.	921.	922.	923.	924.	925.	926.	927.	928.	929.	930.	931.	932.	933.	934.	935.	936.	937.	938.	939.	940.	941.	942.	943.	944.	945.	946.	947.	948.	949.	950.	951.	952.	953.	954.	955.	956.	957.	958.	959.	960.	961.	962.	963.	964.	965.	966.	967.	968.	969.	970.	971.	972.	973.	974.	975.	976.	977.	978.	979.	980.	981.	982.	983.	984.	985.	986.	987.	988.	989.	990.	991.	992.	993.	994.	995.	996.	997.	998.	999.	1000.	1001.	1002.	1003.	1004.	1005.	1006.	1007.	1008.	1009.	1010.	1011.	1012.	1013.	1014.	1015.	1016.	1017.	1018.	1019.	1020.	1021.	1022.	1023.	1024.	1025.	1026.	1027.	1028.	1029.	1030.	1031.	1032.	1033.	1034.	1035.	1036.	1037.	1038.	1039.	1040.	1041.	1042.	1043.	1044.	1045.	1046.	1047.	1048.	1049.	1050.	1051.	1052.	1053.	1054.	1055.	1056.	1057.	1058.	1059.	1060.	1061.	1062.	1063.	1064.	1065.	1066.	1067.	1068.	1069.	1070.	1071.	1072.	1073.	1074.	1075.	1076.	1077.	1078.	1079.	1080.	1081.	1082.	1083.	1084.	1085.	1086.	1087.	1088.	1089.	1090.	1091.	1092.	1093.	1094.	1095.	1096.	1097.	1098.	1099.	1100.	1101.	1102.	1103.	1104.	1105.	1106.	1107.	1108.	1109.	1110.	1111.	1112.	1113.	1114.	1115.	1116.	1117.	1118.	1119.	1120.	1121.	1122.	1123.	1124.	1125.	1126.	1127.	1128.	1129.	1130.	1131.	1132.	1133.	1134.	1135.	1136.	1137.	1138.	1139.	1140.	1141.	1142.	1143.	1144.	1145.	1146.	1147.	1148.	1149.	1150.	1151.	1152.	1153.	1154.	1155.	1156.	1157.	1158.	1159.	1160.	1161.	1162.	1163.	1164.	1165.	1166.	1167.	1168.	1169.	1170.	1171.	1172.	1173.	1174.	1175.	1176.	1177.	1178.	1179.	1180.	1181.	1182.	1183.	1184.	1185.	1186.	1187.	1188.	1189.	1190.	1191.	1192.	1193.	1194.	1195.	1196.	1197.	1198.	1199.	1200.	1201.	1202.	1203.	1204.	1205.	1206.	1207.	1208.	1209.	1210.	1211.	1212.	1213.	1214.	1215.	1216.	1217.	1218.	1219.	1220.	1221.	1222.	1223.	1224.	1225.	1226.	1227.	1228.	1229.	1230.	1231.	1232.	1233.	1234.	1235.	1236.	1237.	1238.	1239.	1240.	1241.	1242.	1243.	1244.	1245.	1246.	1247.	1248.	1249.	1250.	1251.	1252.	1253.	1254.	1255.	1256.	1257.	1258.	1259.	1260.	1261.	1262.	1263.	1264.	1265.	1266.	1267.	1268.	1269.	1270.	1271.	1272.	1273.	1274.	1275.	1276.	1277.	1278.	1279.	1280.	1281.	1282.	1283.	1284.	1285.	1286.	1287.	1288.	1289.	1290.	1291.	1292.	1293.	1294.	1295.	1296.	1297.	1298.	1299.	1300.	1301.	1302.	1303.	1304.	1305.	1306.	1307.	1308.	1309.	1310.	1311.	1312.	1313.	1314.	1315.	1316.	1317.	1318.	1319.	1320.	1321.	1322.	1323.	1324.	1325.	1326.	1327.	1328.	1329.	1330.	1331.	1332.	1333.	1334.	1335.	1336.	1337.	1338.	1339.	1340.	1341.	1342.	1343.	1344.	1345.	1346.	1347.	1348.	1349.	1350.	1351.	1352.	1353.	1354.	1355.	1356.	1357.	1358.	1359.	1360.	1361.	1362.	1363.	1364.	1365.	1366.	1367.	1368.	1369.	1370.	1371.	1372.	1373.	1374.	1375.	1376.	1377.	1378.	1379.	1380.	1381.	1382.	1383.	1384.	1385.	1386.	1387.	1388.	1389.	1390.	1391.	1392.	1393.	1394.	1395.	1396.	1397.	1398.	1399.	1400.	1401.	1402.	1403.	1404.	1405.	1406.	1407.	1408.	1409.	1410.	1411.	1412.	1413.	1414.	1415.	1416.	1417.	1418.	1419.	1420.	1421.	1422.	1423.

MUTATÓ AZ 1992. ÉVI STATISZTIKÁHOZ

Aba	15	Mány	47
Adony	21	Martonvásár	13
Alap	44	Mátyásdomb	90
Alcsútdoboz	61	Mezőfalva	11
Alsószentiván	67	Mezőkomárom	77
Bakonycsérnye	24	Mezőszentgyörgy	66
Bakonykúti	100	Mezőszilas	41
Balinka	84	Moha	96
Baracs	30	Mór	2
Baracska	33	Nadap	102
Beloianniszi	74	Nádasdladány	53
Besnyő	52	Nagykarácsony	59
Bicske	4	Nagylók	71
Bodajk	18	Nagyveleg	99
Bodmér	103	Nagyvenyim	22
Cece	28	Pákozd	39
Csabdi	79	Pátka	56
Csákberény	69	Pázmánd	46
Csákvár	10	Perkátá	19
Csókakó	81	Polgárdi	8
Csór	60	Pusztaszabolcs	9
Csősz	82	Pusztavám	40
Dég	38	Rácalmás-Kulcs	16
Dunaújváros		Ráckeresztúr	29
ld. Munkahelyi	69	Sárbogárd	3
Előszállás	20	Sáregres	94
Enying	6	Sárkeresztés	72
Ercsi	7	Sárkeresztúr	42
Etyek	23	Sárkeszi	95
Fehérvárcsurgó	50	Sárosd	25
Felcsut	57	Sárszentágota	63
Füle	97	Sárszentmihály	35
Gánt	92	Seregélyes	12
Gárdony	5	Soponya	43
Gyúró	76	Söréd	101
Hantos	83	Sukoró	98
Igar-Vámszőlőhegy	68	Szabadbattyán	17
Iszkaszentgyörgy	64	Szabadegyháza	45
Isztimér	89	Szabadhídvég	78
Ivácsa	34	Szár	55
Jenő	75	Szárliget	51
Kajászó	86	Székesfehérvár	1
Káloz	31	Tabajd	91
Kápolnásnyék	26	Tác	73
Kincsesbánya	54	Tordas	65
Kisapostag	88	Urhida	70
Kisláng	37	Vajta	80
Kőszárhegy	85	Vál	58
Lajoskomárom	36	Velence	14
Lepsény	27	Vereb	93
Lovasberény	32	Vértesacska	49
Magyaralmás	62	Vértesboglár	87
Zámoly	48		

FEJÉR MEGYE MUNKAHELYI KÖZNEVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAI 1992-BEN

NE- DES- SÉG	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI			FORGALMI ADATOK						VIZIONYSZÁMOK														
	A KÖNYV- TÁRSASÁG MŰKÖDÉSÉNEK TÁRSASÁG SZÁMA		LELTÁR- HELYEN BA VETI LAVO RORRITOT FT. ALLOMANA SZÁMA		BEIRAT- LATOG- KOL- KÖCS. KÖZÖTT TOJ CSOMAGI ALL. SZÁMA		A 14 PÉNS ÉS FIATALAB B SZÁMA		ELLÁ- TOTTS. ELL. ARANY BŐRÉL INTÉNY SÉR. KIVOTA AR INTÉNY		LÁTOG- KÖCS. LÁTOG/ KÖCS. LÁTOG/ KÖCS. LÁTOG/ KÖCS. LÁTOG/ KÖCS.		KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS.		KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS.		KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS. KÖCS.							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
Szfv. VEDŐTŐR	0	0	1224	97300	0	756086	4912	49289	24557	95433	340	13386	4778	15797	0,0	54,3	0,0	23,8	0,0	10,8	1,0	0,0	466,6	125,9
Szfv. IÁRÁS	0	0	549	48747	110802	110802	707	2246	4380	18652	285	2362	1641	4807	0,0	61,2	0,0	23,4	0,0	9,1	0,4	0,0	201,8	247,4
Szfv. ÉRDEK	0	0	957	24126	200090	200090	850	5619	3394	14714	169	1964	1062	3933	0,0	37,1	0,0	22,6	0,0	5,6	0,6	0,0	209,0	150,8
Szfv. ALA VOLÁN	0	0	308	23626	51855	51855	367	4035	2246	13548	0	0	0	0	0,0	64,4	0,0	36,9	0,0	11,0	0,6	0,0	201,2	328,1
Szfv. Műv. Ház	0	0	221	10147	40000	40000	187	2086	1360	9964	92	558	479	1916	0,0	54,3	0,0	47,9	0,0	11,2	0,9	0,0	181,0	159,9
Falánk	0	0	135	14034	25246	25246	149	2467	1486	5143	6	0	0	0	0,0	94,2	0,0	34,5	0,0	16,5	0,4	0,0	187,0	147,7
Jumányi Péter	0	0	299	16546	59349	59349	230	496	490	3004	0	0	0	0	0,0	71,9	0,0	13,1	0,0	2,2	0,0	0,0	195,1	195,9
Zichmannfalv	0	0	388	12826	67668	67668	256	2410	2410	5665	91	1088	1088	2940	0,0	50,1	0,0	26,0	0,0	9,4	0,5	0,0	182,8	160,3
Úrszerv. Erdész	0	0	162	1026	44425	44425	732	4684	3524	9241	0	0	0	0	0,0	11,8	0,0	11,3	0,0	6,4	1,0	0,0	244,1	113,2
Szfv. MZOSZ	0	0	2155	54939	580723	580723	437	5112	2299	9907	37	172	159	535	0,0	194,4	0,0	20,4	0,0	11,7	0,1	0,0	260,2	974,2
Szfv. Széchenyi	0	0	0	593	0	0	630	9100	1806	5670	0	0	0	0	0,0	6,3	0,0	9,3	0,0	14,4	1,1	0,0	0,0	35,0
Szfv. SZDPMS PT	0	0	0	1500	0	0	95	295	215	246	23	72	68	162	0,0	0,0	0,0	4,1	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. Szarvas Egri	0	0	0	709	0	0	35	126	156	412	0	0	0	0	0,0	45,7	0,0	11,8	0,0	3,9	0,3	0,0	0,0	30,9
Szfv. István	0	0	0	1278	0	0	26	109	95	271	0	0	0	0	0,0	30,7	0,0	10,4	0,0	4,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Szfv. ALPTE Gy. V	0	0	0	2011	0	0	54	342	342	1427	0	0	0	0	0,0	23,9	0,0	26,4	0,0	6,3	1,1	0,0	0,0	49,5
Szfv. PÉTEV PT.	0	0	0	1666	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. Péter Vár.	0	0	55	6856	26536	26536	163	1720	1366	5507	0	0	0	0	0,0	37,5	0,0	35,5	0,0	9,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. Bátorfő	0	0	0	244	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	21,0	0,0	20,0	0,0	3,2	0,3	0,0	709,4	135,3
Szfv. Fülöp Buhagy	0	0	0	204	0	0	42	162	162	420	0	0	0	0	0,0	20,5	0,0	20,6	0,0	3,9	0,5	0,0	0,0	0,0
Szfv. Pályolat V.	0	0	0	602	0	0	18	39	38	72	0	0	0	0	0,0	6,6	0,0	4,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. PÉPNOVILL	0	0	0	365	0	0	56	255	255	850	0	0	0	0	0,0	10,8	0,0	15,2	0,0	4,2	1,4	0,0	0,0	0,0
Szfv. Posta Föld	0	0	0	1121	0	0	42	142	142	422	0	0	0	0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. I. sz. Posta	0	0	0	744	0	0	14	72	72	131	0	0	0	0	0,0	58,1	0,0	9,4	0,0	2,1	0,2	0,0	9,9	0,3
Szfv. Rádiatelefer	0	0	0	254	0	0	65	263	264	688	0	0	0	0	0,0	6,6	0,0	6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Szfv. Györgyev. Ir.	0	0	0	270	0	0	29	115	89	248	0	0	0	0	0,0	21,7	0,0	16,7	0,0	4,0	0,5	0,0	0,0	0,0
Szfv. ÁBRÓKER PT.	0	0	0	741	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	25,7	0,0	8,6	0,0	3,9	0,3	0,0	0,0	0,0

LÁTTUK, OLVASTUK

Fejér megyei könyvtárosok Ausztriában Könyvtárlátogatás Bécsben és Melkben

1992. július 13-14-én az MKE Fejér Megyei Szervezete szervezésében 45 kollégával együtt egy ausztriai tapasztalatcserén vehettünk részt. Bár borús és meglehetősen hűvös júliusi reggel volt, mégis jókedvűen, várakozásteli izgalommal foglaltuk el helyünket az autóbuszon. A hosszú utazás alatt idegenvezetőnk, Piroska, végig dolgozott: mindig felhívta a figyelmünket egy-egy érdekes látnivalóra.

A hegyeshalmi határátlépés után - már igazi kirándulóidőben - hamarosan megérkeztünk Bécsbe, ahol az Osztrák Nemzeti Könyvtárt tekintettük meg. A könyvtár igazgatója, dr. Magda Strebl asszony köszöntött bennünket, majd egy kedves kolléga - dr. Fritz Dollmanits - mutatta be az egykori császárok "könyvesházát".

Az **Osztrák Nemzeti Könyvtár** gazdag gyűjteményei révén a világ legnagyobb könyvtárai közé tartozik. Mint megtudtuk: alapítását a késő középkor bibliofil uralkodóinak köszönheti, akik - egyéb javak mellett - nevezetes könyvritkaságokat is gyűjtöttek. Egy önálló könyvtáráépület létesítését VI. Károly határozta el, amely 1726-ban el is készült Fischer von Erlach és fia tervei alapján. /Itt jegyzem meg, hogy a császár már akkor nyilvános használatra szánta a könyvtárt!/ A barokk stílusú épület valóban méltó helye lett az értékes könyvritkaságoknak. Az építészeket dicséri, hogy szervesen illeszkedik a Hofburg épülettömbjéhez.

Először a Dísztermet, Európa legnagyobb barokk könyvtártermét tekintettük meg. A márvány padló és falborítás, a stukkós mennyezet és a reneszánsz stílusú boltívek gazdagsága elkápráztatja a belépőt. Az ovális alakú kupolaterem mennyezetfreskója - Daniel Gran munkája - VI. Károly megkoronázását örökíti meg. Az oldalfestmények pedig a tudományt személyesítik meg - különböző barokk jelképekkel. /A festő még Mátyás király arcképét is "rácsempészte" a freskóra./

A falak mentén kétszintes, aranyozott díszítésű könyvszekrények szegélyezik a termet. Az elfordítható polcok a mögöttük levő dolgozóhelyiségekbe vezetnek, melyek falain újabb polcok futnak, így összesen 200 000 kötetet lehet tárolni. A pazar bútorszat méltó kiegészítése az itt elhelyezett értékes könyveknek, melyek nagy része a XVI. és XVII. századból származik. Különösen híres a gyűjtemény központi része, Savoyai Jenő 15 000 kötetes könyvtára, melyet VI. Károly vásároltatott meg.

A tárlókban igazi könyvritkaságokban gyönyörködhattunk. Láthattuk többek között az ún. Bécsi Genesisst, a legrégebbi illusztrált bibliatöredéket, régi Korán töredéket, sok-sok ősnymtatványt, a Guttenberg-bibliát, stb.

Mint vezetőnk elmondta, az Osztrák Nemzeti Könyvtár számos értékes gyűjteménnyel büszkélkedhet a kétmilliós könyvállományon felül. Híres a Kézi-

ratgyűjtemény, a Térképtár, a Miniaturagyűjtemény, Zenei Gyűjtemény stb., és még sorolhatnánk.

Ezután a könyvtár új, modern mélyraktárán kalauzoltak minket végig, melyet két héttel ott jártunk előtt nyitottak meg a nagyközönségnek. Az osztrák kolléga büszkén sorolta a lenyűgöző adatokat: a raktár össz. hasznos területe 16 300 m², kb. 4 millió kötet tárolására elegendő. Ez 30 évre megoldja a raktározási gondokat! Ebben a modern, többcélú létesítményben 110 új olvasóhelyet alakítottak ki, és a legmodernebb technikai berendezések használatával gyorsabb lett a kiszolgálás, megszűnt a várakozási idő. Naponta mintegy 4 000 látogató keresi fel az intézményt.

A könyvtárlátogatás után Schönbrunn, a "bécsi Versailles-t" néztük meg. A kastély barokk stílusban épült, míg termeit rokokó ízléssel rendezték be. Végig "sétáltunk" az egykori uralkodók lakosztályain, kigyönyörködtük magunkat a rózsafa bútorokkal, perzsa

Az Osztrák

Nemzeti

Könyvtár

miniatűrökkel, németalföldi gobelinekkel, kínai lakkfestményekkel díszített termekben. Megcsodáltuk a kertépítészet egyik remekművét, a kastély mögött húzódó hatalmas parkot. Egy rövid sétát tettünk a Belvedere-ben, és ránk es- teledett. Szállásunk Bécs egyik legszebb pontján, a Wilhelminenbergen volt, egy pazar kastélyszálló - mellett. A szállót körül-ölelő parkból festői lát- ványt nyújtott az esti fényben pompázó város.

Második nap **Melkbe** látogattunk el, melynek nevezessége a **bencés apátság épületegyüttese**. A barokk építészet újabb remekét csodálhattuk meg itt is. Már az autósztrádáról lenyűgöző látványt nyújtott a város fölé magasodó épülettömb.

Két hatalmas bástya fölött átívelő díszkapun - melyet Szent Lipót és Szent Kelemen szobrai díszítenek - keresztül jut a látogató a trapéz alakú Prelátus udvarba. Nagyszerű látvány tárul szemünk elé: a templom kimagasló kupolája és tornyai, az épületeket díszítő freskók, a szökőkút stb.

Ezután Kaiserzimmer - ma múzeum - helyiségein sétáltunk végig, ahol a kolostor alapításának és az egykori hűbérurak, a Babenbergeknél történetének dokumentumai találhatóak, valamint az apátság tevékenységét bemutató kiállítások láthatók. A terem a 196 m hosszú Császár-folyosóra nyílnak, ahol a Habsburg uralkodók képei tekinthetők meg I. Lipóttól Károly császárig.

A Márványteremhez vezető úton végigtekinthettünk a kolostoregyüttes grandiózus architektúráján. A reprezentatív dísz- és ebédlőteremben az ajtókeretek és a falak márványstukkó borításúak. A mennyezetfreskó - a tiroli Paul Troger munkája - Pallas Athénét, az értelem istennőjét ábrázolja, amint oroszlán vontatta kocsin utazik a Sötétség - a Gonoszság és Kegyetlenség - Birodalmából a Fény - a Jóság és Szépség, a Tudás és Művészet - Birodalmába.

Innen egy széles teraszon át jutottunk - közben megcsodálva a gyönyörű panorámát - a **könyvtárterembe**. Az intarziás könyvespolcok, a díszes könyvgerincek, a mennyezet Troger-festményei harmonikus összhatást nyújtanak. A mennyezetfreskó alakjai a négy főerényt ábrázolják: Okosság, Igazságosság, Erő és Mértékletesség. E jelenetsorok azt sugallják, hogy a természeti erényeknek hogyan kell a természetfölötti hithez vezetni. Az oldalajtók fafaragványai a négy szaktudományt - jog- és orvostudomány, filozófia és teológia - jelképezik. Itt is valódi kuriózumokat láthattunk. A föld- és az égbolt-glóbusz 1679-ből származnak. Az apátsági könyvtár mintegy 90 000 kötetet foglal magába: 1 200 IX-XV. századi és 800 XVII-XVIII. századi kéziratot, valamint 850 ősnymtatványt. A legérdekesebb kéziratok és ősnymtatványok a vitrinekben megtekinthetők. Nagy élményt jelentett számunkra, hogy egy ilyen régi könyvet kézbe is vehettünk.

A márványterem és a könyvtár után a templom - isten fogadóterme - lenyűgöző. A barokk minden stílusjegyét magán viselő épület leírására nagyon nehéz megfelelő szavakat találni. Az architektúrája, a mennyezetfreskók - a salzburgi Michael Rottmayr munkája - gyönyörű jelenetsorai, a falak márványstukkói, a karzatok arany, okker, szürke és zöld színezése - mindez a színek és formák szimfóniája. Azt hiszem nyugodtan elmondhatjuk, hogy a barokk építészeti műremekét láttuk, amely valóban méltó arra, hogy fenn hirdesse Isten dicsőségét.

Még sokáig és szívesen elidőztünk volna Melkben, de hosszú, fárasztó út várt ránk, így hát indulnunk kellett. A Duna völgyében festői tájakon keresztül vezetett utunk. Igazán rövid időre álltunk csak meg Kremsben, az Alsó-ausztriai városban. Rövid sétát tettünk a kanyargós, ódon utcákon, a Piac-téren megtekintettük a Szentháromság-szobrot, az Angol Kisasszonyok Intéze-

tének barokk palotáját stb. A hazafelé vezető út jó hangulatban és gyorsan telt el.

Azt hiszem, akik részt vettek e kiránduláson, mindannyian elmondhatjuk, hogy nem is annyira tapasztalatokban, mint inkább felejthetetlen élményekben gazdagabbak lettünk. Még sokáig szívesen fogunk visszaemlékezni az együtt töltött kellemes órákra, gyönyörű épületekre és a szép régi könyvtárak értékes gyűjteményeire.

E r d é l y i   J ó z s e f n é

A könyvtárosok egy csoportja Bécsben

Zenei könyvtárosok szakmai találkozója

Már hagyományossá vált, hogy a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zenei Szekciójának tagjai többnapos tanácskozásra jönnek össze az ország különböző helyein. Ebben az évben július 14-től 16-ig Szombathely volt a találkozó színhelye. A hely és az időpont kiválasztása nem volt véletlen, ugyanis ez idő alatt került megrendezésre a Nemzetközi Bartók Fesztivál is, amely kiváló háttérrel adott a zenei könyvtárosok találkozásának.

Vas Megye Közgyűlésének nagyvonalú erkölcsi és anyagi támogatásával a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár adott helyet a tanácskozásnak. Az Alpok-Adria Közösség országaiból tíz külföldi szakember mellett negyven hazai zenei könyvtáros vett részt a konferencián.

"A zene isteni ajándék és ez ajándék osztogatásában vesznek részt a könyvtárosok..." - kezdte megnyitóját Takács Miklós, a megyei könyvtár igazgatója. Ezt követték a gazdag szakmai programok. Földes Imre a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának előadásában ismerkedhettünk meg a repetitív iskola, mint a huszadik század egyik zenei irányzatával.

A huszadik századi zeneszerzők kritikai összkiadásaiból Wilhelm András az MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívumának munkatársa tartott tájékoztatást. Örömmel hallhattuk, hogy Bartók műveinek összkiadása hamarosan megjelenik. Ebéd után a megyei könyvtár zenei részlegének munkájával ismerkedtünk, majd az Egyházmegyei Könyvtárat látogattuk meg.

Este Vas Megye Közgyűlésének elnöke adott fogadást a konferencia résztvevőinek. Az első nap hangversenylátogatással ért véget.

A második napon Szombathely zenei életéről kaptunk tájékoztatást Horváth Rezsőtől, a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola docensétől. Az előadást gazdag kiállítás illusztrálta.

Örömmel, s egy kicsit irigykedve hallgattuk, hogy Szombathely önkormányzata milyen fontosnak tartja a kultúra támogatását.

Skaliczki Judit, az OSZK KMK osztályvezetője Változási tendenciák a nagy közművelődési könyvtárak zenei részlegeinek gyűjtőkörében és szolgáltatásaiban címmel tartott előadást.

A délelőtti programot - Günter Amtmann a Grazi Zene- és Előadóművészeti Főiskola igazgatójának előadását - a házigazdák olvasták fel, ugyanis elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni a találkozón.

Günter Amtmann ausztriai és németországi tapasztalatok alapján a könyvtárépítéstről és a zenei könyvtárak feladatairól készítette előadását.

Délután szakmai kiránduláson vettünk részt. Sárvár és Kőszeg könyvtárait tekintettük meg.

Este ismét hangversenyt hallgathattunk.

Azt hiszem, valamennyi résztvevő nevében mondhatom, hogy gazdag programban volt részünk, melyet elsősorban a szervezők áldozatkész munkájának köszönhetünk.

Dr. Kisteleki Győzőné

Új könyvtár Baracson

Hosszú, kitartó munka nyomán fejeződött be Baracson, a 2700 lakosú településen a faluház építkezése az idén. A beruházás megkezdésére 1985. december 15-én adta ki a megbízást Makó József polgármester, akkor még tanácselnök. A faluházban levő 864 m²-es tornaterem 1991. december 5-ére készült el és ünnepélyesen birtokba vehette a község. A közművelődés egyéb helyiségeibe és a községi könyvtárba 1992. szeptemberében költözhettek az intézmények. A faluház 1650 m²-es alapterületéből 125 m² a könyvtaré, amely 96 m²-es olvasói térrel és 30 m²-es raktárral rendelkezik. Az építkezés 32 millióba került ami saját erőből és pályázatokból jött össze. A berendezések és felszerelések teljes összegét még nem tudják. A könyvtár a régi bútorokkal berendezve nyitott október 19-én, de hó végére már megérkezett, 100 ezer forintnyi értékben, az a néhány új bútor (kölcsonzóasztal, olvasói asztal, válogató láda, 5 méter polc), ami használhatóbbá és barátságosabbá tette a könyvtárat. "Ha minden jól megy", akkor még az idén telefon is kerül a könyvtárba, ami nélkülözhetetlen eszköze a kapcsolattartásnak.

A költözés, s az azt megelőző állományellenőrzés miatt sokáig nélkülöztek a baracsiak a könyvtárat. Nyugdíjba ment a régi könyvtáros is, Dudás Mihályné Aranka. Az új szakképzett könyvtáros, Nyuliné Kocsis Éva - helyi lakos - pályázat útján került a községi könyvtár élére 1992. július 1-jén. A működési feltételek és az önkormányzat felelős gondolkodásának ismeretében csak reménykedni tudunk, hogy Baracson magasabb színvonalú könyvtári ellátás és magasabb színvonalú könyvtári szolgáltatás jön létre a jövőben, minél több könyvtárat használó gyermek és felnőtt öröme.

Ercsi Eötvös Napok

Első ízben került megrendezésre az a rendezvénysorozat, melyet Ercsiben Eötvös József emlékének és hagyatékának ápolása, megőrzése valamint az Ercsihez kötődés erősítése érdekében szerveztek. Az Eötvös-napok augusztus 15-től szeptember 3-ig szolgáltak gazdag programmal. Az Eötvös József Emlékmúzeumban először voltak láthatók nyilvánosan az Eötvös-család portréi, amelyek a dédunoka tulajdonában vannak. A kiállítás rendezője az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum volt. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár Eötvös József műveiből rendezett kiállítást a Helyőrségi Klubban, amelyet dr. Dienes Ottó nyitott meg. Itt került megrendezésre augusztus 31-én az a tudo-

mányos tanácskozás is, amelynek 6 előadója foglalkozott a művelődéspolitikus Eötvös Józseffel. Köpeczi Béla: E.J., és a magyar művelődés; Kelemen Elemér: E.J. népoktatási törvényének forrásai; Bényei Miklós: E.J. oktatáspolitikai nézetei a reformkorban; Zepeczaner Jenő: Eötvös erdélyi utazása; Gulyás Antal: Eötvös és Fejér megye; Orth László: Eötvös-hagyományok Erosiben. A tudományos tanácskozás szervezője a nagyközség önkormányzata mellett az OPKM volt.

Kiállítások, megemlékezések, vetélkedők egyéb kulturális és sport rendezvények színesítették az események sorát. Figyelemre méltó színházi bemutató is volt: Göncz Árpád Kő a kövön című darabját láthatta a közönség a művelődési házban szeptember 1-jén Bánsági Ildikó és Oszter Sándor előadásában.

Az Eötvös-napokra embléma készült, megjelent az Ercsi Híradó különszáma, s az ünnephez illő meghívók invitálták a rendezvényekre Ercsi lakosságát, a környékbelieket és a máshonnan érkező vendégeket.

Egy könyvtár sorsa

November 17-re a VOK-ba hívták a könyvtár dolgozói az illetékeseket, hogy segítsenek az újra sűrűsödő problémák megoldásában, beszéljék meg, hogy ki, miben tudna segíteni. A megjelentek között elsősorban könyvtárosok voltak /székesfehérvári könyvtárvezetők, egyesületi vezetők, a Könyvtári és Informatikai Kamara képviselői/, a Vas-, Fém- és Villamosenergiaindustriai Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége nevében Keresztes János, a székesfehérvári Polgármesteri Hivataltól Szele István, a Videoton Holding Rt-t senki sem képviselte. Újra felvetődött ugyanis, hogy a Videoton könyvtárának el kell hagyni az épületet, mert az új tulajdonos, az épületben áruházat szeretne létrehozni. Az önkormányzat, az október 29-i közgyűlésről készült jegyzőkönyve szerint - a terv ellenére - nem foglalkozott a VOK Könyvtár helyzetével. A jelenlévők szükségesnek tartják tisztázni a következőket:

Ki a fenntartó? A lakóterület ellátásához kell-e a könyvtár? Ki a partner? Ki és mennyivel járult hozzá az építkezéshez? Mit gondol az önkormányzat? Mi lehetne az az ésszerű kompromisszum, amibe bele lehetne menni? A jelenlévő Keresztes János és Skaliczky Judit / a kamara részéről/ vállalt fel néhány tisztázandó dolgot.

December 9-én, a Videoton Holding elnök-vezérigazgatója Széles Gábor lefelében szólította fel a könyvtár vezetőjét a költözésre, "ezen terület felszabadítására". A határidőt 1993. január 31-ben jelölte meg. A könyvtár körüli bonyodalom azóta csak fokozódik, megoldást senki nem talált, az intézmény gazdátlan. Lapzártakor még semmi sem biztos, a hangulat "szétszóráttatás előtti" letargia. /A könyvtár sorsára visszatérünk. A szerk./

Wekerle emléknapp Mór

Október 2-án ünnepi emlékülést tartottak a Radó Antal Városi Könyvtárban. Kleinné dr. Horváth Magda igazgató köszöntője után három előadás hangzott el. Benczik Jánosné Wekerle Sándor életéről; dr. Erdős Ferenc: Wekerle Sándor, a miniszterelnök; Leányfalusi Károly: Korona pénzrendszer bevezetése az Osztrák-Magyar Monarchiában. Utána a Wekerle emlékérem hivatalos ismertetésére került sor, majd a könyvtár folyóiratolvasójában Vargáné Kocsis Mária megnyitotta a Wekerle Sándor emlékkiállítást.

Délután a szülőháznál koszorúzás volt, majd a Lamberg kastélyban Hada Róbert a Magyar Éremgyűjtők Egyesületének alelnöke megnyitotta az emlékérmepénz és bélyegkiállítást.

Az MEE Fejér megyei szervezetének móri csoportja első, önálló kiadású emlékérméjének előlapján Wekerle Sándor és a száz éves aranyvalutát jelképező 10 koronás pénzérme a magyar címeres oldalával, hátoldalán Wekerle Sándor szülőháza, Mór mezővárosnak 1758-ban Mária-Terézia által adományozott pecsétnyomó lenyomatképe és a jelenlegi városcímer látható.

A könyvtárban rendezett kiállítást közel kétezren látogatták. A könyvtárosok szellemi totóval is próbálták elmélyíteni a móriak ismeretét a város nagy szülöttjéről, aki száz éve vezette be hazánkban az aranyvaluta elszámoláson alapuló egységes pénzrendszert, a koronát.

H e g e d ű s   É v a

1992. június - december

117 gyermekvers a közlekedésről / a "Közlekedési hétpróba" verseiből összeáll. a Fejér Megyei Közlekedésbiztonsági Tanács. - [Székesfehérvár] : Fejér M. Közlekedésbiztonsági Tcs., [1992]. - 91 p. : ill. ; 20 cm

Közread. a Fejér Megyei Közlekedésbiztonsági Tanács

Álmos István

Föltámadt csajkák / Álmos István ; [... kiad. a Velinszky László Városi Könyvtár]. - Székesfehérvár : Velinszky Vár. Kvt., 1992. 104 p. : ill. ; 21 cm

ISBN 963 04 2056 2

Antológia : Válogatás a Nyolcak és a Hírnemű c. újságok írásaiból / Szerk. Lászlóné Kovács Márta ; [kiad. M+I BT ..., Nyolcak Szerkesztősége, Enyingi Kulturális Egyesület]. - Enying : M+I BT : Nyolcak Szerk. : Enyingi Kulturális Egyes., [1992]. - 81 p. : ill. ; 21 cm

ISBN 963 04 2298 0

Bakay Kornél

Szent László király somogyvári apátsága / Bakay Kornél. - Székesfehérvár : Videoton József A. Kvt., [1992]. - 32, [24] p. : ill. ; 20 cm. - (História klub füzetek, ISSN 1238-7131 [!ISSN 0238-7131] ; 9.)

ISBN 963 04 2220 4

Balogh Gyula Bogumil

Bogumil szerelmei / Balogh Gyula.

- [Dunaújváros] : [Balogh Gy. B.], [1992], cop. 1991.-303 p. : ill. ; 18 cm

Balogh Gyula Bogumil

Bogumil voltam : Egy karrier a saját tükrében, 1982-1992 / Balogh Gyula Bogumil. - Dunaújváros : Balogh Gy. B., 1992. - 180 p., [22] t. : ill. ; 21 cm

Bevezetés a kortárs művészetbe : Csók István Képtár, Székesfehérvár, 1992. június 20. - augusztus 23. / [a kiállítást rend. ... Kovács Péter et al. ; [tanulm. ... Kovalovszky Márta] ; ford. ... Merényi Ágnes]. - [Székesfehérvár] : [István Kir. Múzeum], [1992]. - 58 p. : ill. ; 29 cm. - (Az István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 211.)

Kiállítási katalógus. - Magyar és angol nyelven

ISBN 963 7390 20 0

Borsy Gábor

Pályaválasztási döntés előtt : Pályaválasztási munkafüzet általános iskolásoknak / [szerzők Borsy Gábor, Regőczy Miklós, Salamon Sándor] ; [szerk. Regőczy Miklós] ; [kiad. a Magyarországi Pályaválasztási Tanácsadó Egyesülete és a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet] - [Bp.] : Mo-i Pályaválasztási Tanácsadó Egyes. ; [Székesfehérvár] : Fejér M. Pedag. Int., [1992]. - 87 p. : ill. ; 17X24 cm

Családellátó és háztartás-gazdaságtani ismeretek / [fel. kiad. a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet és a Mecénás Btl. - 2. jav. kiad. - [Székesfehérvár] : Fejér M. Ped. Int. : Mecénás Btl, 1992- . - 21 cm
1. füz., A család pénzgazdálkodása és élelmezése / [írta Oláh Jánosné, Liptákné Alabert Zsuzsanna]. - 1992. - 41 p. : ill.

Családellátó és háztartás-gazdaságtani ismeretek / [fel. kiad. a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet és a Mecénás Btl. - 2. jav. kiad. - [Székesfehérvár] : Fejér M. Ped. Int. : Mecénás Btl, 1992- . - 21 cm
3. füz., Lakáskultúra / [írta és szerk. Oláh Jánosné]. - 1992. - 35 p. : ill.

Családellátó és háztartás-gazdaságtani ismeretek / [fel. kiad. a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet és a Mecénás Btl. - 2. jav. kiad. - [Székesfehérvár] : Fejér M. Ped. Int. : Mecénás Btl, 1992- . - 21 cm
Fűzött : ár nélkül
4. füz., Vendégvárás, családi ünnepek. - 1992. - 25 p. : ill.
Írta és szerk. Szótáné Kiss Éva

Dunaújváros és környéke vállalkozói címjegyzék / kiad. a Média-Ker. Bt. - 1992. - Dunaújváros : Média-Ker Bt., [1992]. - [31, 24 p. : ill. ; 30 cm
Évenként. - Indulás: 1992. - Megjelenés: 1992.

Emlékezzünk : 1956 / [fel. szerk. Böszörményi István]. - [Székesfehérvár] : POFOSZ Fejér M. Szerv., [1992]. - 37 [44] p. : ill. ; 29 cm
Cvált.: 1956 : Emlékezzünk. - Közread. a Politikai Foglyok Országos Szövetsége Fejér Megyei Szervezete

Ének a Don hőseiért : Versek és emlékezések / szerk. Bobory Zoltán. - Bp. : Püski, 1992. - 112 p. : ill., fotó ; 20 cm
ISBN 963 7845 87 9

Glasierte Keramik in Pannonien : [Székesfehérvár, König Sankt Stephan Museum, 29. August - 31. Dezember 1992] / [Zsstellung und Red. Zsuzsanna Bánki, Vajk Cserményi] ; [Abh. László Barkóczi et al.]. ; [Übers. K. Bodnár]. - Székesfehérvár : König Sankt Stephan Mus., 1992. - 92 p. : ill. ; 23 cm. - (Mitteilungen des König Sankt Stephan Museums. = A Szt. István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 212.)

Kiállítási katalógus. - Bibliogr.: p. 89-92.

ISBN 963 7390 21 9

Háy Ágnes

Háy Ágnes kiállítása : Csók István Képtár, Székesfehérvár, 1992. szeptember 5 - október 4. / [a kiállítást rend. ... Kovalovszky Márta, Török Tamás]. - [Székesfehérvár] : [Szt. István Kir. Múz.], [1992]. - [9] p., [42] fol. : ill. ; 21 cm. - (A Szt. István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 213.)

Kiállítási katalógus. - Magyar és angol nyelven

ISBN 963 7390 22 7

Hell István

Élve fogó csapda / Hell István ; [kiad. az Árgus Irodalmi, Kulturális Alapítvány]. - [Székesfehérvár] : Árgus Irod. Kulturális Alapítvány, 1992. - 86 p. ; 20 cm. (Árgus könyvek, ISSN 1215-7236)

ISBN 963 04 1974 2

Kemény Dezső

Sírkerti strófák : Spoon River-re emlékezve / Kemény Dezső ; [kiadó Pantaleon Kulturális Egyesület ... és a Király Kiadói Kft. ...]. - Dunaújváros : Pantaleon Kulturális Egyes. ; Székesfehérvár : Király, 1992. - [4], 51 p., [7] t. : ill. ; 20 cm. - (VIM-kiadvány, ISSN 0865-6312 ; 14.). (Árgus könyvek)

ISBN 963 04 1980 7

Király Tamás

Király Tamás divattervező / [a ki-

állítását rend. ... Kovalovszky Márta ; Itanulm. Kistamás László et al.] ; [ford. ... Merényi Ágnes, Tardos Károly]. - [Székesfehérvár : [Szt. István Kir. Múz.], 1992. - 22 p. : ill. ; 30 cm. - (A Szt. István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 215.)

Kiállítási katalógus. - A kiállítás Székesfehérváron, a Csók István Képtárban rendezték 1992. okt. 17 - nov. 13 között. - Magyar és angol nyelven

ISBN 963 7390 23 5

Kiss Árpád

Az ezerjó hazájában : A móri történelmi borvidék monográfiája, 1990 / Kiss Árpád. - Székesfehérvár : Albaswiss, 1992. - 279 p. : ill. ; 24 cm

Bibliogr.: p. 275-279.

ISBN 963 7686 03 7

Magyar Mikrobiológiai Társaság. Nagygyűlés (1992)(Székesfehérvár)

Magyar Mikrobiológiai Társaság 1992. évi nagygyűlésének [nagygyűlésének] programja : Székesfehérvár, 1992. július 7-9. / [szerzők Magyar Mikrobiológiai Társaság, Fejér Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás, ... MEIÉSZ [IMEIÉSZ] Fejér Megyei Szervezete, Fejér Megyei Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, ... - [Bp.] : [M. Mikrobiológiai Társ.], 1992. - 122 p. ; 21 cm

Cvált.: Magyar Mikrobiológiai Társaság nagygyűlése : 1992. Székesfehérvár

ISSN 0237-3602

Magyar Színképelemző Vándorgyűlés (35.) (1992)(Székesfehérvár)

XXXV. Magyar Színképelemző Vándorgyűlés és VIII. Magyar Molekulaprektroszkópiai Konferencia előadásai : Székesfehérvár, 1992. június 9-11. / [közread. a Gépipari Tudományos Egyesület] ; [szerk. Szilvássy Zoltánnál ; felőadók Grofcsik András et al.]. - [Bp.]

: [GPEI, (1992)]. - IX, 234 p. : ill. 21 cm

Bibliogr. az egyes előadások végén

Molnár László

Jubileumi évkönyv, 1962-1992 : KFT, NME KFFK, ME DFK / [írta Molnár László] ; [kiad. a Miskolci Egyetem Dunaújvárosi Főiskolai Kar Kiadói Hivatala]. - Dunaújváros : ME DFK, [1992]. - 99 p. : ill. ; 21 cm

Fűzött : ár nélkül

*Felsőfokú Kohóipari Technikum(Dunaújváros)(1962-1969)

*Nehézipari Műszaki Egyetem(Miskolc). Kohó- és Fémipari Főiskolai Kar(Dunaújváros)(1969-1989)

*Miskolci Egyetem. Dunaújvárosi Főiskolai Kar(1990-1992)

Montázs : Ország Lili, Bálint Endre, Jakovits József, Vajda Lajos művei : István Király Múzeum, Székesfehérvár, 1992. június 13 - augusztus 9. / [a kiállítást rend. ... Kovalovszky Márta, Sasvári Edit] ; Itanulm. ... Kovács Péter] ; [ford. ... Merényi Ágnes]. - [Székesfehérvár] : [István Kir. Múz.], [1992]. - 40 p. : ill. ; 29 cm. - (Az István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 210.)

Kiállítási katalógus. - Magyar és angol nyelven

ISBN 963 7390 19 7

Nyári István

Nyári István : István Király Múzeum, Székesfehérvár, 1992. május 2. - május 31. / [a kiállítást rend. ... Kovalovszky Márta, Sasvári Edit] ; [tanulm. ... Gyetvai Ágnes, Sasvári Edit, Szegő György] ; [ford. ... Kígyós Erzsébet, Melis Ildikó]. - [Székesfehérvár] : [István Kir. Múz.], [1992]. - 44 p. : ill. ; 29 cm. - (Az István Király Múzeum közleményei. D. sor., ISSN 0586-3759 ; 209.)

Cvált.: Nyári István képzőművész kiállítása. - Kiállítási katalógus. - Magyar és angol nyelven

ISBN 963 7390 18 9

Országos Mafosz Szalon (9.)(1992)
(Dunaújváros)

IX. Mafosz Szalon : Dunaújváros,
1992 / Szerk. Kolozsi Sándorl. -
[Bp.] : [Mafosz], [1992]. - [24.]
p. : ill. ; 21x20 cm

Kiállítási katalógus

Magyar Amatőr Fotóklubok és Szak-
körök Szövetsége

Pályaválasztási útmutató : a Fe-
jér Megyei Pedagógiai Szolgáltató
Intézet tájékoztatója / szerk. Bor-
sy Gábor, Nagy Mihály, Sverteczki
István. - 1993. - [Székesfehérvár]
: Fejér M. Ped. Szolgáltató Int.,
[1992]. - 82 p. ; 21 cm

Indulás: 1982. - Megjelenés: 1981.
- A közreadó neve korábban: Fejér
Megyei Pedagógiai Intézet
ISSN 0864-7240

Péntek Imre

Holt verseny : Válogatott és új
versek / Péntek Imre : [kiad. a
Vörösmarty Társaságl. - Székesfe-
hérvár : Vörösmarty Társ., 1992. -
140 p. ; 21 cm

ISBN 963 04 1975 0

Peterdi Ede

A bicskei Batthyány-kastély /
[írta Peterdi Ede ...]. - Bics-
ke : Kossuth Zs. Gyermekotthon,
1992. - 24 p. : ill. ; 21 cm

Közread. a Kossuth Zsuzsa
Gyermekotthon

ISBN 963 400 992 1

Rosti Pál Emlékpályázat és kiál-
lítás (9.)(1992) Dunaújváros

IX. Rosti Pál emlékkiállítás :
Dunaújváros, 1992. [Dunaújváros] :
[Munkásművel. Közp. és Kvt.],
[1992]. - [24] p. : ill. ; 24 cm

Kiállítási katalógus. - Rend. a
Rosti Pál Fotóklub. - Közread. a
Munkásművelődési Központ és Könyv-
tár

Siflis András

Esővíz : István Király Múzeum,
Székesfehérvár, 1992. III. 7. -
IV. 20. = Rainwater : King Stephen

Museum, Székesfehérvár, 7th March -
20th April / [a kiállítást rend. ...
Kovalovszky Márta, Ladányi Józsefl
; [tanulm. ... Ladányi Józsefl ;
[ford. ... Kígyós Erzsébetl. - [Szé-
kesfehérvárl : [István Kir. Múz.],
[1992]. - [28] p. : ill. ; 30 cm. -
(Az István Király Múzeum közleményei.
D. sor., ISSN 0586-3759 ; 208.)

Kiállítási katalógus

ISBN 963 7390 17 0

Sobor Antal

Párizsban szép a nyár : Válogatott
és újabb novellák / Sobor Antal ;
[... kiad. a Vörösmarty Társaságl. -
Székesfehérvár : Vörösmarty Társ.,
1992. - 196 p. ; 20 cm

ISBN 963 04 2250 6

Szabadi Sándor

Dunamenti ballada : Regény / Szaba-
di Sándor. - Bp. : Skíz, [1992]. -
71 p. ; 17 cm

ISBN 963 7505 25 3

Portrészorozat a szerző szüleinél,
rokonságának emlékezetes tagjairól.
Az arcképek háttére többnyire Adony.

Szabó Péter Ottó

Egy régi város hétköznapijai: A XVIII-
XIX. századi Székesfehérvár művelődés-
története / Szabó Péter Ottó. - Szé-
kesfehérvár : M. Művel. Közp., 1992. -
44 p. ; 20 cm. - (Művelődéstörténeti
sorozat / Megyei Művelődési Központ
Székesfehérvár, ISSN 0238-1869)

Bibliogr.: p. 36-39. és a jegyzé-
tekben

ISBN 963 04 2238 7

Székesfehérvár. [Térkép.] [Kiad. a]
Kartográfiai Vállalat. Kész. Györgyi
Béláné, Sziládi Józsefné. M.n. Bp.
1992. 47x68 cm. öh. 18 cm. 1 mt.

Fejér megye. - Információs és rek-
lámtérkép. - Színes. - Domborzat szint-
vonallal. - Utcák, terek, városrészek
névaláírással. - Fontosabb középüle-
tek alaprajzban. - Kereten kívül hir-
detések. - Hátoldalon utcanévjegyzék,
adatok lezárva 1992. júl. 6-án. -
Melléktérkép: Székesfehérvár és kör-
nyéke. - Székesfehérvár und Umgebung. -
Székesfehérvár and it's [!] sunounding.

Székesfehérvár. ITérkép.1 [Kiad. az I. Omár BT. M.n. ISzékesfehérvár, 1992.1 61x48 cm. öh. 24 cm. 1 mt.

Fejér megye. - Információs és reklámtérkép. - Színes. - Utcák, terek, városrészek névaláírással. - Fontosabb középületek számmal jelölve. Kereten kívül hirdetések. - Hátoldalon utcanévjegyzék. - Melléktérkép. : Belváros

Székesfehérvári Környezetvédelmi Konferencia és Szakkiállítás (5.) (1992)

V. Székesfehérvári Környezetvédelmi Konferencia és Szakkiállítás : 1992. október 27-29. : ... Technika Háza ... / [közread. a I. MTE SZ Fejér M. Szerv., [1992]. - 91 p. ; 30 cm

Tanka János

És hittem egy szál napsugárban : Válogatott versek / Tanka János ; [kiad. az Aba Alapítvány]. - Aba : Aba Alapítvány, 1992. - 130 p. ; 20 cm

ISBN 963 04 2107 0

Vargáné Kocsis Mária

Sándor Wekerle / [zsgest. Frau Varga Mária Kocsis ...] ; [Übers. Ferenc Erdei] ; [Hrsg. Stadtbibliothek von Mór]. - Mór : Stadtbibl., [1992]. - [8] p. : ill. ; 21 cm

Cvált.: Das Werk und Leben von Sándor Wekerle

Velencei-tó környéke információkkal. Térkép. - Informationen über Velence-See und die Umgebung. - Karte. [Szerk. és kiad. I. Omár BT. M.n. Székesfehérvár. [1992]. 57x48 cm. öh. 25 cm. - 1 mtérk.

Információs és reklámtérkép. - Színes. - Települések alaprajzban, utcák névvel. Kereten kívüli hirdetések, közlekedési információk, utcanévjegyzék. - Fokhálózat nélkül. - Melléktérkép a hátoldalon : A Velencei-tó horgásztérképe

Velencei-tó környéki szaknévsor / kiad. Didaktika KKT. - [19]92. - Velence : Didaktika KKT, [1992]. - 18 p. : ill. ; 29 cm

Indulás: 1992. - Megjelenés: 1992.

K o m l ó s i J ó z s e f

TÁJÉKOZÓDÁS

KARÁCSONYI Rózsa: A könyvtárközi kölcsönzésről. = Könyvtári Figyelő. 1992. 3. sz. p. 415-418.

Az évtizedes hagyományok alapján kialakult magyar könyvtárközi kölcsönzési rendszer jól működik.

A cikk általános tájékoztatást nyújt a témában, s felkéri a könyvtárakat, hogy a könyvtárközi kölcsönzési jogszabály egyes pontjainak módosítása érdekében tegyék meg észrevételeiket, javasolataikat.

HUNYADINÉ NASZADOS Edit - TOLNAI György: Könyvtári rendszerek PC környezetben. = Könyvtári Figyelő. 1992. 4. sz. p. 619-635.

A tanulmány a személyi számítógép kategóriában található összetettebb funkciójú programokról és egy-egy tipikusan számítógéphasználatot kívánó feladatot megoldó programról ad rövid összefoglalót. Az elkészült programok javarészt hazai fejlesztésűek, bár a komolyabb megoldások kevés kivétellel külföldön készült alapszoftverre épülnek.

A programok áttekintését és összehasonlítását táblázat könnyíti meg, mellékleteként közreadják azok ismertetését is.

Ha teljes képet akarunk kapni a hazai számítógépes rendszerekről, a fenti tanulmány mellé kézbe kell még vennünk Kokas Károly összefoglalóját is. (KOKAS Károly: Új, integrált könyvtári rendszerek a hazai piacon. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 1992. 7-8. sz. p. 311-332.)

NÁDUDVARI Zoltán: A rugalmas alkalmazkodáshoz szükséges szakirodalmi ismeretek. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 1992. 11-12. sz. p. 497-501.

Csak azok a cégek versenyképesek, amelyek a változó körülményeknek megfelelően fejleszteni tudják tevékenységüket. Ez csakis az új és rejtett szakmai ismeretek tudatos gyűjtése révén lehetséges.

A szakember többnyire aktuális, a vállalkozásához szükséges információt keres. Ahhoz, hogy ebben megfelelő partner lehessen az információt szolgáltató közös nyelvet kell megtalálnia a felhasználóval. A probléma hatásmechanizmusát vizsgáló cikk esettanulmányokkal teszi szemléletessé a lehetséges megoldásokat, s kitér a hazai felhasználók igényeinek megfelelő információk körére is.

Magony Imre

IRODALOMKUTATÁSOK, BIBLIOGRÁFIÁK
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban
1992. júniustól decemberig

1. Közírásunk mai metaforái. /OKTV Magyar nyelv 1. pályatételéhez./
31 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
2. A nyelvművelő Arany János. /OKTV Magyar nyelv 2. pályatételéhez./
15 tétel.
Összeállította: dr. Kisteleki Győzőné
3. Szavaink üzenete. Szavak és szólások mint művelődéstörténetünk emlékei.
/OKTV Magyar nyelv 3. pályatételéhez./ 29 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa
4. "Hiszek hitetlenül Istenben" Ady Endre istenes költészete. /OKTV Magyar
irodalom 1. pályatételéhez./ 21 tétel.
Összeállította: Karácson Sándor
5. A különök alakja négy magyar regényben. /OKTV Magyar irodalom 2. pályá-
tételéhez./ 43 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
6. Nemzet és Európa. Babits Mihály esszéi és tanulmányai a két világháború
között. /OKTV Magyar irodalom 3. pályatételéhez./ 31 tétel.
Összeállította: Duhaj Erika
7. Személyiség és a törvény konfliktusa Szophoklész, Sartre és O'Neill
Elektra-drámájában. /OKTV Magyar irodalom 4. pályatételéhez./ 30 tétel.
Összeállította: Karácson Sándor
8. Éghajlati rendellenességek a XIX. és XX. században Magyarországon. /OKTV
Földrajz 2. pályatételéhez./ 39 tétel.
Összeállította: Duhaj Erika
9. A tanyakérdés Magyarországon 1938-1990 között. /OKTV Földrajz 3. pályá-
tételéhez./ 27 tétel.
Összeállította: Csaba Orsolya
10. Egyházak, egyházi szervezetek működése és hitélet falumban /városomban,
szülőhelyemen/ a XX. században. /OKTV Történelem 1. pályatételéhez./
79 tétel.
Összeállította: Magony Imre
11. Életmód, műveltség Bethlen Miklós önéletírásában. /OKTV Történelem 2.
pályatételéhez./ 43 tétel.
Összeállította: Magony Imre
12. Az irodalom és ének-zene tantárgy koncentrációja az általános iskola
felső tagozatában. /Szakdolgozathoz./ 16 tétel.
Összeállította: Duhaj Erika

13. Tőtípusok és tőtípusok analógiás váltakozása a magyar nyelvben. /Szakdolgozathoz./ 52 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla
14. Plakát mint képzőművészeti műfaj. /Dolgozathoz./ 45 tétel.
Összeállította: Horváth Rózsa
15. Az ikonográfia. /Dolgozathoz./ 19 tétel.
Összeállította: Magony Imre
16. A boszorkányság - néprajzi vonatkozásban. /Vetélkedő összeállításához./ 18 tétel.
Összeállította: Magony Imre
17. Lánosz Kornél munkássága. /Érdeklődés./ 11 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla

T o m á n é   B á n   K a t a l i n

Sobor Antal
szerzői estje
a megyei könyvtárban
1992. november 5.

KÖVEK, SZÍNEK, EMBEREK

A Radó Antal Városi Könyvtár Wekerle gyűjteményének születése

Méltó eszménykép lehet a ma embere számára Wekerle Sándor, Mór szülötte. Tehetség, szorgalom, kitartó akarat, tennivágyás, kötelességtudat jellemezte őt, szerénységgel párosulva. Nem ismerjük eléggé őt, nemcsak itt Móron, hanem tágíthatnánk tovább is a kört. Történelemkönyveink mostohán bántak - talán bánnak még ma is - a Wekerle életmű ismertetésével. Ez nem egyértelműen a történetírók mulasztása, történelmünk ilyenén alakulása hozta ezt magával.

A Radó Antal Városi Könyvtár célul tűzte ki, hogy lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy Wekerle Sándorral kapcsolatos gyűjteménye gazdagodjon, s egyre többen ismerjék meg a város szülöttének munkásságát. Talán sokaknak nyújt ez biztatást, segítséget a ma gondjainak, problémáinak megoldásában, s feléleszti hamvadó optimizmusukat.

W e k e r l e   S á n d o r   é l e t e   é s   m u n k á s s á g a

Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter, liberális politikus, a dualizmus legismertebb pénzügyi szakembere, 1848. november 15-én született Móron.

Édesapja Lamberg gróf móri uradalmának volt a tisztartója. A szabadságharc leverése után két honvédtisztet rejtegetett álnéven az uradalmi irodákban.

Wekerle Sándor családja Würtembergből származik. Űkapja, Wekerle Fülöp, családi okok miatt kényszerült felcserélni otthonát. Belépett a magyarországi Pálos-rendbe, de a rend feloszlata után világi élettel próbálkozott. Hadseregszállítási terén szerzett érdemeiért II. Józseftől nemességet és birtokot kapott. Felesége Theresia Geiger bárónő volt. József nevű fia - aki 1823-ban halt meg - Lamberg gróf szolgálatába lépett. Sándor nevű unokája (1812-1890), Wekerle Sándor miniszterelnök édesapja már Móron született, itt 24.000 holdon gazdálkodott, s a város legtekintélyesebb polgárainak egyike volt.

Édesanyja Szép Antónia, szatmármegyei nemesi családból származott. Szép-ségéről és eszességéről volt nevezetes, aki fiaiból felfelé törekvő embereket kívánt nevelni. 1883-ban halt meg 65 éves korában. Móron temették el. Wekerle öccse, Mór (Móritz), nem volt a szerencse kegyeltje. Gimnazista korában egy véletlen baleset következtében fél szemére megvakult. Néhány esztendő múlva megbetegedett és 21 éves korában, 1872-ben meghalt.

Wekerle Sándor nagyon szerette szülővárosát, a Bakony és Vértes közötti völgyet. Idős korában is vágyott még arra, hogy a megyében gazdálkodhasson. Sokan hallották őt boldog gyermekkorára emlékezve, Mórról mesélni.

Könnyen, gyorsan ment számára a tanulás. Édesapja már 4 éves korában elvitte őt a kapucinusokhoz, ahol fegyelmezték, egyúttal okították is az eleven fiúcskát. Már elemi iskolás korában megismerkedett a latin nyelv rejtelmeivel. 1859-ben, amikor a székesfehérvári cisztercita rend gimnáziumának tanulója lett, fájó szívvel vett búcsút móri barátaitól. Wekerle tehetséges, szorgalmas tanuló volt, mindig kitűnő eredménnyel büszkélkedhetett. Csupán magaviseletével nem voltak elégedettek tanárai, de nagyszerű ötleteiért, segítőkészségeért kedvelt volt társai körében.

Wekerle Sándort az orvosi pálya vonzotta, de családja fényesebb jövőt álmodott a fiúnak. Latin és görög nyelvtanára jövődöleése szerint miniszter lesz belőle, s rábeszélte a családot, hogy a középiskolát kitűnő eredménnyel elvégzett Sándort jogásznak küldjék. Így is lett: 1867-ben beiratkozott a budapesti tudományegyetemre, ahol jog- és államtudományokat tanult. Tanulmányai mellett jutott ideje szórakozásra, sportolásra, énekelni tanult, és az egyetemi közéletben is részt vett. Politikai hitvallása már ekkor megfogalmazódott, a tüntetéseken a haladók oldalán vett részt. Volt alkalma meghallgatni a kor kiváló szónokait is. A nyári szünetekben a móri főszolgabíró mellett volt közigazgatási gyakornok.

Egyetemi tanulmányainak befejezése és a doktori oklevél megszerzése után hosszabb külföldi tanulmányútra indult néhány diáktársával együtt. Bejárták Felső-Olaszországot és Svájcot. Észak-Olaszországban már gyermekkorában sok időt töltött, ahova gyermektelen nagynénje és férje gyakran magával vitte. Megismerte az olasz nyelvet és kultúrát, egyúttal az építészet szerelmesévé lett.

Pályáját 1870-ben a pénzügyminisztérium **segédfogalmazójaként** kezdte. Kitanulta a pénzügyek igazgatásának minden csínját-binját, és csakhamar a minisztérium legtájékozottabb tisztviselőjévé vált. 1874-ben **miniszteri fogalmazóvá** lépett elő. 1878-ban akkori főnöke, Madarassy Gábor, Széll Kálmán pénzügyminiszterhez küldött előterjesztésében írja többek között az alábbi dicsérő sorokat:

"...dr. Wekerle Sándor miniszteri fogalmazó, aki csaknem 8 évi szolgálati idő mellett kitűnő tehetségének, buzgóságának, szorgalmának, magas tár.-i műveltségének legfényesebb jeleit adta. Dr. Wekerle Sándor nem csupán tisztviselő, hanem az európai műveltség olyan fokán áll, hogy bármely magasabb műveltségi kornak dicséretére válik. Hivatali buzgósága, alkalmazkodása, szerénysége minden dicséret fölött áll.

...én nem átallok őt a pénzügyminisztérium ifjabb tisztviselői gyöngyének nevezni..."

A fenti miniszteri titkári kinevezésre szóló előterjesztéshez Széll Kálmán is hozzájárulását adta. Ettől kezdve Wekerle pályája szépen ívelt felfelé. 1879-ben **miniszteri titkárrá**, 1881-ben osztálytanácsossá, 1884-ben miniszteri tanácsossá nevezték ki. Közben 1877-ben pénzügyi jogból **magántanári képesítést** is nyert és 7 éven át a budapesti tudományegyetemen magyar pénzügyi törvényismeretet oktatott.

Wekerle Sándor nem készült politikusnak. Hivatalnoki pályafutása kezdetén még csak pénzügyi és közgazdasági téren csillogtatta fényes tehetségét, amelyről később kiderült, hogy az ország politikájának vezetésére sem alkalmatlan. A minisztériumnak mind az elméleti, mind a folyó hivatalos ügyeiben a legtájékozottabb hivatalnoka volt.

Fiatalon kötött házasságot. 1870-ben ismerte meg Zemplén megye főispánjának lányát, Molnár Gizellát, akit feleségül vett. Mintaszerű családi életet éltek, 2 gyermekük született: Sándor, a közgazdaságtan tanára (később

pénzügyminiszter is volt) és Géza.

Az 1860-as évek nagy fellendülése után a gazdasági életben hirtelen visszaesés jelei mutatkoztak. Az ipari vállalatok és az újonnan alakult pénzintézetek egy része a 70-es évek elején megbukott. Az államháztartás hiánya és az államadósság évről-évre emelkedett. Az adórendszer elavult, az adók nem folytak be, az államnak nem volt hitele, a pénz értéke ingadozott, és nem volt, aki a kivezető utat megtalálja.

Ekkor fedezte fel Tisza Kálmán miniszterelnök Wekerle Sándort. 1887. február 22-től maga mellé vette államtitkárnak, majd **1889. április 9-én pénzügyminiszterré** nevezte ki.

Wekerle véget vetett a kapkodásnak a pénzügyek területén. Átgondolt, biztos tervet készített Tisza Kálmánnal, mely rövid idő alatt az államháztartás egyensúlyához vezetett. Első nagy műve tehát, az **államháztartás egyensúlyának** megmentése volt, amelyet a **pénz- és adórendszer teljes reformjával** ért el.

Rendezte az **illetékkiszabások** kusza rendszerét. Átalakította a költségvetést.

Említést érdemelnek az államhitelek ügyében hozott intézkedései két ízben keresztülvitt konverziója.

Közgazdasági felfogása - politikai meggyőződéséhez hasonlóan - liberális volt. Véleménye szerint az állam feladata a közgazdasági élet szabad fejlődésének gátjait elhárítani.

Az államháztartás egyensúlyának megteremtése után a bevételek egyre nagyobb hányadát engedte át a közgazdaság, a mezőgazdaság és az ipar fejlesztésére. Szükségesnek tartotta az ipar fejlődését állami kedvezményekkel, szubvenciókkal is támogatni.

Amikor **1896-ban az Országos Ipartanácsot** szervezték, a kereskedelmi miniszter - Dániel Ernő báró - Wekerlét kérte fel a tanács vezetésére.

Wekerle igent mondott és **mindvégig vezette** a tanácskozásokat miniszterelnökségei és a háború alatt is. Az iparfejlesztést szolgálta az állam a közszállítások biztosításával. Eredményeként új iparágak születtek, az állami gyárak egyre nagyobbá nőttek ki magukat.

Figyelme a **közlekedés fejlesztésére** is kiterjedt. Még miniszteri osztálytanácsosként kapcsolódott be a Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter által kezdeményezett **vasúti reformmunkálatokba**. Tevékenységük eredményeként megnőtt a vasúti forgalom, az ország legtávolabbi része is elérhetővé vált.

Wekerle **támogatta** a közlekedés terén a **hajózást**, a Duna szabályozását.

Nemzetközi megbízás alapján Magyarország által történt meg a Vaskapu szabályozása. A kormány támogatásával jött létre a Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság.

Közgazdasági tevékenységének kimagasló része az **Ausztriával** kapcsolatos vámpolitika. Wekerle mindvégig - Magyarország érdekében - a **közös vámterület híve** volt. Ellenezte a gazdasági elszakadást Ausztriától, de a vámszövetségben belül Magyarország érdekeit erősen érvényre juttatta.

Különösen a fogyasztási adók tekintetében hozott ez Magyarországnak előnyt. Nagyobb súllyal érvényesültek Magyarország gazdasági érdekei a nemzetközi tárgyalásokon Ausztriával együtt, mintha egymagában lépett volna fel szerződő félként. Másrészt sikerült a mezőgazdasági termények és állatok magasabb vámtételét is kiharcolni a hazai mezőgazdaság védelme érdekében.

Wekerle legnagyobb alkotása a **valutareform** volt, az aranyérték, a koronaérték bevezetése, "...melyet egész Európa büszkeségére ő diktált rá Ausztriára, mert tudta mit jelent az ország számára a stabil pénz..."

Amikor Wekerle 1889. októberében a következő évi költségvetést előterjeszti, és bejelenti az államháztartás egyensúlyát, máris felveti a valuta-

rendezés szükségességét. Sokan kételkedtek abban, hogy Magyarország a valutareformhoz szükséges aranyat be tudja szerezni. Wekerle optimista volt, hisz a világ pénzpiacán a gazdaságilag megszilárduló Magyarországnak hitele volt. A reform kidolgozásához nagyszerű segítőtársakra, szaktekintélyekre talált. 1891. január 15-én előterjesztette a reform alapjait a minisztertanácsban. Miután a király hozzájárulását is megnyerte, hozzáfogott a reform kivitelezéséhez.

1892. május 14-én beterjesztette a valutaszabályozásról szóló törvényjavaslatát, melynek elfogadása után, augusztusban a javaslat törvénné vált. A valutarendezés nagy tudással és előrelátással készített mestermunka volt. Az eddigi osztrák érték helyébe a korona értéket honosította meg, az addigi ezüst érték helyett arany alapon.

Ausztriával külön szerződést kötöttek az új érték és pénzrendszer bevezetéséről. Meghatározták a forint értékarányát a koronához képest, valamint elrendelték az osztrák-magyar bank alapszabályaiban, az aranyérték megállapításával járó szükséges módosításokat.

Az 1892. XXI. törvénycikkkel felhatalmazást kapott a kormány a szükséges arany beszerzésére, ill. kölcsön felvételére. Ilyen előkészítő munka után kezdődhetett meg az új értékű arany, ezüst és nikkel pénz verése.

1892. november 17-én a lemondott Szapáry Gyula után **Wekerle Sándor** kap megbízást **kormányalakításra**. **1892. november 21-én** bemutatja kabinetjét a képviselőházban. Wekerle elnöksége mellett megtartotta a pénzügyi tárcát. Minden miniszter mellett tapasztalt politikusok és szakértő államtitkárok voltak. Programbeszédében szólt a kormány terveiről, kifejtette az egyházpolitikai kérdésekkel kapcsolatos álláspontját.

A Wekerle kabinet bemutatkozásáról és hatásáról Ábrányi Kornél így írt:

"Wekerle Sándorban egy óriás jelent meg a magyar politika horizontján. Már maga az a körülmény, hogy valaki Magyarországon nagy vagyon, magas rang és családi összeköttetések nélkül, a saját erejéből a hivatalnoki pálya legalsóbb fokáról a miniszterelnöki székig küzdötte fel magát, oly imponáló, oly szokatlan, sőt csodás jelenség volt, mely előtt párt- és valláskülönbség nélkül mindenki kalapot emelt...

...a kabinetnek a legnagyobb dísz és a legnagyobb munkaerőt maga Wekerle adta, ... Wekerle Sándor olyan államférfi volt, aki a nagy nemzeti és politikai ideálokért igazán lelkesedett, de minden ízében reális politikus hamis vagy csalékony illúziók nélkül. ...mint minden ízében európai ember, Wekerle a demokratikus haladásnak lelkes híve és nemcsak felfogásaiban, hanem érzületeiben is szabadelvű. A politikában a tiszta kéz embere, aki a legnagyobb averzióval volt eltelve minden korrupció iránt ..."

Wekerle Sándort első miniszterelnöki kinevezése után **Fejér megye is köszöntötte**, mint Mór, mint a megye szülöttét a **Szabadság** című lapban. (1892. nov. 13.)

A másik Fejér megyei reagálás, hogy 1892. november 24-én Wekerle Sándor nevét 34-es sorszámon bejegyezték Székesfehérvár szabad királyi város díszpolgárai sorába, pénzügyminiszteri tevékenységéért, az ország hitelének világpiacon való megszilárdításáért.

Wekerle Sándor első miniszterelnöksége az **egyházpolitikai harcok** jegyében telt. Az állam és az egyház szétválasztását szolgáló törvények megalkotása keretében erőfeszítéseket tett a vallás szabad gyakorlatának megvaló-

sítására. Az izraelita vallás törvénybeiktatására, a kötelező polgári házasság bevezetésére, az állami anyakönyvezésre. A képviselőház 1894. április 12-én elfogadta a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot, de a főrendi ház elvetette. Wekerle Bécsbe utazott, hogy a király támogatását elnyerje a javaslatok mellett; másrészt három üres főrendi állás azonnali betöltését; harmadrészt pedig, ha ezek után mégse fogadnák el a törvényjavaslatot, a főrendek nagyobb számú szaporítását kérte. A király az utóbbi kérést nem teljesítette, így **Wekerle 1894. június 1-jén lemondott.**

A lemondás hírére a képviselők a képviselőház liberális többsége és a főváros óriási lelkesedéssel fogadta a Bécsből visszaérkező miniszterelnököt. Az egész országban a kormány mellett nyilatkozott meg a hangulat; számos város, köztük Budapest is díszpolgárává választotta Wekerle Sándort.

Ilyen körülmények között a király **június 9-én ismét Wekerlét** bízta meg **kormányalakítással.** A második Wekerle kabinet annyiban tért el az előzőtől, hogy a vallás- és közoktatási tárcát a betegsége miatt visszavonuló Csáky Albin gróf helyett, Eötvös Lóránd báró vette át, s még 2 miniszter helyét váltotta fel más személy. **1894. június 21-én a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot** a főrendek is **elfogadták.** A többi egyházpolitikai jellegű javaslat elfogadtatása csak hosszas huza-vona után sikerült. A képviselőház a javaslatokat gyors egymásutánban elfogadta, nem úgy a főrendi ház. A gyermekek vallásáról és az állami anyakönyvezésről szóló javaslatokat kis módosításokkal elfogadta ugyan, de a vallás szabad gyakorlatáról ill. a zsidó vallásról szólókat elvetette.

Wekerle október 25-én Bécsbe utazott, hogy az elfogadott javaslatokat szentesíttesse és ezzel elősegítse a hátralevő 2 javaslat elfogadását. Végül december 9-én megtörtént ezek szentesítése is.

Wekerle Sándor érezte, hogy a király és kormány közötti bizalom megrendült. Mindehhez hozzájárult az is, hogy Kossuth Lajos halála (1894. március 20) után, Wekerle Sándor tisztelettel és szeretettel emlékezett meg Kossuthról, mint történelmünk egyik legkimagaslóbb alakjáról. Ferencz Józsefnek tudomása volt arról, hogy Kossuth is személyes rokonszenvet érzett Wekerle iránt.

Wekerle Sándor tehát elveszítette az uralkodó kegyét, 1894. december 21-én benyújtotta **lemondását.** **1895. január 14-én** a király **felmenti Wekerle Sándor miniszterelnököt** és kormányát.

Magyarország már Wekerle miniszterelnöksége idején megkezdte a milleniumi, a honalapítás ezeréves évfordulójára való felkészülést. Wekerle programot készít, maradandó emlékműveket tervez megvalósítani, a cifra külsőségek, lármás népünnepélyek helyett. Az ünnepi programban kiemelkedő helyen szerepelt az ezredéves kiállítás megrendezése. Ebben a zsűri elnökeként működött közre, de sok eredeti ötletével gazdagította az előkészítő munkálatokat is.

Wekerle Sándor az ezredév történetét diadalív formájában kívánta megvalósítani, mások Pantheont akartak, de ő ezért nem lelkesedett, mert igazságtalanságok forrását látta benne. Ugyanis kimaradhatnak belőle azok, akiknek érdeme sokkal nagyobb volt, mint a kiválasztottaké, de ezt csak a késő utókor ismeri fel. Úgy vélekedett: nagyjainkat nem külön kell elhelyezni, magaslatokra, hanem a nép között nyugodva, amelyért küzdöttek.

A millenium emlékére ezer iskola és óvoda építését is tervezték. **1896. szeptember 26-án** nyitották meg ünnepélyes keretek között a szabályozott aldunai **Vaskapu-csatornát.** Hidak, épületek sora készült el Budapesten, szépült a székesfőváros a milleniumra. Mindezen előkészítő munkálatokban

Wekerle tevékenyen részt vett a Közmunkák Tanácsa elnökeként is. Gyakran sé-
tált végig idősebb, még iskolás fiával az Andrassy úton a Városligetig, ahol
mérce helyett lépésekkel méregette ki a majdani millenáris emlékmű terét, és
azt majd körülvevő Múcsarnok, a Diadalív és Szépművészeti Múzeum helyét.
Terveit meg is valósította, sőt a képtár számára az első vásárlásokat is ő
kezdeményezte.

Néhány kormányváltás és parlamenti csatározás után a király ismét **Wekerle Sándort** - a Közigazgatási Bíróság akkori elnökét - nevezte ki **miniszterelnök-
ké, 1906. április 8-án**, és bízta meg koalíciós kormány megalakításával. Ez a
bizalom Ferenc József részéről csak látszólagos volt.

Miért esett a választás mégis Wekerle Sándorra a király és az ellenzék
részéről egyaránt? Azért, mert Wekerle személyisége, politikai múltja és jel-
leme, képességei, rátermettsége biztosíték volt arra, hogy az országot előre
viszi, s megóvja az újabb megrázkódtatásoktól.

Wekerle már az első miniszterelnöksége idején nagy népszerűséget vívott ki
magának a közép- és munkásosztály körében egyaránt.

A koalíciós kormányba szerepet kapott kereskedelmi miniszterként Kossuth
Ferenc is - Kossuth Lajos fia.

Wekerle nem volt könnyű helyzetben. Össze kellett fognia közös alkotó
munkára a koalíciót alkotó pártokat, s közben meg kellett küzdenie a titok-
zatosságba burkolózó trónörökössel: Ferenc Ferdinánddal is.

Ferenc Ferdinánd igyekezett egyengetni ábrándjai megvalósulását: Magyaror-
szágon az alkotmányos tradíciókat eltiporni; a magyar nemzeti fejlődéssel
szemben a nemzetiségi elvet óhajtotta megvalósítani a monarchiában. Helyte-
lenítette a 90-es évek egyházpolitikai reformjait. Mereven elzárkózott attól
is, hogy fogadja Wekerlét, s hogy a magyar hadseregben bevezethessék a magyar
vezényszót, vagy a magyar közjogi jelvényeket.

Wekerle Sándor 1906-1910-ig tartott miniszterelnökségének idején megvaló-
sította a kor gazdasági viszonyaihoz igazodó adóreformját.

Ennek legfontosabb része az 1909. X. t.c., mely a jövedelemadóról intézke-
dett s az adózók között az adóterhet arányosabban osztja el. A magyar egye-
nesadórendszer alapjává a jövedelemadót tette, mely a legszegényebb népréte-
get az adófizetési kötelezettség alól mentesítette.

Wekerle Sándor más téren is elindítója volt a szociális reformoknak.
1908-ban áll elő a szocialisztikusnak is nevezhető törvényjavaslatával: olcsó
munkáslakások építésével akart segíteni a munkásság lakásgondjain, megélheté-
si viszonyain.

Az **1908. évi XIX. t.c.** intézkedik Budapest székesfővárosban és környékén
állami költségvetésen létesítendő munkásházakról. A kormány a főváros köze-
lében levő Kispesten és a X. kerülethez tartozó Óhegyen vásárolt területeket.
A telkek kiválasztásánál több szempontot is figyelembe vettek: egészségügyi,
építkezési, közlekedési és mérsékelt vételár.

1908. őszén **nyilvános pályázatot** írtak ki munkástelep szabályozására és
a lakóházak tervezésére. **Győry Ottmár** főmérnök dolgozta ki a telep szabályo-
zási tervét. E szerint a telepet két átlós út szeli át, a belső nagyobb for-
galom lebonyolítását pedig egy körút szolgálja, mindegyik 26 m széles. A
középen megmaradó nagy szabad teret pedig parkírozásra, munkáskaszinó építé-
sére és sporttelep elhelyezésére kívánták felhasználni. A telkeket úgy oszt-
tották fel, hogy minden lakáshoz udvar és kert is tartozzon. **920 munkáslakó-
ház** építését tervezték, 650 földszintes, 270 emeletes, 1, 2 és 3 szobás la-
kásokkal. A telep lakóházai **48 féle típus szerint** épültek. A lakóházak mel-
lett gondoskodtak óvodák, iskolák, tornacsarnokok, boltok, pékműhelyek, ren-
dőrségi épületek, posta, stb., valamint gondnoki, orvosi és tanítói lakóházak

építéséről is.

Az építkezés megkezdése előtt és azzal párhuzamosan folytak az előkészítési munkák: földgyengetés, csatornázás, vízvezeték építés, útrendezés. Gőzmozdonyú iparvasúttal történt az építőanyagok gazdaságos szállítása.

Az építkezés 1909-es év tavaszán indult az ésszerű takarékoság szem előtt tartásával. Ugyanakkor ügyeltek arra, hogy a lakások korszerű berendezéssel készüljenek, s az építkezésnél a művészi, esztétikai szempontok is érvényesüljenek. A telepnek jelentős része már elkészült, amikor 1912-ben a Fő-tér rendezésére új tervpályázatot írtak ki, mert az eredeti elképzeléseket nem tartották megfelelőnek. A zsűri **Kós Károlynak** és **Zrumeczky Dezsőnek** adott megbízást a Fő-tér épületeinek megvalósítására. 1912 végére 690 lakóház közel 3000 lakással elkészült. A háború miatt az építkezés elhúzódtott a 20-as évek közepéig. 1925. év végéig 1007 ház épült 4412 lakással.

A Kispesti Állami Munkástelep 1921-től a **WEKERLE Állami Munkástelep** nevet vette fel.

Wekerle koalíciós miniszterelnöksége idejére esik a **szénbányászat részbeni államosítása**. Wekerle az állami szénbányászat létrehozásával akarta el-
lensúlyozni a magánvállalatok árdrágítását.

Az állami szénbányászat másik célja az állami üzemek szénrel való ellátása. Az állami bányüzemeket a legkorszerűbb berendezésekkel látták el.

Ennek és a szakszerű vezetésnek köszönhető néhány év alatti jelentős fejlődésük. A világháború megakadályozta a bányák további fejlődését, így is jelentős szerepük volt a MÁV szénrel való ellátásában.

Wekerle nevéhez, második miniszterelnökségéhez fűződik **vám- és belkereskedelmi viszonyaink rendezése** Ausztriával.

Wekerle nem kevés fáradozásába került a kiegyezési tárgyalások megkötése. A tárgyalások befejezése után Ferenc József kifejezi megelégedését Wekerle tevékenysége iránt és a Szent István rendjének nagykeresztjét adományozza neki 1907. december 31-én.

Három éven keresztül sikerült a koalíciós kormányt a Függetlenségi Párt többségével a paktum szellemében vezetni, majd egyre gyakrabban kerültek napirendre a pártviták, ellentétes nézetek. Amikor 1909 decemberében a Függetlenségi Párt kettészakadt, Wekerle sem kívánja tovább vezetni a kormányt és beadja lemondását. 1910. január 17-én felmentik.

Ezután visszavonul a politikától. Birtokain gazdálkodik, építkezik saját maga által készített tervrajzok alapján. Falusi mesteremberekkel való-
sítja meg terveit.

A világháború első három évében még mindig távol volt a politikától, a békes építőmunka híve volt. Nem számított nagy győzelemre, csupán egy tisztesség, ránk nézve elfogadható békében reménykedett.

1916. november 21-én meghalt Ferenc József. Utóda IV. Károly, aki nagyon jóindulatú uralkodó, de az ellentéteket nem tudja feloldani. Kormányok váltották egymást, mígnem újra szükségessé válik Wekerle beavatkozása. 1917. augusztus 20-án IV. Károly Wekerle Sándort nevezte ki miniszterelnökké. Wekerle 14 hónapon keresztül vezette a kormányt a háborús időben. Gondot okozott a hadsereg és a polgári lakosság ellátása, a drágaság egyre nőtt. A belső bajokat külügyi gondok is tetőzték. Wekerle a pártok vezetőivel (Tisza, Apponyi, Andrássy) egyetértve a béketárgyalások megindításával foglalkozott. A helyzet egyre súlyosabbá vált. Wekerle véleménye szerint az országot csak a pártok teljes egyetértése menthetné meg a veszélytől. Károlyi és pártja külön békére törekedett, nem kívánt Tiszával és Wekerlével együttműködni.

Wekerle Sándor még 1918. október közepén is ragaszkodott az Osztrák-Magyar Monarchia fennmaradásához; hű maradt az "indivisibiliter et inseparabiliter" - oszthatatlanul és elválaszthatatlanul elvhez, a Monarchia címerének jelmondatához. Próbálkozásai eredménytelenek maradtak, még a pártok közötti együttműködést sem tudta megvalósítani. Ilyen körülmények között, 1918. október 24-én benyújtotta lemondását a királynak. Wekerle Sándor 1918. október 30-án végleg elhagyta a miniszterelnöki palotát.

A forradalom idején barátai figyelmeztették, hogy élete veszélyben van, kérték utazzon külföldre.

Válasza: nem utazik külföldre, semmi oka rá, a lelkiismerete tiszta; nem akarja a süllyedő hajót elhagyni, hogy ellenségei támadására még védekezni se tudjon. Wekerle Sándort 1919. március 22-én őrizetbe vették és a kőbányai gyűjtőfogházba vitték. Fia mindent megpróbált édesapja szabadon bocsátása ügyében, de eredménytelenül. 1919 májusában a volt miniszterelnököt átszállították a Park-szanatóriumba, ahol jobb körülmények között tartották a politikai foglyokat. A proletárdiktatúra bukása után ifj. Wekerle Sándor a Park-szanatóriumba sietett, hogy édesapját hazakísérje. De az idős Wekerle erre csak akkor volt hajlandó, amikor fia a szabályos végzéssel visszatért.

1920. január 11-én Wekerle Sándor elmondta utolsó programbeszédét a Vigadóban, miután régi választói felkérték, hogy induljon az általános képviselőválasztásokon. Wekerle megbukott, s ezt nehezen viselte, egészségi állapota is megromlott.

1920. január 18-án megválasztották az Országos Közművelődési Tanács elnökévé, 1921. április 16-tól a Pénzügyi Tanács elnökévé nevezik ki.

Súlyos betegsége ellenére teljesen friss szellemi képességekkel és erővel vett részt a tanácskozásokon. 1921. nyár elején egészsége tovább romlott, majd **1921. augusztus 26-án**, 73 éves korában meghalt. A Magyar Tudományos Akadémia csarnokában ravatalozták fel, és rangos szertartás után a Kerepesi temetőbe temették.

A R a d ó   A n t a l   V á r o s i   K ö n y v t á r   W e k e r l e
g y ű j t e m é n y é n e k   s z ű l e t é s e

"Wekerle Sándor ama boldog kevesek egyike, akik még életükben megvalósulni láthatták liberális eszméiket és emberbaráti céljaikat, akiket koruk a legmeszszebbmenő tisztelettel vett körül - s akiknek érdemeit csak a hálátlan utókor nem becsüli eléggé." /Slemmer László-Kocsis András: Wekerle-telepi munkáslakások. Egy műves politikus - Wekerle Sándor. = Tekintet, 1991. 5. sz. 61. p./ Ezen kell változtatnunk. Megismertetni a ma emberével ezt a gazdag életművet.

A móri Radó Antal Városi Könyvtár segíteni kíván mindazoknak, elsősorban a helyi lakosoknak, akik a város szülöttének életét és munkásságát mélyebben is meg akarják ismerni.

Helyismereti gyűjteményünkben kiemelt helyet kaptak a Wekerle Sándorral kapcsolatos dokumentumok. E gyűjtemény még kissé szegényes, bár az utóbbi néhány évben sokat tettünk gazdagításáért.

Hogyan is kezdődött Mórón a Wekerle hagyomány ápolása?

Már az 1920-as években utca őrizte nevét Mórón. (Korábban Magyar utca volt.) Az 1950-es években eltörölték a Wekerle Sándor utcanévet és Velinszky László utcára változtatták. Újra a történelem változása hozta magával, hogy az egyko-

ri Wekerle utca 1991-től ismét felvette Wekerle Sándor nevét.

Az 1988-as év Wekerle Sándor születésének 140. évfordulója volt. A Radó Antal Városi Könyvtár terveket szőtt az évforduló méltó megünneplésére.

Felvettük a kapcsolatot a Wekerle családdal, gyarapítottuk a Wekerle gyűjteményünket. Sok anyagot kaptunk a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtártól és az Országgyűlési Könyvtártól, másolatok formájában. Géza Geyr Münchenben élő Wekerle-kutató 1988 nyarán Móron tett látogatást, s az ő kutatásai révén is jutottunk dokumentumokhoz: a Wekerle család néhány születési-, házasságkötési- és halotti anyakönyvi kivonatához. Közben felvetődött egy márványtábla elkészítésének gondolata a szülőháza. (Egykor volt ugyan emléktábla, de az valamikor 1945-47 között eltűnt.) Egy új emléktábla elhelyezését terveztük tehát.

Elképzelésünk megvalósításához pénzre lett volna szükség. A város tanácselnöke örömmel üdvözölte tervünket, de sajnos anyagilag nem tudott segíteni.

Egy véletlen találkozás révén találtunk megoldást. Herczeg Róbert - a móri kórház egyik sebészorvosa - felkereste a könyvtárunkat, beiratkozott. A vele való beszélgetés során szó esett a könyvtár szűkös anyagi lehetőségeiről, a Wekerle emléktáblával kapcsolatos gondjainkról. Mit hoznak sokszor a véletlenek? Az ifjú sebész a közelmúltban operált meg egy beteget, aki történetesen sírkőfaragó mester. A beteg szerette volna háláját kifejezni orvosának a sikeres műtétért. Nem szaporítom a szót tovább, a lényeg az, hogy a bodméri sírkőfaragó Wekerle emléktáblát készített ingyen, hálából.

1988. november 15-én, Wekerle Sándor születésének 140. évfordulóján került sor az emléktábla avató ünnepségre. A meghívottak között volt a Wekerle család is.

Az **emléktábla leleplezésekor** Filotás Kálmán, a HNF móri titkára mondott emlékbeszédet. Majd a Radó Antal Városi Könyvtár és a Wekerle család elhelyezte az emlékezés virágkoszorúit. A koszorúzás után a vendégeket a könyvtárban fogadtuk egy kis beszélgetésre, újságírók társaságában. Itt került sor Horváth István bodméri sírkőfaragó köszönőlevelének felolvasására, s a Wekerle család pedig átadta könyvtárunknak Görög Straub Károly Wekerle Sándorról szóló emlékezéseit.

Az évfordulóra készítette el Wekerle Sándor élete és munkássága című tanulmányát könyvtárunk munkatársa is, Benczik Jánosné. A fenti eseményekről tudósított a móri városi TV; a Fejér Megyei Hírlap, a Fejér Megyei Könyvtáros.

Az emléktábla avatás után, 1988-tól 1992-ig tartó "csendes" időszak a Wekerle gyűjtemény gyarapításával telt, s tartottuk a kapcsolatot a családdal. 1992. nyarán újra felpezsdült a könyvtár, szorgos munka kezdődött, készülődtünk a Wekerle centenáriumra, ugyanis **100 éve** nevezték ki először Wekerle Sándort **miniszterelnökké. 100 éve**, hogy Wekerle Sándor, az elismert pénzügyi szakember bevezette hazánkban az **aranyvaluta** elszámoláson alapuló egységes pénzrendszert, a **koronát**. A városi könyvtár - mindezekre emlékezve - **Wekerle emléknap** keretében kívánt megemlékezni városunk szülöttéről.

Az emléknap időpontját **1992. október 2-ra** terveztük, mely nap egyben a **móri bornapok** rendezvénysorozat első napja is volt. (Városunk hagyományai közé tartozik ugyanis, hogy 2 évente, október hónap első hétvégéjén bornapokat rendeznek háromnapos rangos eseménysorozattal.)

Az 1992-es Móri Bornapokra testvérvárosunkból, Freudenbergből is vártunk

vendégeket, ismerősöket. Jó alkalomnak kínálkozott Wekerle Sándor emlékének felidézésére ez az időszak.

Október 2-án délelőtt kezdődött az ünnep a Radó Antal Városi Könyvtárban, **emléküléssel.**

Kleimné dr. Horváth Magda igazgató köszöntője után előadások hangzottak el: **Benczik Jánosné**, a könyvtár munkatársa ismertette Wekerle Sándor életét és munkásságát, majd **dr. Erdős Frenc**, a Fejér Megyei Levéltár igazgatója élvezetes előadást tartott Wekerle miniszterelnöki munkásságáról. A harmadik előadó **Leányfalusi Károly** szakíró volt, aki a korona pénzrendszer bevezetéséről szolt. Majd **Stoffer Kálmán** a "Gyűjtők Wekerle Sándor Egyesületének" elnöke rövid ismertetést adott a **Wekerle emlékérem** születéséről. Az emlékérem Wekerle Sándor emlékére készült a korona pénzrendszer és aranyvaluta elszámolás 100. évfordulója alkalmából. A Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Fejér megyei szervezetének móri csoportja az 1992. évi Móri Bornapokon adta ki az emlékérmét.

Az érem előlapján Wekerle Sándor arcképe, és a 100 éves aranyvalutát jelképező arany 10 koronás pénzérme látható magyar címeres oldalával. Hátoldalán Wekerle Sándor szülőháza látható - az 1910-es években készült fénykép alapján -, Moor mezővárosnak 1758-ban, Mária Terézia által adományozott pecsétnyomó lenyomatának képével és Mór város jelenlegi címerével.

Az éremt Fritz Mihály szobrászművész tervezte, kivitelezője Szabó Géza ötvösmester. Az érem 42,5 mm átmérőjű, bronz, ezüst, és ezüst aranyozott kivitelben készült. Az érem kiadására is e napon, október 2-án került sor.

A Radó Antal Városi Könyvtár nem csak előadásokkal kívánt megemlékezni Wekerle Sándorról, hanem egy emlékkiállítással is.

Felvettük a kapcsolatot intézményekkel, magánszemélyekkel egyaránt, mindazokkal, akik segítettek abban, hogy kiállításunk szebb, gazdagabb legyen. A kapcsolatok révén eredeti dokumentumokhoz is hozzájutottunk. Többek között a Fejér Megyei Levéltár, az Országgyűlési Könyvtár, a Budapesten működő Wekerle Társaskör Egyesület, és nem utolsósorban a Wekerle család adott ajándékba, ill. kölcsön eredeti dokumentumokat.

Délután Wekerle Sándor szülőházán levő emléktáblánál koszorúzási ünnepség következett.

A könyvtárunk által szervezett Wekerle emléknapi ünnepség a koszorúzással véget ért, de reméljük a Wekerle Sándorra való emlékezés folyamatos lesz. Hiszen Wekerle Sándor mindig szeretettel emlékezett szülővárosára. Fájó szívvel búcsúzott e számára kedves helytől, amikor el kellett hagynia. Boldog gyermekkorát töltötte itt, telve sok szép emlékekkel. Egész életében vágyakozott arra, hogy ide egyszer újra visszatérhessen, de ez az álma nem válhatott valóra.

Tegyük meg tehát mi - s nem csak e város lakói - mindent azért, hogy Wekerle Sándor újra itt élhessen velünk, természetesen a szó átvitt értelmében. Térjen vissza ő az emlékezetünkbe, életére, tetteire emlékezve maradjon mindig velünk. Ezért gyűjtjük továbbra is a dokumentumokat életéről, s az életmű fontos szakaszaira felhívjuk olvasóink, s a móriak figyelmét.

V a r g á n é
K o c s i s M á r i a

A díszpolgár neve (állásnak, rangjának és címének megjelölésével)	Megválasztásának		Jegyzet
	jogcíme és érdemeinek felsorolása	ideje	
27) Horváth Antal székesfehérvári honv. alk.			
28) Nagy József magy. adórendő.		1846.	
29) Kiss Sándor tábla bír.			
30) Dobkóczy Ö. Sándor császári ittani díszpolgár mag. kir. adórendő.		1854.	
31) Gyöf. Lichy János.	az 1849. évi szé- kesfehérvári ország- gyűlési és kereske- delmi kiállítás megrendelése kö- rül érdemeiért megválasztott	1879. júl. 7.	
32) Kossuth Lajos kir. tanácsos.	előreltehetően harasztotter és harafüzi érdemei juttatására került.	1888. aug. 27.	
33) Kempeleu Tíme földbíró.	emberbaráti és köznyelvtudási in- tezményeinek, sajná- ti segítségnyújtásaiért.	1891. okt. 29.	
34) Dr. Wekerle Sándor pénzügyminiszter.	Ő volt az első ma- gyar pénzügyminis- ter, aki az or- szág hitelt megsze- kített a világgpi- acón.	1892. nov. 24.	

Székesfehérvár szab.kir. város díszpolgárai sorában Wekerle Sándor

Gymnasium

Székes-Tehervár

N: 1014 Szám.

Katalog

A' VIII osztály

Catalogus

der Klasse.

névjegyzéke.

Classis.

Schuljahr

Iskolaév

Ann. scholast.

1866/7

Zahl der eingetragenen Schüler.

A' bejegyzett tanulók száma.

Numerus inscriptorum Alumnorum.

Davon

29

Ezek közül

Ex his

haben die Klasse wiederholt as osztályt ismételték Classen repetunt	sind aus der vorangehenden Klasse eingetreten előbbi osztályból léptek elő ex inferiore classa progressi	sind von aussen hinzuge- kommen külsőről jöttek advenso
	28	1

I. Sem. II. Sem

Es erhielten ein Zeugnis der 1. Klasse mit Vorzug
Kétfelirésű első osztályú bizonyítványt nyertek
Obtinerunt Testimonium Classis primae praecellens

Jelen osztályra

1.	{ Klasse Osz. Classis		
2.	{ Klasse Osz. Classis		
3.	{ Klasse Osz. Classis		

Vor der Prüfung traten aus
Próbátét előtt kiléptek
Ante tentamen abiverunt

Ungeprüft blieben
Próbátét nélkül maradtak
Absque tentamine manserunt

Zusammen
Összesen
In summa

29 29

Tehervár, szeptember 1. 1866

Jelent Benjamin
Jancs.

251

Szeptember 1. 1866
Liszt, Lajos, a tan. irod. tan.
el. oszt. tan. igazgatója.
Kétfelirésű bizonyítványt nyertek.
Gebauer József, a tan. irod. tan.
el. oszt. tan. igazgatója.
Kétfelirésű bizonyítványt nyertek.

A tanuló neve és kora. Nomen et aetas Alumi. Name und Alter des Schülers.	Helyszíni, születéshelye, lakó. Patria, locus natus, habitatio. Vaterland, Geburtsort, Wohnung.	Agyjének vagy gymnasiumának nevének, utánozása de la école. Nomen, Conditio, locus habitationis Patrie, aut Tutoris. Name, Stand, Wohnort des Vaters, resp. Vormundes.	Falka. Religio. Religion.	Országjára, irányítójára, mentőre. resp. facti. Stipendiat, immunitas a dactro, aut adlecta. Stipendium, von Scholze-lehen, frey, oder zahlend.	Értesítések. Animadversiones. Anmerkungen.
Wekerle Sándor 19 éves.	Magyarország Győr Szent Anna.	Agyj.: Sándor Anadalmi úr Magyar or.	Róm. kat.	II. Félévben. II. Semester. II. Semester.	
Erdélyi születet. Bona. Sittliche Betragen.	Törvényesen.			Törvényesen.	
Figyelm. Attentio Aufmerksamkeit.	Kellő.			Kellő.	
Szergelem. Solemnitas. Floris.	Empedelen.			Empedelen.	
Validitas. Doctrina Religiosa. Religionale.	Kiváló.			Kiváló.	
Latina nyelvi. Lingua Latina. Lateinische Sprache.	Kiváló.			Kiváló.	
Görög nyelvi. Lingua Graeca. Griechische Sprache.	Kiváló.			Kiváló.	
Magyar nyelv. Kiváló.				Kiváló.	
Ménem nyelv. Kiváló.				Kiváló.	
Földrajz és történelem. Geographia et Historia. Geographie und Geschichte.	Kiváló.			Kiváló.	
Mennyegyetem. Arithmetica. Mathematik.	Kiváló.			Kiváló.	
Természettudomány. Physica. Naturwissenschaften.	Kiváló.			Kiváló.	
Dolgozás. Kiváló.	Kiváló.			Kiváló.	
Értekezés. Kiváló.	Kiváló.			Kiváló.	
Frajtiel jelölés. Forma scripturarum externa. Auszere Form der schriftlichen Aufsatze.	Kif.			Kiváló.	
Elmélés. Praelectionibus non interluit. Zahl der vorräumten Lehrstunden.	10	Kiváló.		2 Kiváló.	
Általános iskolai osztályok és helyesírás. Generalia Classis Testimonii et locutionis numerus. Allgemeine Zeugniszahlen und Locutions-Zahl.	Kiváló.			Kiváló.	

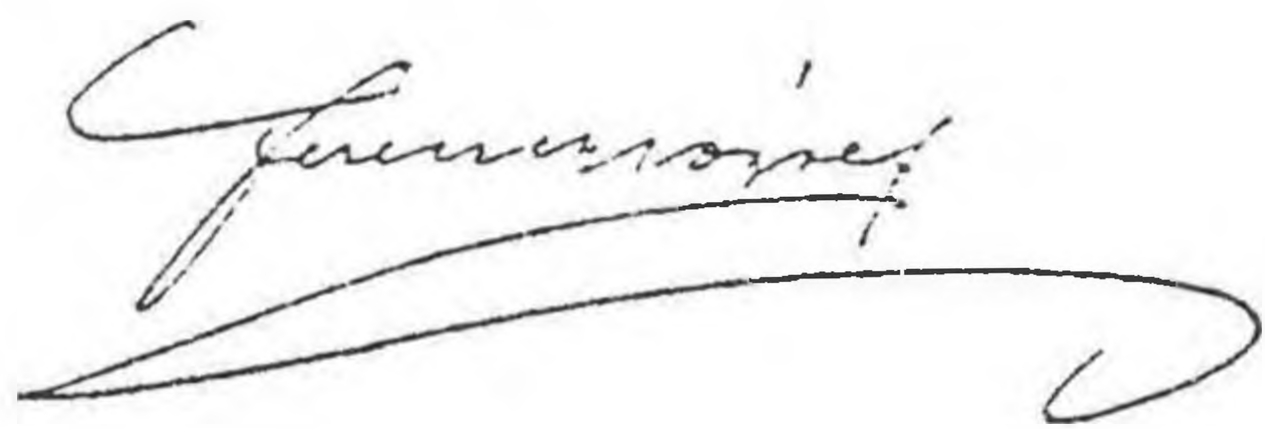
A székesfehérvári gimnázium VIII. osztálya névjegyzékének címlapja az 1866/67-es iskolaévben (56. oldal), s ebben Wekerle Sándor I. és II. félévben elért tanulmányi eredménye

Kedves dr. Wekerle! Különös meglepésemre szolgál, hogy hosszabb idő után ismét sikerült a monarchia két állama közti gazdasági viszonyt biztos alapon rendezni és meg vagyok győződve, hogy a kölcsönös viszonyoknak ez a rendezése a két állam erejét és a monarchia tekintélyét növelni fogja.

Indíttatva érzem Magamat, hogy Önnek erköltes, fáradhatatlan és eredményes működéséért és azon hálás odaadásért, a melylyel a tárgyalásokat vezette és befejezésre juttatta, legmelegebb köszönetemet kifejeztem és elismerésem látható jeléül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt: Bécsben, 1907. évi december hó 31-én.

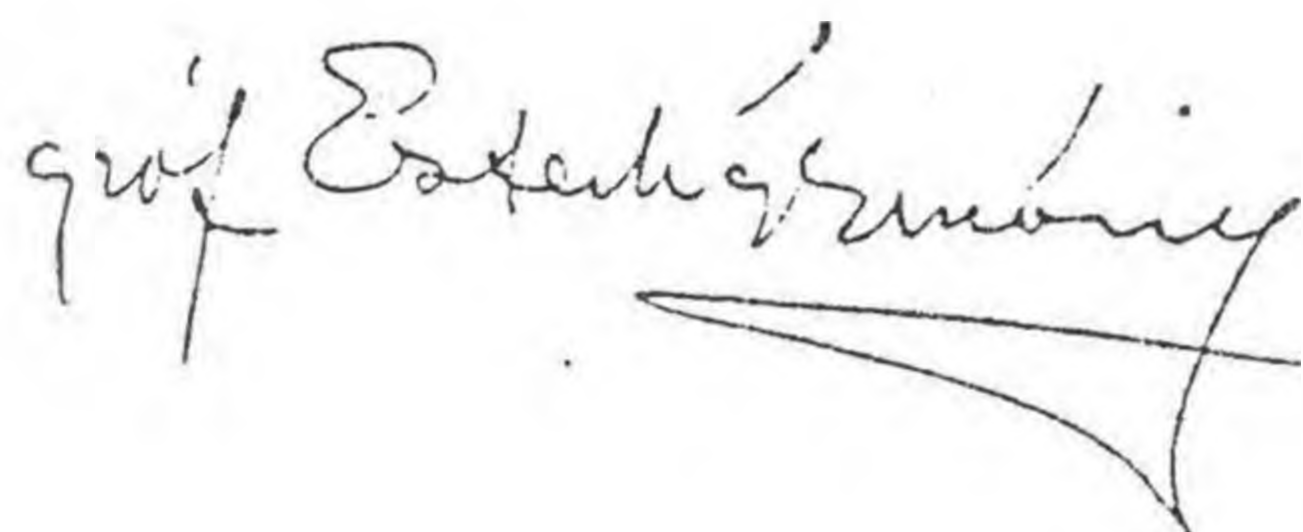
Kedves dr. Wekerle! Önt ezennel magyar miniszterelnökké kinevezem és a miniszterium megalakítása iránti javaslatát elvárom.

Kelt Budapestén, 1917. évi augusztus hó 20-án.

Wekerle Sándor megkapja a Szent István rend nagykeresztjét.

Ferenc József
adományozó irata

*
Wekerle Sándor
harmadik miniszterelnöki
kinevezésének okirata

Adalékok Szammer Mihály nyomdász

1804. évi székesfehérvári tevékenységéhez

Húsz éve már, hogy tudjuk, Szammer Mihály veszprémi nyomdász "1803. június 3-i befogadása és ebből az évből ismert kiadványa alapján" az első székesfehérvári "nyomda alapítási évét 1803-ra kell helyesbítenünk."¹

A nyomda 1803. évi termékeiről nem sokat tudunk² - talán szeptember-október hónapban kezdte meg Szammer a munkát, hiszen novemberben már három pesti nyomdász (Landerer János Mihály, Patzkó és Trattner Mátyás) tiltakozott emiatt a Helytartótanácsnál.³

Jóval többet tudunk viszont Szammer 1804. évi munkájáról az Egyetemi Könyvtár korabeli növedéknaplója nyomán,⁴ amelybe a kötelesepéldányokat vezették be a beérkezés, illetve a naplózás időpontjának a feltüntetésével. (Az alábbiakban a naplózott tételek mellett az első két be nem küldött munkákat is közöljük megjelenésük feltételezett sorrendjében, rövidítve. A növedéknapló adatait idéző-jelben és kurzíválva adjuk.)

1804. január	Nagy [Pál]: Reg. dno Paulo Szegedi... <u>die 25ta Januarii anno 1804.</u> Albae-Regiae, typ. Mich. Sammer. 2r. 2 lev.
március	Neichel [Ferenc]: In obitum ...Stephani Spaits ... <u>ad diem 28. Martii anno 1804.</u> Albae-Regiae, typ. Mich. Sam- 4r. 4 lev.
július (?)	"Nagy (Paul.) [Carminal Carmen Franc I. Imp. Sacratum Albareg. 1804. 4 ^o 1 3 ^o Nov 804."
augusztus	"Végh (Ign.&Joan.) [Spect.] Carmina pro onomastico Patris sui. Alb.Reg. 1804 4 ^o 1 phil. 5 ^a Jan 805."
október	"Horváth [!] Nagy tisztöletü Potyondi Ráfael Neve napjára versek [okt.24.1 Székesfehérv. 1804. 4 ^o 1/2 phil. 28 ^a Maii 805." "Neichel (:Franc:) [Rev.] Carmen Mich. Paintner, dum Director Distr. Jau- rensis renunciaretur. Ibidem Eo- dem. 8 ^o 1" 1805. máj. 28.
december	"Strádl (:Ignác:) Halloti Bútsúzó Ver- sek [Karátsony havának első napján.] Szekes-feherv. 1804. 4 ^o phil. 28 ^a Maii 805.

"Neichel (:Franc:) Carmen honoribus.
Franc. II¹ dum Imperator Austriae
Coronaret. [6. idus Decembris 1804.1
Alba Reg. 1804. 4° l phil
28^a Maii 805.

A nyomda megszüntetését szorgalmazó harmadik helytartótanácsi felszólításnak (1804. december 4.) végül meglett a foganatja: a székesfehérvári magisztrátus elrendelte a nyomda bezárását; Szammer Mihály a "nem keves költséggel" létrehozott székesfehérvári "különös Typographia"-ját feltehetőleg 1805. januárjában kénytelen volt bezárni.

Az időpontot maga Szammer adja meg: a veszprémi magisztrátushoz írt, bizonyítványt kérő 1805. március 1-jén kelt folyamodványában ezt olvashatjuk:

"a Pesti Typographiaik addig nyughatatlankodtak, méglen ellenére is föntt írtt T.[ekintetes és] N.[emes] V[á]l[r]melgyének, és Királyi Városnak ez előtt egynehány Hetekkel a Typographiam le nem záratott."⁵

A nyomda bezárása indította a veszprémi, majd a székesfehérvári magisztrátushoz írt kérvények megírására, melyek nyomán meg is kapta a királyi privilégiumot 1806. július 25-i kelttel.

Szammer Mihály ezt már nem érthette meg: 1806. február 6-án elhunyt.⁶

M u r á n y i L a j o s

J e g y z e t e k

1. TÓTH György István: a székesfehérvári Szammer Nyomda alapítási éve. In: Fejér megyei könyvtáros, 1972. 4. sz. p. 41.
2. Teljesebb képet csak a székesfehérvári nyomdászat bibliográfiájának elkészülte után kaphatunk. - Egyébként a már sok helyen idézett, 1803-as és székesfehérvárinak tekintett kiadvány (Neichel [Ferencl. Franciscus: Honoribus rev. dni Balthasaris Nagy de Felső Bük electi abbatis de Znám etc. ad diem solennis ejusdem inaugurationis Alba-Regiae V. cal. Januarii 1803. Alba-Regiae, typ. Mich. Sammer.) a benne szereplő esemény januári kelte miatt készülhetett akár Veszprémben is, de lehet, hogy a már berendezett fióknymodában, utólag nyomtatták.
3. SASHEGYI Oszkár: I. Ferenc nyomdapolitikája. In: Magyar Könyvszemle, 1943. p. 375. - Idézi TÓTH i.m. p. 40.
4. Catalogus librorum ab excels. consilio reg. locumtenentiale Hung. ad universitatis regiae bibliothecam submissorum ab anno 1793. usque ad a. 1824. (Jelzete J44).
5. Közli HUDI József: A Veszprém megyei sajtó kezdetei (1788-1847). In: Limes, 1991. 2. sz. p. 78.
6. BÁNDI László: A veszprémi nyomdászat két évszázada. Veszprém, 1989.

Könyvtári raktározási murfhyumosok

Mottó: Ahová már nem fér,
c s a k oda lehet rakodni.

Variációk:

1. **Sok jó könyv** kis helyen is elfér.
2. **Rossz könyvek** esetében az ellenkezője igaz.

Raktározási teendőkkel is terhelt könyvtáros visszatérő kedvenc feliratos álma. /A foglalkozáshoz méltó pontos idézet következik/:

"Figyelem! RAKTÁR!
Belépés csakis és kizárólag
alpinista igazolvánnyal,
barlangkutatói engedéllyel
valamint érvényes vízijártassági bizonyítvánnyal
engedélyezett. Ellenkező esetben szigorú szankciók!
Igazgatóság."

Morbidok:

Raktáros nekrológ:

Örök káosz kísértett,
lettél inkább kísértet.

Öreg raktáros tanítja a fiatalt:

Hintázó létrán,
ingázó légy ám!

T ó t h n é
S z e m e s   E r z s é b e t

1992. június 16 - december 16.

FEJÉR MEGYE KÖZGYŰLÉSE június 19-i ülésén történt meg valamennyi megyei intézmény **alapító okiratának** felülvizsgálata, jóváhagyása, közöttük a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtaré.

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROSOK és orvostanácsadók 19. tájértékeztetést június 25-26-án Székesfehérváron tartották a Szent György Kórházban. A tanácskozáson A megváltozott egészségügytől kezdve A számítógép könyvtári alkalmazásának feltételein keresztül Az orvosi könyvtári hálózati címmel több előadás hangzott el és konzultáció keretében vitatták meg teendőiket.

Az EGYSZÓLAM együttes vendégeskedett július 2-án a móri Radó Antal Városi Könyvtárban. A műsorban közreműködtek Fábián Éva és Berecz András énekesek.

KIÁLLÍTÁS A KÖNYVTÁRBAN. Erdélyi származású képzőművészek bemutatkozó kiállítását rendezték meg Martonvásáron az ÁMK Könyvtárában. Július 18-tól 30-ig voltak láthatók Adorján Endre szobrászművész és Kantor József textilművész alkotásai. Közös vonásuk, hogy mindketten a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán végeztek, s alig néhány éve települtek át Magyarországra.

MILIKE NÉNI emlékére olvashatjuk azt a néhány sort a mezőszilasi Kisbíró-

ban, amit Varga István a Németh László Baráti Kör nevében írt. 91 éves korában, 1992. augusztus 16-án meghalt Németh Péterné, Kárász Emília, akit Németh László az I-szony Nellijeként az irodalom magasába emelt. Milike néni mozgáskorlátozottan is ott volt még a könyvtárban az április 18-i Németh László ünnepségen.

FENNÁLLÁSÁNAK 40 éves évfordulóját ünnepelte a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár augusztus 19-én. A szerény háziünnepségen megjelent dr. Dienes Ottó és Vincze Istvánné dr. a megyei önkormányzat osztályvezetője. Escher Ilona igazgató külön is köszöntötte Kalocsa Irén és dr. Farkas Józsefné Somkuti Ágnes - ma már nyugdíjas - legrégebbi dolgozókat. Velük együtt az intézmény alkalmazásában lévő tényleges és helyettes munkatársak - összesen 72-en - kaptak jelképes ajándékot: névreszóló emléklapot a könyvtárról készült fényképpel és felirattal, valamint könyveket.

A GOETHE-INTÉZET egy hónapos ösztöndíjával augusztusban Németországban tanulhatta a nyelvet, tanulmányozhatta a kulturális életet Streng Jánosné gyermekkönyvtáros, a móri Radó Antal Városi Könyvtár munkatársa. /Beszámolójára később visszatérünk./

AZ INTÉZMÉNY fennállásának 25. évfordulóját ünnepelte a székesfehérvári

Velinszky László Városi Könyvtár szeptember 8-án. Az intézmény igazgatója - Neményi László - rövid áttekintésében emlékezett meg a negyedszázados működésről, külön kiemelve Molnár Istvánné nyugalmazott igazgató szerepét a hálózat kialakításában. Majd a Vagantes trió ünnepi koncertje következett. Műsorukon: Énekelt költészet a XV-XVIII. századi Magyarországon. Tóth István, Szabó István és Kálmán Péter - a trió tagjai - emelkedett pillanatokot szereztek az ünneplő közönségnek.

40 ÉVESEK a magyarországi megyei könyvtárak címmel szeptember 14-én tartotta meg a tatabányai József Attila Megyei Könyvtár a XXI. könyvtári hét rendezvényeit. A meghívottak között voltak a Fejér és Veszprém megyei társintézmények vezetői, akik az évforduló kapcsán előadásokat is tartottak. Fejér megyéből Escher Ilona Könyvtár és könyvkiadás; Hegedűs Éva Könyvtár és irodalom címmel tartott előadást a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár 40 éves tevékenységét áttekintve e témakörökben.

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK között hirdett olvasótoborzó verseny - az 1991/92-es tanévet illetően - lezárult Mórton. Szeptember 14-én bensőséges háziünnepség keretében a Radnóti Általános Iskola igazgatója és az iskola 12 tanulója vette át a könyvtári vándorserleget. A móri városi könyvtár játékos versenyt hirdetett az általános iskolák között, s a tanulólétszámhoz viszonyított legtöbb beiratkozott és rendszeresen könyvtárba járó gyermek ennek az iskolának hozta meg a dicsőséget.

MÓRICZ ZSIGMOND halálának 50. évfordulója alkalmából irodalmi estet rendeztek Dunaújvárosban, a Munkásművelődési Központ Könyvtárában szeptember 17-én. Czine Mi-

hály irodalomtörténész előadásán közreműködött Bodor Tibor színművész.

SZEPTEMBER 17-18-án dr. Arató Antal az OSZK köteleespéldány szolgálatának vezetője Komlói Józseffel a megyei könyvtár osztályvezetőjével a Fejér megyében működő köteleespéldányt szolgáltató nyomdák közül néhányat ellenőriztek. Az ellenőrző körút eredményeként több új nyomdaüzemet is sikerült bevonni a köteleespéldány szolgáltatásba.

NAGYSZÁMÚ hallgatóság gyűlt össze szeptember 21-én a martonvásári ÁMK Könyvtárában. A kora középkor zenéjéről dr. Kovács Ferenc, Svájcban élő zenetudós tartott előadást. Érdekes színfoltja volt az előadásnak a Concentus Consort régizene együttes. Az együttes tagjai - korhű öltözékben - megszólaltatták és bemutatták a korabeli hangszereket. Szeptember 22-én a reneszánsz kor zenei életéről folytatta előadását Kovács Ferenc. Ezen az estén magnetofon felvételek színesítették az előadást. A Brunsvik Klub, a Művészeti Alapiskola és az ÁMK könyvtárának közös rendezvénye volt az est.

MÓRICZ ZSIGMOND emlékülést rendeztek szeptember 25-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasótermében. Román Károly elnökletével Csűrös Miklós, Sükösd Mihály és Nagy András tartott előadást.

A GONDOLKODÓ KLUB szeptember 28-án rendezett estjén Bős-Nagymaros gordiuszi csomója címmel tartottak előadást a székesfehérvári Budai uti könyvtárban. Vendégek voltak Droppa György a Duna Kör ügyvezetője és Fleischer Tamás közgazdász, ökológus, a Duna Kör elnökségének tagja.

TOVÁBBKÉPZÉS. Október 5-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban tartott továbbképzésen a könyvtár- és szakirodalmi tájékoztatásügy törvényi szabályozásának koncepciójáról

adott tájékoztatást Sóron László, a Közoktatási és Művelődési Minisztérium osztályvezetője. Ugyancsak tájékoztató hangzott el a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény főbb kérdéseiről. Ez utóbbiról Vincze Józsefné dr., a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal osztályvezetője beszélt.

OLASZORSZÁGBAN jártak október 8-12. között a móri könyvtárosok. "Forgolódtak" Velencében, Ravennában és Firenzében; kár, hogy nem vittek magukkal idegenvezetőt.

AZ ORSZÁGOS Idegennyelvű Könyvtár két finn vendége a Pori város könyvtárának vezetője és munkatársa Anna-Marija Peltola-Tikka és Riia Aromaa október 14-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkájával ismerkedett, majd megtekintették Székesfehérvár nevezetességeit.

A SZOMBATHELYI megyei könyvtártól október 15-én szakmai beszélgetésre látogattak Móra. Elsősorban a német könyvállomány helyzete, feldolgozottsága érdekelte a kollégákat. A Stuttgarti Német Intézettől kapott német nyelvű ajándékkönyvek gazdagságát különösen értékelték.

SZABÓ LÁSZLÓ VILMOS ciszter pap-tanár vetítéses előadást tartott október 16-án az Alpokban tett újáról a csákvári nagyközségi könyvtárban. Délután a Természetjáró és Búvár szakkörös gyerekek, este a felnőttek élvezték a csodálatos felvételeket és a hozzá kapcsolódó élménybeszámolót.

KÉT PART KÖZÖTT címmel Tollas Tibor - a müncheni Nemzetőr szerkesztője - verseiből készült zenés irodalmi összeállítás hallgatói lehettek a martonvásáriak október 23-án az ÁMK Könyvtárában. Az est előadói Beregszászi Olga és Újlaky Károly színművészek voltak.

KISÁLLATOK, halak, delfinek címmel diavetítéssel egybekötött előadást tartott Pénzes Bethlen biológus - október 27-én - a móri Radó Antal Városi Könyvtárban.

NOVEMBER 2-ÁN a Móri Katolikus Egyházi Iskola tanáraival és tanulóival közösen megalakult a városi könyvtárban a Német Gyermekek Könyvtári Klub. A foglalkozásokat 20-22 gyerek részvételével közösen tartja a pedagógus és a könyvtáros. Állatokról, állatos mesékről játékosan beszélnek magyarul, németül sok új szót megtanulva. A klub vezetője Forisek Lászlóné pedagógus, a klubvezető könyvtárosok: Fodor Imréné és Streng Jánosné.

A WEKERLE GYŰJTEMÉNY gazdagításában való tevékeny részvételéért Vargáné Kocsis Mária második alkalommal kapta meg a Radó-díjat. A díjat a névadó születésének 130. évében, november 5-én vette át.

SOBOR ANTAL Párizsban szép a nyár című válogatott novelláinak kiadását ünnepelték november 5-én a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Sobor Antal szerzői estjén az íróval Román Károly - a Vörösmarty Társaság alelnöke - beszélgetett. A szerző felolvasta Egy nő az ablakban című novelláját, s szép számban dedikálta a helyben megvásárolható kötetét.

ZENÉS JÁTÉKOS gyermekműsort tartottak november 13-án Martonvásáron. A könyvtárban már szinte otthonos Beregszászi Olga előadóművész "Vajon hova megyünk?" című műsorát mai magyar költők verseiből építette fel.

A 200 ÉVES evangélikus templom fennállását ünnepelték november 15-én Csákváron. Az ünnepélyes istentisztelet után - melyet Szebik Imre az Északi Egyházkerület püspöke tartott - az egyházi közgyűlésen összefoglaló hangzott el a bicentenáriu-

mát ünneplő templomról és gyülekezetének életéről. Az összefoglaló elkészítésére a községi könyvtárat kérte fel az evangélikus egyházi vezetés. A templomban - erre az alkalomra - a könyvtár kiállítást is készített. A kiállítás értékes darabjai: egy egyházi énekeskönyv a templomépítés idejéből, egy 1803-as kiadású biblia, régi anyakönyvek, egy úrvacsorai ónkancsó 1834-ből és - a templomról és a gyülekezeti élettel kapcsolatos - fénykép, melynek többségét a csákváriak ajánlották fel a könyvtárnak.

1848 ÉS KOSSUTH KULTUSZA címmel tartottak rendezvényt Dunaújvárosban a Munkásművelődési Központ Könyvtárában november 17-én. A témáról Gerő András történész tartott előadást.

SZÉKESFEHÉRVÁR művelődéstörténetét bemutató sorozat november 17-i előadója Kégli Ferenc könyvtáros, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa volt. Fehérvár sajtó, könyv- és könyvtártörténete az I. világháborúig című előadása méltán vonzott igazi érdeklődőket a megyei művelődési központba. Kégli Ferenc adatgazdag, összefogott és szellemes előadásának kár, hogy kevés volt a könyvtáros hallgatója!

NOVEMBER 18-ÁN a Filmhíradó átjátszotta a móri Radó Antal Városi Könyvtár részére Wekerle Sándor egy 1918-as híradóban fellelt szereplését. A könyvtár hivatalosan is felvette a kispesti Wekerle Társaskörrel a kapcsolatot. Ezen a napon a könyvtár nevében megkoszorúzták a Kerepesi Temetőben Wekerle Sándor sírját. A Társaskör ügyintéző szervezőjének, Büki Bélánénak, Radó-díjat adták át.

AUSZTRIA magyar vonatkozású emlékeiről tartott előadást Moldoványi Ákos tv-riporter november 19-én Martonvásáron, a községi könyvtárban.

RENDAHGYÓ ZENEÓRÁT tartottak november 19-én délután Csákváron az általános iskolában. A vendég Leskowsky Albert a híres kecskeméti hangszergyűjtő volt. A rendhagyó órát a zeneiskola és a könyvtár rendezte a Lakitelek Alapítvány támogatásával.

ZENÉS IRODALMI ESTET rendeztek november 26-án a Királykút Könyvtárban Székesfehérváron. "Halottak napja Bécsben" címmel összeállítást hallgattak a résztvevők Kányádi Sándor verseiből és műfordításából. Közreműködött Havas Judit előadóművész és Budai Ilona népdalénekes.

ILLYÉS GYULA emlékülés volt november 27-én a székesfehérvári városháza nagytermében. A rendezők között volt - hat más szerv mellett - a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár. Domokos Mátyás elnökletével megtartott emlékülésen Sinkovits Imre, Szokolay Sándor, Fodor András, Bakonyi István, Tüskés Tibor és Zimonyi Zoltán tartott előadást. Közreműködött a Kodály Zoltán 12 évfolyamos Énekzenei Művészeti Iskola kórusa Lovrek Károly vezetésével. Előadásuk ősbemutató is volt, itt hangzott el először Illyés: Haza a magasban című versének Szokolay által megzenésített kórusműve.

MEZŐFALVÁN a második félévben több előadásra került sor.

A természetgyógyászati előadásokat és tanácsadást nagy érdeklődés kísérte. Az első előadásra augusztus 30-án, a negyedikre pedig november 14-én került sor.

Október 11-én a nagyközségi könyvtár a Mezőfalvi Római Katolikus Egyházközséggel közösen **orgonahangversenyt** szervezett a templomban. Orgonán közreműködött Marosvári Péter, vendég volt a Dunaújvárosi Vegyeskar és az Állami Zeneiskola felnőtt Kamara Együttese. Kétszázötvenen gyönyörködhetek az előadott klasszikus és modern, magyar és külföldi zeneszerzők műveiben.

Könyvtárhasználati órákat is beépí-

Handbuch der ungrischen Poesie,

oder:

Auswahl interessanter, chronologisch geordneter Stücke aus den vortrefflichsten ungrischen Dichtern, begleitet mit gedrängten Nachrichten von deren Leben und Schriften; nebst einer einleitenden Geschichte der ungrischen Poesie; einer Sammlung deutscher Übersetzungen ungrischer Gedichte, und einem Verzeichnisse der im Werke vorkommenden weniger gebräuchlichen Wörter.

Für Jene sowohl, die bereits einige Fortschritte in dieser Sprache gemacht, als für alle Freunde der Literatur im Allgemeinen, und der ungrischen insbesondere.

In Verbindung mit Julius Fenyéry

herausgegeben von

Franz Toldy.

Zweiter Band.

*Básthy Imre Ludwig fia
né Atyai emléke*
Pesth und Wien,

In Commission bei G. Kilian und K. Gerold.

1828.

Karácson Sándor
A piramis
fundamentuma
című előadásának
témát adó
antológia címlapja,
s a benne közölt
Vörösmarty versek

VÖRÖSMARTY MIHÁLY	310
1) A' tünődő	312
2) A' fellegekhez	313
3) A' szép leány	313
4) Kérelem	314
5) Jolánka' románcza	316
6) A' magyar költő	316
7) Kis gyermek' halálára	317
8) Cserhalom	318
9) Omár és Ída	336
10) Tündérvölgyből	340
11) Salamon királyból	343
12) Kontból két scéna.	349

tett tantervébe az általános iskola 1-8. osztályig, hogy valóban megtanulják a gyerekek a könyvtár használatát. Sok gyereket hozott és visszahozott a könyvtárba ez a foglalkozássorozat.

Rendhagyó irodalomórákra is sor került a könyvtár szervezésében. Október 14-én és 21-én Kürti Papp László előadóművész Móra, Petőfi, Arany János, Ady és József Attila műsorával szerzett maradandó élményt a gyerekeknek.

A könyvtár Móricz Zsigmond nevét viseli. Ezért halálának 50. évfordulójára **vetélkedőt** szervezett a könyvtár 7-8. osztályos tanulóknak. A csapatok versenyének döntőjét a gyermekkönyvhéten, december 3-án tartották meg.

Az elmúlt évekhez hasonlóan ez évben is indított **német nyelvtanfolyamot** a könyvtár, kezdők részére.

A gazdag könyvtári program megvalósulásához nagyban hozzájárult, hogy a könyvtár nyert a Lakitelek Alapítvány pályázatán.

VÖRÖSMARTY NAPOT tartottak december 1-jén Székesfehérváron. A már hagyományos szavalóverseny, koszorúzás a Vörösmarty szobornál program után a megyei könyvtár adott helyet az emlékező előadásoknak. Reisinger János Vörösmarty történelembölcselete címmel tartott előadást Az emberek című vers alapján, majd Karácson Sándor A piramis fundamentuma címmel - filológiai igényességgel - irányította rá a figyelmet Franz Toldy: Handbuch der ungarischen Poesie című 1828-ban megjelent antológiára, amelyben már akkor 12 Vörösmarty költemény is helyet kapott.

VIDEÓRA vették a móri könyvtárosok a művelődési ház szervezésében tartott bibliatörténeti sorozatot. Az ismeretterjesztő célból felvett előadások decembertől a Radó Antal Városi Könyvtár olvasóinak rendelkezésére áll.

REGIONÁLIS TALÁLKOZÓT szervezett az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja Veszprémben december 2-án. A meghívottak Fejér, Komárom, Pest és Veszprém megye kistélepléseinek könyvtárosai voltak, akik kettősfunkciójú és ámk könyvtárban dolgoznak. Megyénkből csupán a baracsi, csókakői, kislángi és pázmándi kolléganők vettek részt a tanácskozáson a megyei könyvtár munkatársával, Hegedűs Évával együtt. A program jövőt felvillantó előadása a "Telekunyó" bemutatása volt, vagyis, hogy hogyan építsünk tájékoztató állományt, "elektronikus faluközpontot" a könyvtár segítségével.

A **GYERMEKKÖNYVHÉTEN** gazdag könyvtári és művelődési házi program várta a móri gyerekeket. A könyvtárban december 1-jén gyermekkönyveket árusítottak, 2-án video kívánságműsorra került sor, 3-án Mikulást készítettek. December 7-én Rideg Sándor Indul a bakterház című regényéből volt előadás főleg felsőtagozatosoknak, a következő napokban vers- és prózamondó verseny, majd vetélkedő volt ugyancsak felsősöknek, a kicsiknek pedig olvasóversenyt és rajz versenyt rendeztek.

NAGYMAMA képes-könyve címmel felhívást tett közzé a VOK könyvtára, amiben kérték, hogy december 5-ig jelentkezzenek azok, akik szívesen mutatnák be kiállításukon nagymamánk könyveit. A Videoton Oktatási Központ Gyermekkönyvtára régi mesés és ifjúsági könyvekből az 1992-es gyermekkönyvhét alkalmával december 7-től 19-ig rendezett kiállítást.

HISTÓRIA KLUB. Folytatódott az előadássorozat a Videoton József Attila Könyvtárában (VOK) november 16-án. Gerő András történész tartott előadást a napjainkban is aktuális témáról: Polgárosodás és modernizáció Magyarországon. December 7-én Szilá-

gyi Ákos egyetemi tanár A szélsőségesek Oroszországa - jobb és baloldali radikalizmus a 19-20. században - címmel tartott előadást.

A História klub füzetek sorozatban megjelent Bakay Kornél: Szent László király somogyvári apátsága című munkája.

TOVÁBBKÉPZÉS. A december 7-i továbbképzés egyik előadója Zalainé Kovács Éva a Könyvtári és Informatikai Kamara elnöke volt, aki tájékoztatót tartott a Kamara és a Magyar Könyvtárosok Egyesületének kapcsolatáról. Ez alkalommal visszatértek a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényre, illetve annak végrehajtására. Az előadó újra Vincze Józsefné dr. volt, aki ezúttal a tájékoztatón túl válaszolt a konkrétan felmerült kérdésekre is.

40 ÉVESEK a bicskei közművelődési intézmények címmel jubileumi ünnepséget rendeztek december 7-én a Vajda János Városi Könyvtárban és a Művelődési Központban. A könyvtár ez alkalomra meghívta az intézmény korábbi igazgatóit, munkatársait, a megyei könyvtár jelenlegi és korábbi vezetőit. Így köszönthették körükben Katona Tamást, Szelle Bélát, Csongor Rózsát, Börcs Jánost, Escher Ilonát. A könyvtár történetéről és jelenlegi helyzetéről Gazsiné Estélyi Katalin tájékoztatta a vendégeket és Bicske közönségét. (Ld. e számunkban megjelent írását a 11-16. oldalon.)

DECEMBER 10-ÉN a móri városi könyvtár igazgatója elkészítette a Móri Könyvtáros Hírmondó karácsonyi különszámát. Az 1993-as móri évfordulók mellett a "LEG"-ek tükrében a Radó Antal Városi Könyvtár 1992-es legfontosabb eseményeit is közzétette.

A kiadványt megkapta az összes móri képviselő, a kulturális intézmények, a móri körzet községi könyvtárjai, a könyvtár szponzorai, pártok, egyesületek, intézmények és sok-sok móri olvasó.

A SÁRBOGÁRDI Madarász József Városi Könyvtár gyermekrészlege az év során összesen 94 gyermekfoglalkozást tartott iskolai osztályok, csoportok közreműködésével: 33 tantárgyi óra, 3 helyismereti foglalkozás, 16 napközis foglalkozás, 23 könyvtárhasználati óra, 16 óvodai foglalkozás és 13 ú.n. szabadidős foglalkozás volt. Az utolsó hónap rendezvényei közül kiemelkedik Sohonyai Edit elsőkönyves íróval való találkozó a gyermekkönyvhéten, valamint a karácsonyi ünnepkör jegyében az alsótagozatosoknak megtartott 12 foglalkozás.

102 GYERMEKFOGLALKOZÁST tartottak a második félév során a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában. Nagy sikere volt a III-IV. osztályosoknak indított **Hogyan éltek elődeink?** című sorozatnak. A könyvtárhasználatra épülő, havonta tartott foglalkozásokon 18 általános iskolából 54 tanulócsoport 2148 gyerekekkel vett részt. Egyéb gyermekfoglalkozásokon 426 gyermekolvasó volt. Ezek többségében könyvtárhasználati órák, honismereti szakköri foglalkozások, irodalmi összefoglaló órák, folyóirat-szemlék, napközis foglalkozások voltak. Szép rendezvénnyel várták az olvasók

a karácsonyt a gyermekkönyvtárban. A Helikon együttes "Mária kis szamara" című - Gunhild Sehlin novel-lájára épülő - zenés-irodalmi műsorával 120 gyermek kezdte meg karácsonyi szünidei programját.

A Helikon együttes gyerekközönsége a megyei könyvtárban december 15-én. Az előadók közül a képen Békeffy Sarolta.

KARÁCSONY várás címet viselte a Helikon együttes részvételével megszervezett gyerekprogram Martonvásáron. Az együttes bemutatta a Mária kis számara című műsorát, majd sor került Kolumbus felfedező útjának 500. évfordulójára hirdetett olvasópályázat eredményhirdetésére. A történelem 5-ös mellé értékes könyvjutalmakat és színházjegyeket kaptak a legsikeresebb pályázók.

A HELIKON együttes adott műsort december 15-én délután Abán is, a művelődési házban, a könyvtár szervezésében. A Mária kis számara cí-

mű zenés-irodalmi műsort nagy szeretettel fogadták a karácsonyt váró gyerekek.

AZ ÉLET ÉS IRODALOM című lap szerkesztőségi estjét december 15-én tartották a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. A lap két főszerkesztő-helyettesével - Kovács Zoltánnal és Vánca Istvánnal - Pesti János beszélgetett.

KÖSZÖNTELEK KARÁCSONY címmel zenés, verses irodalmi műsort adott Farkasné Dőry Magdolna és fia, Gergely, december 16-án a Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára családi könyvtárában.

SZEMÉLYI HÍREK

A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár állománygyarapító és feldolgozó osztályán feldolgozó-csoportvezetői megbízást kapott május 1-től **Harmat József**; július 1-től a felnőtt olvasószolgálat két munkájának vezetésére kapott megbízást **Duhaj Erika** és **dr. Kisteleki Győzőné**. Szeptember 1-től az intézmény igazgatóhelyettesévé nevezték ki **Hegedűs Évát** a hálózati-módszertani osztály vezetőjét; az állománygyarapító és feldolgozó osztály vezetését - ugyancsak szeptember 1-től **Komlósi József** látja el. Szeptember 1-től határozatlan idejű kinevezést kapott **Árkovics Miklósné** gyermekkönyvtáros, aki korábban szerződéses munkatársként dolgozott az intézményben.

Július 1-jén pályázat útján került könyvtárvezetőnek Baracsra **Nyuliné Kocsis Éva**, aki korábban a dunaujvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtárában dolgozott.

November 1-től a Kereskedelmi és Véndéglátóipari Szakközépiskola könyvtárosa lett **Soós Sándorné**, aki korábban a Fejér Megyei Pedagógiai Intézet könyvtárában dolgozott. A megüresedett helyre december 1-jén vették fel **Polgár Krisztinát**.

Székesfehérvárra költözése miatt megvált sárbogárdi munkahelyétől **Imréné Szőnyegi Hajnalka**, őt december 1-től a megyei könyvtár alkalmazza. Helyére a Madarász József Városi Könyvtárba **Kovácsné Komáromi Editet** vették fel. Új könyvtárosa van december 1-től a lovasberényi községi könyvtárnak **Horváthné Elbert Mária** személyében, aki a nyáron lemondott **Kissné Horváth Cecília** helyére került.

NYUGDÍJAZÁS

Nyugdíjas lett Tóth György István
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár
igazgatóhelyettese

Amikor a fentiekhez hasonló hírt olvasok, vagy hallok bárhol - gondolom más is így van ezzel - elkezdek visszafelé számlálni, mit is élt át az az ember, akiről szó van. Még inkább így van ez, amikor közeli munkatársunkról van szó, akivel megbeszéltünk előttünk álló feladatokat, akivel vitatkoztunk, akivel időnként össze is zördültünk, akitől sokat tanultunk!

Így vagyok én is Gyurkával, akit ugyan régóta ismerek - nem tudom mióta - az utóbbi tíz évben pedig közvetlen munkatársakként dolgoztunk. Amikor a hétköznapi rohanásában megálltunk egy pillanatra Gyurka utolsó munkanapján, hogy köszöntsük azt az embert, akinek neve az évtizedek során összefonódott intézményünk nevével.

Hogy is volt, hogy is lesz?

1954. július 15-én alig egy napos friss könyvtárosi diplomával a zsebében 22 éves fiatalember Tóth György István kezdte meg könyvtárosi pályafutását az alig két éve megyei könyvtárként működő intézményben. Ő volt az intézmény első könyvtárosi oklevéllel rendelkező munkatársa.

Itt, ebben a könyvtárban dolgozott 1992. aug. 30-ig.

E kis ország viharokkal, csalódásokkal és újabb reményekkel teli időszakában - szerintem - kevesen mondhatják el magukról még a mi szakmánkban is, hogy tanui, cselekvő részesei voltak azonos szakmában, azonos munkahelyen e "történelmi" időszaknak. Úgy vélem nemcsak a történelemben, de a szakma történetében is sok-sok tanulsággal szolgáló időszak volt ez. Lehet, hogy túlzok, de - bármily régi is ez a szakma - a közkönyvtárak esetében a "honalapításhoz" hasonlónak tartom az 50-es éveket, annak minden ellentmondásával, nehézségével és szépségével együtt. Gyurka nemzedéke a közkönyvtári honalapítók nemzedéke - szerintem.

1954-től 1955-ig segédkönyvtáros, majd 1955-57-ig önálló könyvtáros elnevezésű munkakörben feldolgozó munkát végzett, majd feldolgozó csoportvezető. A csoportok osztályá szerveződésekor az állománygyarapító és feldolgozó osztály vezetője, 1971-től e munkaköre megtartása mellett igazgatóhelyettesként dolgozott.

Munkába lépésekor a megyei könyvtár mintegy 300-330 m²-es, nyugdíjba vonulásakor 2390 m², ami már rég nem elég.

A könyvtár állománya 27 160 db könyv /1954-es statisztika/ 1992-ben 338 170 db dokumentum: könyv, folyóirat, hangfelvételek, videók, kották, mikrofilmek, kisnyomtatványok, stb....

Az intézmény kezdetleges, zilált, pontatlan nyilvántartású állományának rendszerezését ő kezdte meg, s irányítása alatt végezték a bővülő, fejlődő, növekvő könyvtárban.

A kultúrpolitika, a könyvtárpolitika változásai, az egyes időszakokban "szokásos" index listák ellenére neki is köszönhető, hogy könyvtárunk állományából jelentős mértékben e művek nem hiányoznak.

A katalógusok építését ő kezdte és a számítógépesítés bölcsőjének ringatásában is részt vett.

Nevéhez fűződik számos irodalomtörténeti, könyvtártörténeti, sajtótörténeti forrásértékű tanulmány, sajtóbibliográfia.

Tagja volt országos szabványügyi, bibliográfiai munkacsoportoknak.

Alapítója a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezetének, 1985-ig - egy év kivételével - elnöke.

1965-ben, 1970-ben, 1977-ben kapott kitüntetései után 1987-ben kapta meg a könyvtárosok legrangosabb díját, a Szabó Ervin díjat, a megyében dolgozó könyvtárosok közül elsőként.

Nehéz egy egyedi, de mégis tipikus - munkáját mindig szolgálatnak tekintő - értelmiségi, könyvtáros pályáját néhány sorban felvázolni. Aki ismeri Gyurkát tudja, hogy magáról keveset beszélő, visszahúzódó egyéniség, de olyan, aki nem hangos szóval, hanem mindennapi munkájával bizonyította, hogy egy határozott, önmaga és munkatársai iránt is igényes, szakmai színvonalat tartani tudó könyvtáros. Munkatársak sokasága fordult meg ez alatt az időszak alatt a könyvtárban. Gyurka mondása szerint a Vérmező is kicsi lenne ahhoz, ha egyszer találkozót hirdetnének azoknak, akik a több évtized alatt munkatársak voltak itt.

Megjegyzései - időnkénti morgolódásai - sokunkat arra ösztönöztek, hogy ismételten gondoljuk végig elképzeléseinket, terveinket, érveket gyűjtsünk, a részletekig menően gondoljuk végig teendőinket, ne ülünk fel hangzatos, kérsz életű kultúrpolitikai divatoknak.

A Fejér Megyei Könyvtáros 1983. évi 2. számában 30 év a könyvtár szolgálatában című interjúban így vall munkájáról:

"Nem szoktam álmodozni. Az a munka, amelyet harminc éve végzek, leszoktatott az álmodozásról. A könyvtárosi munka szolgálat. Ez kifejezésre is jut az egyik munkaterület, az olvasószolgálat nevében. Az általam is végzett munka kettős, a háttérben végzett szolgálatot jelent: az olvasószolgálat szolgálatát és rajta keresztül az olvasó szolgálatát. Egyszerűbben és pontosabban szólva: a könyvtár szolgálatát."

Csak ismételni tudom azt, amit akkor, az utolsó munkanapon a köszöntéskor elmondtam. Rengeteg a munkánk, rengeteg a feladat, nemcsak a világ körülöttünk, hanem a könyvtár, a könyvtárügy is. Szerencsére egyre többen és többen igénylik a könyvtárat és egyre bővülő szolgáltatással. A jelen hétköznapjainak forगतagában egyre kevesebb időnk jut elmélyült kutatásra, forrásfeltárásokra, bibliográfiai munkákra.

Az első nyugdíjas hónapok pihenése után választható tennivalókkal várjuk Gyurkát!

E s c h e r I l o n a

Lelki dolgokkal is foglalkoztam... és szép volt /Egy pálya rövid rajza/

A maroshegyi Gárdonyi Géza Művelődési Házban van egy könyvtár. /1 103 olvasója van, állománya 49 634 dokumentum./ Ennek a kis városszéki birodalomnak volt - igen, most már csak volt - vezetője hosszú éveken át **Vollein Józsefné, Ica. 1992. június 16-tól nyugdíjban van.** Munkatársai, kollégái búcsúztattuk egy májusi napon. A zsidongó, régi emlékeket felelevenítő, elmúlt író-olvasó találkozók fényképeit nézegető társaságtól egy csöndesebb szobába hívtam Icát beszélgetni.

- Gondoltad-e valaha, hogy könyvtáros leszel?

1955-ben érettségiztem általános gimnáziumban. Akkor ugyanolyan nehéz volt elhelyezkedni, mint most. Balatonszabadiban dolgoztam a tanácsnál, s a munka mellett az általános iskolában kezeltem a könyvtárat, de akkor még nem gondoltam arra, hogy az életemet ezzel jegyzem el. 1958-ban jöttem Fehérvárra, 59-ben az IKARUS-ban bérelszámolóként dolgoztam, majd a titkárságra kerültem. A szomszéd helyiségben volt a műszaki könyvtár, akkor kezdtem el kacsingatni a könyvtár felé. A szakszervezeti könyvtárat az első férjem hozta létre egy halom könyvből, ő volt a könyvtáros, én a segédje. 5 000 Ft-os beszerzési kerettel gazdálkodtunk, 1960-ban tettem a leltárkönyvbe az első bejegyzést. A kultúrteremben működött a könyvtár, aztán átkerült a művelődési házba, később vissza a gyár tenácstermébe. Hosszú éveken át folyt itt a kölcsönzés, szinte személyes ismerősei lettek az embernek a könyvek.

- Mikor kerültél a művelődési ház könyvtárába?

1977-ben közös fenntartásba került a művelődési ház. /Fenntartók: IKARUS, a Székesfehérvári Városi Tanács, Kossuth Mgtsz./ Abban az időben én már főállású műszaki könyvtáros voltam. Az OMIKK-ban végeztem el egy középfokú tanfolyamot. A szakszervezeti könyvtárat tiszteletdíjért csináltam. 1977-ben a művelődési házban még városi fiókkönyvtár működött. A közös fenntartásba vétellel átadták az állományát /7 912 kötetet/ a szakszervezeti könyvtárnak. /Utóbbi állománya 13 615 kötet volt./ Ekkor kértek fel a könyvtár vezetésére. Nehéz volt döntenem, de a "szívem csücske a szépirodalom volt", elfogadtam, kineveztek. Ettől kezdve folyamatosan gyarapodott, fejlődött a könyvtár. Az egész lakótelep az ismerősöm lett, az óvodásoktól kezdve. Van, aki már felnőtt, s a gyerekeit is ide hozza.

- Mit szerettél a legjobban munkád során?

Mit tartasz fontosnak ezen a pályán?

Az olvasókat, az olvasókkal való foglalkozást szerettem a legjobban, az emberekkel való törődést, az emberi kapcsolatokat. Tudtam sokszor, hogy az olvasók azért ülnek, várnak, hogy beszélgethessenek. Egy együttérző szó kimondása sokkal többet ér számomra, mint valamilyen más, bár ugyancsak fontos könyvtári munka elvégzése. Az megvár.

Szívesen emlékszem az író-olvasó találkozókra, egy nagy stressz volt mindegyiknek az előkészítése, szervezése, de úgy örült az ember, amikor nem akartak elmenni az olvasók, csak kérdeztek, kérdeztek még. Ezek - később - sajnos ellaposodtak. Elkomorult az életünk. A mindennapi élethez segítséget adó könyveket keresik, teljesen más ma egy könyvtáros feladata, ma ismét kiszolgáltatottabbak az emberek. Megpróbáltam mindig adni, akár verselemzést kerestek, akár éppen válni készült valaki. Lelki dolgokkal is foglalkoztam... és szép volt.

- És most mit akarsz csinálni? Elmész majd a könyvtárba?

Elhatároztam, hogy a hét egy napján bemegyek, de eddig még nem sikerült. Én még soha nem unatkoztam. Igénylem a természet közelségét, szeretek kertészkedni. Sok programom van, csak életem meg egészségem legyen. Mindig volt akiért, vagy amiért dolgozzam. A könyvtár, a gyerekek, aztán most a kisunokám. Együtt kertészkedünk, együtt vetjük a magot, csodálatos dolog.

- Köszönöm a beszélgetést. Nyugodt, boldog nyugdíjas éveket kívánok!

T ó t h n é

S z e m e s   E r z s é b e t

Július 13-14-én az MKE Fejér Megyei Szervezete tanulmányutat szervezett **Ausztriába**, ahol a résztvevők megismerkedtek a Nemzeti Könyvtárral Bécsben, s megtekintették Melkben az apát-ság könyvtárát. (Részletes beszámoló e számunkban a 28-32. oldalon).

Július végén a Művelődési és Közoktatási Minisztérium értesítette a szervezetet, hogy az 1992. évi **köz-művelődési pályázaton** nem nyert.

Augusztus 13-16-án megyénkből tízen vettek részt a Sárospatakon tartott **vándorgyűlésen**. A vándor-gyűlés plenáris és szekciósülési-
nek a mottója volt: "Nemzeti erőforrásunk az információ."
Szervezetünk Lakatos Ferencné részvételét támogatta anyagilag.

Október 5-én - a továbbképzés keretében - a szervezet vezetősége és a programok résztvevői tájékoztatták a tagságot az elmúlt öt hónap egyesületi eseményeiről, s a küldöttközgyűlésre való felkészülésről.

November 13-14-én Szabó Józsefné részt vett a Magyar Olvasáskultúra határon innen és túl címmel **Dunaszerdahelyen** rendezett tanácskozáson. A tanácskozást a Dunaszerdahelyi Járási Könyvtár és az MKE Olvasószolgálati Szekciója szervezte.

December 7-én **beszámoló és küldött-választó** taggyűlést tartott a Fejér megyei szervezet. Fazekasné Sin Gyöngyi titkár és dr. Berky Éva gazdasági felelős adott számot a szervezet egy éves munkájáról, majd

Somlyai Károlyné az ellenőrző bizottság nevében értékelte a gazdasági tevékenységet. A tagság a beszámolókat elfogadta.

Hegedűs Éva elnök ismertette a küldöttközgyűlés témáit, s megfogalmazták a szervezet állásfoglalását a felmerült kérdésekről.

Varga Zsuzsa - a szervezet delegáltja - ismertette a székesfehérvári önkormányzat kulturális bizottságában végzett munkát.

Szabó Józsefné tájékoztatta a jelenlévőket a dunaszerdahelyi tanácskozásról, ami az olvasói kulturánkról szólt elsősorban, s segítséget kért, illetve tolmácsolt

a Somorján megnyílt nemzetiségi tudományos kutatókönyvtár a Bibliotheca Hungarica állomány bővítéséhez.

Megválasztott küldöttek: Ugrits Margit, Beniczky Péterné, Varga Zsuzsa, Komlósi József és Nusser Tamás.

December 10-én, az OSZK-ban tartott **küldöttközgyűlésen** szervezetünket az öt megválasztott egyéni küldöttön kívül Hegedűs Éva a tanács tagja képviselte. A testületi tagok közül jelen volt a megyei könyvtár képviselőjében Escher Ilona, a móri könyvtár képviselőjében Sebők-né Nagy Olga, a székesfehérvári városi könyvtár képviselőjében dr. Berky Éva.

A küldöttközgyűlésen pályázati eredményhirdetésekre is sor került. Így az MKE elnöksége 1991 végén - a pályakezdő könyvtárosok beilleszkedési konfliktusainak feltárására - kiírt pályázatán dícséretben részesült **Sebők-né Nagy Olga** kollégánk is. (Igazgatója pénzjutalomban részesítette.) Gratulálunk!

TANKA JÁNOS

1908 - 1992

Meleg rekkenő nyári nap volt 1992. június 12.

Nagy ünnepségre készült Aba Nagyközség apraja-nagyja.

Tanka János nyugdíjas református kántor-tanító tanár, könyvtáros díszpolgári cím átadására. A község első díszpolgárának ebből az alkalomból a "szolgáló szeretet" segítségével kiadásra került ötödik verseskötete: És hittem egy szál napsugárban címmel.

Felejthetetlen szép ünnepség volt: - mondta János bátyám a meghatottsággal küszködve.

Hálával köszönhetőek mindazok az idős korú tanítványok, akiket 1929-ben mint fiatal lelkes tanító útrairdított. Egyedül Tanka János volt érdemes a díszpolgári cím elérésére, aki tetteiben hazafi, népéhez hű, szeretetben gazdag, hitében erős, a vadregényes természet-szerető, több generációt felnevelő néptanító.

"Nekem kell itt kenyérnek lennem, azért osztom szét lelkemet, de tűznek is, hogy melegséggel oldjam fel, aki dermedt"- tanítói hitvallásának vallotta.

Sajnos rövidesen a napsugár-hitét homály takarta el. Szétfutott a halálhír 1992. augusztus 7-én 84 éves korában meghalt Tanka János a néptanító, költő, jóbarát. Debrecen szülötte, "mikor már őszesek az esték én mindég hazemennék, s mondanám, hogy hazaértem amikorra este lett éppen" - oly szépen írta a Hazavágyás c. versében.

Augusztus 12-én helyeztük örök nyugalomra az abai református temetőben. Sírjánál tisztelegtek mindazok, akik szerették és becsülték őt.

Gazdag élet öröksége maradt ránk költeményeiben, falutörténetében, a könyvek szeretetében, kálvinista hitében és tanítványai szívében. Istentől kapott mindent: a hosszú életet és ezt a gyötrelmesen nehéz, de nagyon szép tanítói pályát, ahol ő "Jel volt és biztató azoknak, kik jöttek barázdákban botladozva".

Így fogalmazta meg versében a távozás gondolatát "ha meghalok ez a föld csak tovább forog, tovább szeret, de majd ki fogja át a semmiségben didergő lelkemet?"

Emlékét örökké megőrizzük. Isten veled János bátyám.

Tanítványa: Bor Józsefné
könyvtáros